

Sondaj de opinie privind gradul de satisfacere a utilizatorilor cu date statistice ale BNS

Chișinău, 2013

CONȚINUT

CONȚINUT.....	2
CONTEXTUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII.....	3
METODOLOGIA	4
Limitările studiului.....	6
I. PROFILUL UTILIZATORILOR DE DATE STATISTICE PRODUSE DE BNS	7
1.1. Segmentele de utilizatori.....	7
1.2. Sursele statisticilor utilizate	9
1.3. Durata și frecvența de utilizare a datelor statistice produse de BNS	11
1.4. Scopurile de utilizare și utilitatea datelor statistice produse de BNS.....	15
1.5. Gradul de accesibilitate și formele solicitate de prezentare a datelor produse de BNS... 18	
II. ÎNCREDEREA FAȚĂ DE BNS ȘI DATELE STATISTICE PRODUSE DE BNS.....	23
III. RELEVANȚA: acoperirea necesităților informaționale ale utilizatorului	30
IV. OPORTUNITATEA DATELOR	33
V. PUNCTUALITATEA DISEMINĂRII DATELOR.....	37
VI. CLARITATEA DATELOR	40
Explicații metodologice / metadata	42
Note analitice	44
VII. COMPARABILITATEA DATELOR	47
VIII. ACCESIBILITATEA DATELOR.....	51
IX. COERENȚA DATELOR.....	53
DISPONIBILITATEA PENTRU INSTRUIRE ÎN UTILIZAREA DATELOR STATISTICE.....	55
CONCLUZII	58
RECOMANDĂRI.....	60
Lista figurilor	62
ANEXA 1: Tabele adiționale.....	64

CONTEXTUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

În conformitate cu prevederile legislației naționale cât și actele internaționale în domeniul statisticii¹ Biroul Național de Statistică (BNS) întreprinde măsurile necesare pentru a furniza date statistice în conformitate cu standardele în domeniu, care să satisfacă necesitățile informaționale ale utilizatorilor.

Întru realizarea unor asemenea scopuri este absolut necesară documentarea asupra nevoilor utilizatorilor prin dezvoltarea proceselor de consultanță a acestora, monitorizarea priorităților și nevoilor lor specifice în domeniul informației statistice prin desfășurarea periodică a sondajelor de opinie privind gradul de satisfacție a utilizatorilor.

Periodic Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova desfășoară cercetări privind gradul de satisfacție al utilizatorilor, colectând puncte de vedere privind vizibilitatea statisticii, modul în care este percepută calitatea informației și accesibilitatea acesteia, a publicațiilor statistice, monitorizarea cererilor utilizatorilor de date, etc.

Pentru a asigura BNS cu informație actualizată privind satisfacția utilizatorilor de date și evaluarea acestora privind modul în care datele statistice și informația metodologică corespund necesităților lor și, în consecință asupra exhaustivității, actualității și exactității informației statistice a fost desfășurată această cercetare. *Studiul urmărește să identifice serviciile, produsele BNS și domeniile statistice de care utilizatorii sunt cel mai mult și/sau cel mai puțin satisfăcuți, cât și motivele percepțiilor pozitive și/sau negative; de a determina care sunt cele mai importante servicii ale BNS, domeniile care se doresc a fi îmbunătățite; de a stabili importanța produselor și serviciilor din punctul de vedere al utilizatorilor de date și altele.*

SCOPUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

Cercetarea respectivă este realizată cu suportul PNUD, UNIFEM (actualmente UN Women), UNFPA, UNICEF și ILO, care implementează Proiectul comun al Organizației Națiunilor Unite “Consolidarea sistemului statistic național” și este elaborată în baza datelor unui sondaj de opinie, desfășurat pentru a determina nivelul de satisfacție al utilizatorilor privind serviciile și informația statistică, furnizată de către Biroul Național de Statistică al RM.

Acesta este a patra cercetare privind gradul de satisfacție al utilizatorilor, desfășurată pentru BNS². Eșantionul include principalele grupuri de utilizatori statistici: administrația publică centrală și locală, mediul academic, societatea civilă și organizațiile non guvernamentale, reprezentanți ai organizațiilor internaționale, întreprinderi private, ambasade și mass-media.

Obiectivul general al sarcinii este de a evalua impactul potențial și actual al datelor statistice produse de BNS asupra utilizatorilor pentru îmbunătățirea politicilor, practicilor și instrumentelor BNS, precum și dezvoltarea funcțională și instituțională a acestei instituții.

Obiectivele imediate ale cercetării și ariile de analiză ale acesteia sunt:

- De a studia și identifica opinia utilizatorilor-cheie privind calitatea informației statistice produse și diseminate de către BNS, viabilitatea metodologiilor statistice, de asemenea de a determina dacă această informație răspunde nevoilor curente ale utilizatorilor de date;

¹ De ex. CODUL STATISTIC DE PRACTICĂ EUROPEAN adoptat de către Comitetul de Programe Statistice pe 24 februarie 2005

² Prima cercetare a fost desfășurată în 2000, a doua în 2005 fiind dezvoltată împreună cu IMF pentru 3 grupuri de informație statistică: macroeconomică, financiară și fiscală, și a treia cercetare de opinie a fost desfășurată în 2008, <http://www.statistica.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740>

- De a afla evaluările utilizatorilor de date statistice privind domeniile statistice solicitate, descriind punctele forte și cele slabe, de asemenea producerea unui set de recomandări privind măsurile și îmbunătățirile necesare;
- De a evalua nivelul de conștientizare al utilizatorilor, înțelegerea și atitudinea generală față de BNS, imaginea și rolul instituției respective în calitate de coordonator al sistemului statistic național;
- De a evalua eficiența metodelor de diseminare a datelor statistice;
- De a evalua opinia publicului privind progresul și schimbările realizate cu referire la calitatea datelor și a serviciilor furnizate de către BNS, aprecierile privind eforturile BNS în a corespunde nevoilor informaționale a diferitor categorii de utilizatori;
- De a introduce actualizări la metodologia aplicată anterior și în setul de indicatori utilizați în cadrul cercetărilor privind evaluarea calității serviciilor și a activității BNS.

Obiectivele de termen lung: Pe termen lung, asemenea cercetări reprezintă un instrument practic al mecanismului pentru obținerea feedback-ului public în mod regulat asupra dezvoltării sistemului național de statistică per ansamblu. Aceasta facilitează dialogul între BNS și publicul general, precum și contribuie la promovarea participării utilizatorilor în procesul de reformare a statisticii și de îmbunătățire continuă. Rezultatele cercetării de asemenea constituie o sursă importantă pentru Colegiul BNS în stabilirea/perfecționarea și funcționarea sistemului de monitorizare și evaluare al activității BNS.

METODOLOGIA

Pentru a asigura comparabilitatea datelor și a reflecta opiniile înregistrate în rezultatul evaluării, cercetarea s-a desfășurat în strânsă legătură cu cea precedentă, menținând:

- abordarea metodologică
- designul și structura chestionarului
- parametrii de eșantionare

Abordarea metodologică

Studiul a fost realizat prin aplicarea tehnicilor de cercetare cantitativă și calitativă. *Partea cantitativă* a cercetării a urmărit: i) să asigure dezvoltarea, testarea chestionarului, a metodologiei și să colecteze datele cantitative conform chestionarului și ii) să utilizeze terminologia potrivită, cât și să realizeze interpretarea și validarea rezultatelor cercetării cantitative. *Cercetarea calitativă* a urmărit obținerea informației adiționale care să completeze și să faciliteze interpretarea datelor obținute în rezultatul cercetării cantitative.

Cercetarea cantitativă

Reieșind din obiectivele și rezultatele așteptate, ținând cont de asemenea și de categoriile variate ale utilizatorilor de date ale BNS, studiul a fost desfășurat pe eșantioane diferite pentru fiecare categorie, în cadrul fiecărui grup predefinit.

A fost dezvoltată o bază de eșantionare pentru fiecare categorie a respondenților.

Principalele Grupuri utilizatori:

1. administrația publică centrală,
2. administrația publică locală,
3. ambasaderele și organizațiile internaționale,
4. întreprinderile private,

5. mass-media,
6. societatea civilă / organizațiile internaționale,
7. cercetarea și instituțiile de consultanță, mediul academic.

STRUCTURA EȘANTIONULUI:

	Grup de utilizatori	Mărimea eșantionului (nr. de respondenți*)	Caracteristicile eșantionului
1	Instituțiile și administrația publică centrală	95	Probabilistic și stratificat după nivelurile de administrație și tipul de personal
2	Administrația publică locală	30	Probabilistic și stratificat după unitățile administrativ-teritoriale și tipul de personal
3	Organizații internaționale și ambasade	25	Probabilistic și stratificat după tipul de personal
4	Instituții private (business)	110	Probabilistic și stratificat după domeniile de activitate și tipul de personal
5	Mass media	35	Probabilistic și stratificat după tipul de personal
6	Organizații non guvernamentale	55	Probabilistic și stratificat după domeniul de activitate și tipul de personal
7	Cercetare și instituții de consulting, mediul academic	50	Probabilistic și stratificat după tipul de personal
	TOTAL	400	

Cercetarea calitativă

Au fost desfășurate **4 focus grupuri și 10 interviuri în profunzime** cu utilizatorii de date ale BNS. A fost utilizat un eșantion teoretic pentru selecția respondenților din focus grupuri, prin intermediul tehnicii snow-ball, după următoarele criterii: utilizarea datelor statistice produse de BNS, domeniul de activitate, zona urbană sau rurală etc.

Focus Grup	Respondenți
4 Discuții de grup	Reprezentanți ai administrației publice (centrale și locale)
	Reprezentanți ai societății civile
	Businessmen
	Reprezentanți ai mass-media și bibliotecilor
Interviuri în profunzime	
2 interviuri	Reprezentanți ai administrației centrale
2 interviuri	Reprezentanți ai organizațiilor internaționale
5 interviuri	Reprezentanți ai instituțiilor de cercetare și consultanță, mediul academic
1 interviuri	Reprezentanți ai ambasadelor

Colectarea datelor în cadrul studiului a fost realizată în perioada noiembrie – decembrie 2012

Limitările studiului

Specificul obiectului cercetării respective ține de gradul sporit de neomogenitate al utilizatorilor / beneficiarilor de date statistice. Provenind din diferite domenii și structuri, utilizatorii actuali sau cei potențiali sunt foarte diferiți ca nevoi, număr și tipuri de date solicitate. Aceste diferențe fac datele studiilor cantitative foarte sensibile în funcție de eșantionul din care acestea rezultă, când excluderea sau sub-reprezentarea unui anumit tip de utilizatori din studiu poate genera lipsuri de reflecții pentru anumite segmente de date/indicatori. Totodată, eșantioanele care țin cont de neomogenitatea utilizatorilor și includ un număr sporit de categorii ale acestora, au neajunsul de a nu oferi cantități suficiente de cazuri, informații pentru a fi posibilă realizarea analizelor specifice pentru fiecare grup aparte. Acestea fiind limitele unor asemenea studii, în analiza care urmează vom ține cont și vom veni cu specificații adiționale în cazurile, în care informațiile prezentate au risc sporit de a nu putea fi generalizate din cauza numărului mic de observații.

I. PROFILUL UTILIZATORILOR DE DATE STATISTICE PRODUSE DE BNS

1.1. Segmentele de utilizatori

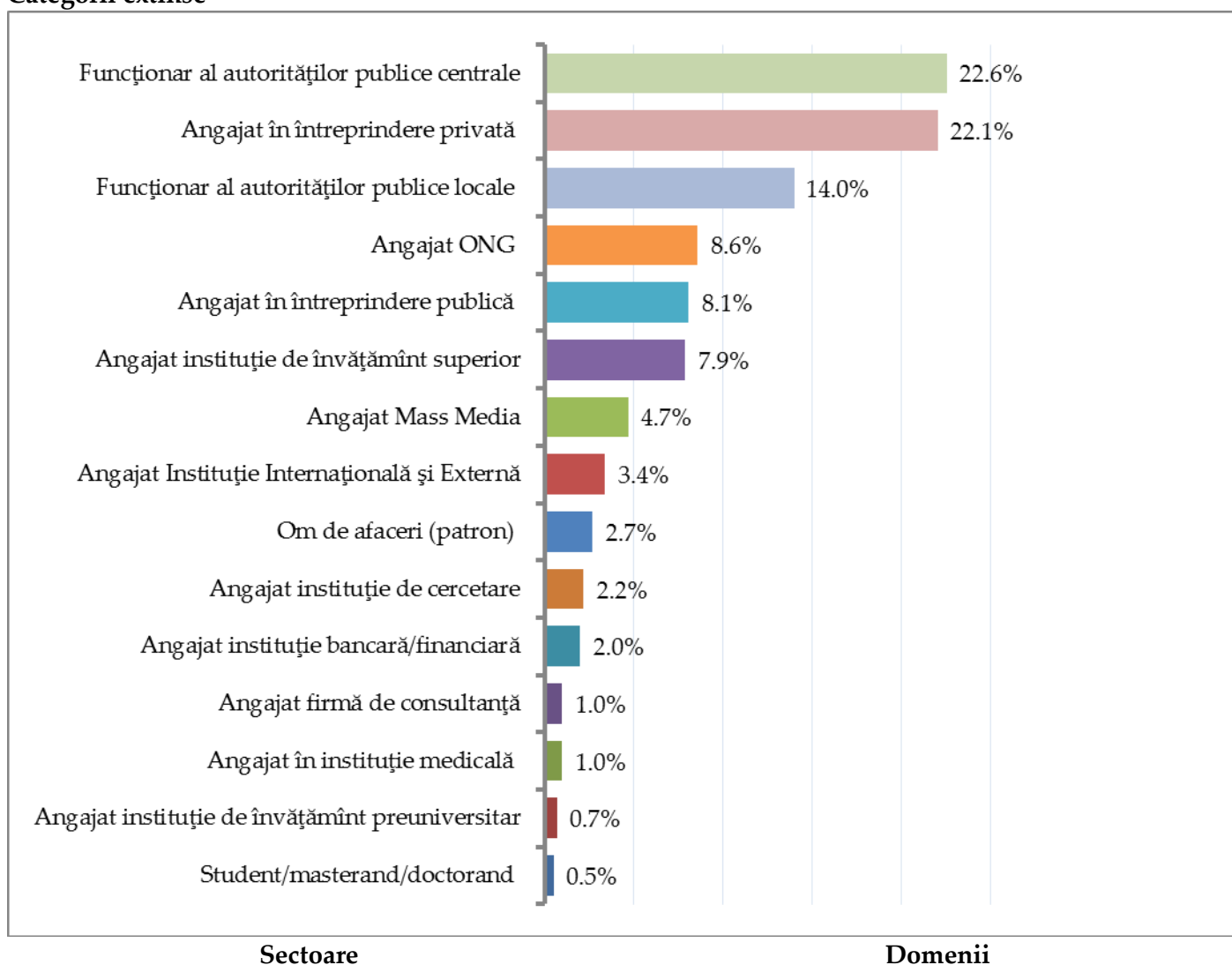
Așadar, eșantionul a cuprins un număr de 15 categorii de utilizatori după tipul acestora, începând cu funcționarii APC și business-ul privat - cele mai numeroase categorii prezente în eșantion (22,6% și respectiv 22,1%), până la angajații din domeniile educație, sănătate și tineri studioși, cu cea mai mică reprezentativitate (mai puțin de 1%).

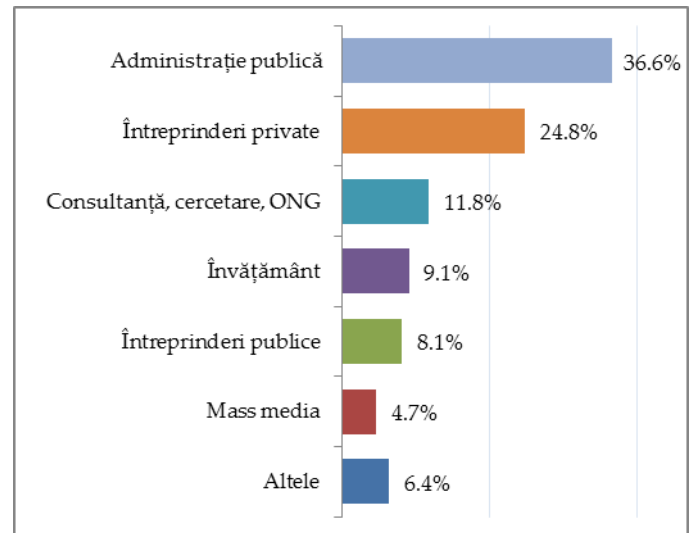
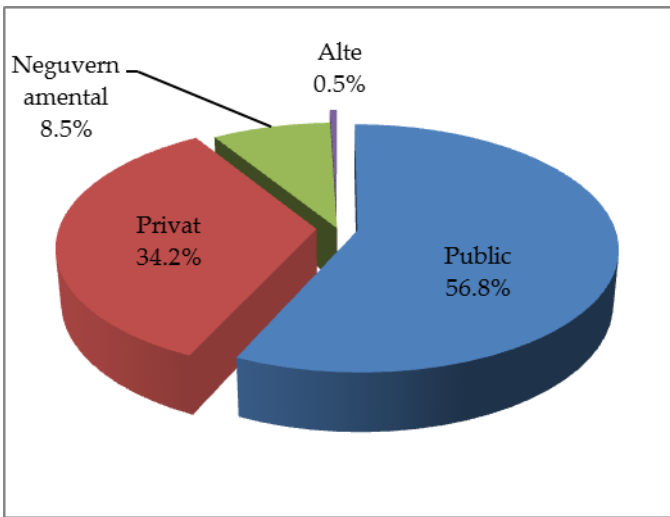
Din perspectiva sectorială se observă că 56,8% dintre respondenți activează în sectorul public, 34,2% în cel privat, iar 8,5% din eșantion îi revine sectorului neguvernamental.

Într-o altă distribuție, care combină sectorul cu domeniile de activitate repartizarea este următoarea: 36,6% din eșantion reprezintă angajații în cadrul administrației publice (22,6% APC și 14,0% APL), 24,8% companiile private, 11,8% companiile de consultanță, cercetare (care la fel pot fi private) și ONG. Învățământul este sfera de activitate a 9,1% respondenți, 8,1% activează în companii publice, 4,7% sunt reprezentanți ai mass media.

Figura 1. Profilul utilizatorilor de date statistice (structura eșantionului)

Categorii extinse

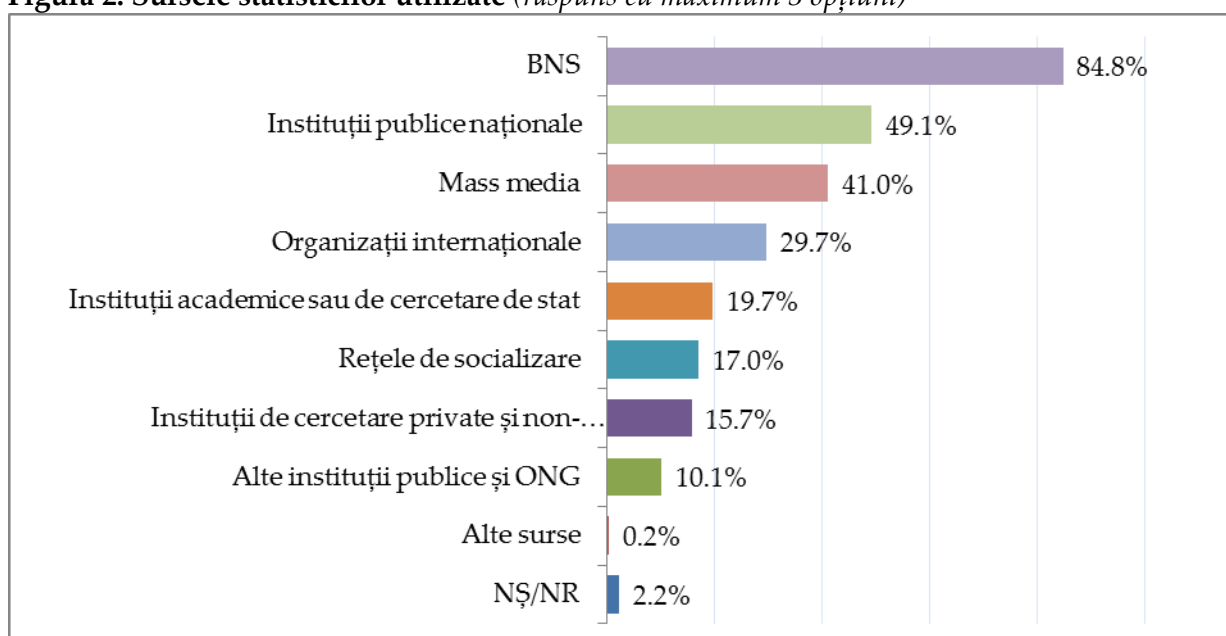

1.2. Sursele statisticilor utilizate

Datele studiului demonstrează poziția de lider absolut al BNS ca furnizor de date statistice, 84,8% din respondenți au menționat Biroul printre primele trei surse la care apelează cel mai des pentru date statistice de care au nevoie. BNS în această listă este urmat de instituțiile publice naționale (49,1%), mass media (41,0%), organizații internaționale (29,7%), celelalte tipuri de surse având mai puțin de 20 la sută de mențiuni.

Aici este necesară o precizare. Pornind de la faptul că instituțiile publice naționale, mass media dar și organizațiile internaționale la rândul său se numără și ele printre utilizatorii de date statistice produse de BNS, este posibil că respondenții deseori accesează de la aceste instituții date statistice, care la fel sunt produse de BNS. Drept urmare, aportul BNS la furnizarea datelor poate fi și mai masiv, decât s-a înregistrat prin intermediul acestui indicator.

Figura 2. Sursele statisticilor utilizate (răspuns cu maximum 3 opțiuni)

Studiul calitativ a constat, că reprezentanții mass media preferă să utilizeze alternativ, iar uneori prioritar, datele oferite de către instituțiile internaționale și centre analitice deoarece acestea sunt deja interpretate, iar cele furnizate de BNS reprezintă, de obicei, cifre care trebuie plasate într-un anumit context.

În același timp, mai mulți intervievați au reiterat că oferă prioritate datelor furnizate de BNS pentru că acestea reprezintă cifre oficiale, astfel responsabilitatea veridicității acestora aparține BNS și astfel sunt eliminate discuțiile contradictorii. Iar unii respondenți, dimpotrivă, își compară datele colectate la nivel local sau/și în cadrul unor studii cu cele oferite de BNS. Deci, în opinia participanților la discuțiile de grup și interviuri aprofundate principalele atuuri ale BNS comparativ cu alți furnizori de date statistice au fost menționate:

1. Au statut de statistici oficiale (este posibil de indicat sursa și făcute trimiteri);
2. Producerea de date statistice este misiunea de bază a Biroului, deci ca instituție acesta este specializat în totalitate în acest domeniu;
3. Oferă cea mai largă gamă de date statistice;
4. Datele sunt prezentate cu o periodicitate (serii de date), este posibilă o analiză în dinamică;
5. Procedurile de colectare, metodologiile sunt permanent în proces de îmbunătățire;

6. Sunt disponibile mai multe date on-line;
7. Resurse umane bine instruite, specialiști cu experiență.

Ca dezavantaje sau lacune în activitatea BNS au fost enumerate:

1. operativitatea, unii indicatori sunt prezentați cu întârziere (sunt necesare tehnologii moderne și implicarea mai multor angajați în procesul de colectare și prelucrare a datelor);
2. necesitatea sporirii calității colectării datelor la nivel primar;
3. lipsa unui sistem unificat, agreat în cadrul mai multor instituții de stat privind elaborarea și solicitarea de date;

"... ei [BNS] nu conlucrează cu alte instituții ale statului și să se înțeleagă ca să folosească același model de formular pentru prezentarea datelor, fiindcă ei [BNS] dau datele după anumite criterii, dar nouă ne trebuie după alte criterii și noi după asta nu știm cum să calculăm din datele lor să obținem datele de care avem noi nevoie... un exemplu: repartizarea populației pe vârste, formularul nostru de evidență nu coincide cu ceea ce dă statistica de asta avem problem., De exemplu noi avem nevoie de numărul populației până la 2 ani ei [BNS] ne oferă până la 3 ani" (reprezentat APL)

4. puțini indicatori sunt dezagregați după localități pentru a putea face o analiză la nivel local sau/și regional

"BNS oferă în mare parte datele generale pe republică, dar pe noi ne-ar interesa datele să fie repartizate teritorial, chiar pe raioane, ca să putem compara orașul cu alte raioane sau cu Chișinăul la mai mulți indicatori." (reprezentat APL)

"pe site deseori eu nu găsesc informația în profil regional, deci toată informația este generalizată, este la nivel național... Atunci noi încercăm să facem anumite date, referințe cum e în alt raion, cum e la nivel național, care sunt tendințele, care e dinamica și atunci este foarte greu, pentru că așa tip de informație nu prea găsim." (membru ONG)

5. remunerarea insuficientă a angajaților: în opinia unor respondenți atât operatorii de interviu, cât și ceilalți angajați nu sunt remunerați corespunzător efortului depus. Astfel se înregistrează o fluctuație mare de cadre, angajații sunt nemotivați etc. , iar aceste aspecte se reflectă asupra datelor colectate.

"personalul care lucrează în statistică este unul, care are nevoie de un salariu mai bun, condiții de muncă bune, o bază de date informațională, softuri, ... trebuie de salutat că mai stau și lucrează în domeniul acesta. E un domeniu care nu e încă la nivel remunerat. Ei sunt foarte prinși în dări de seamă, rapoarte..." (profesor universitar)

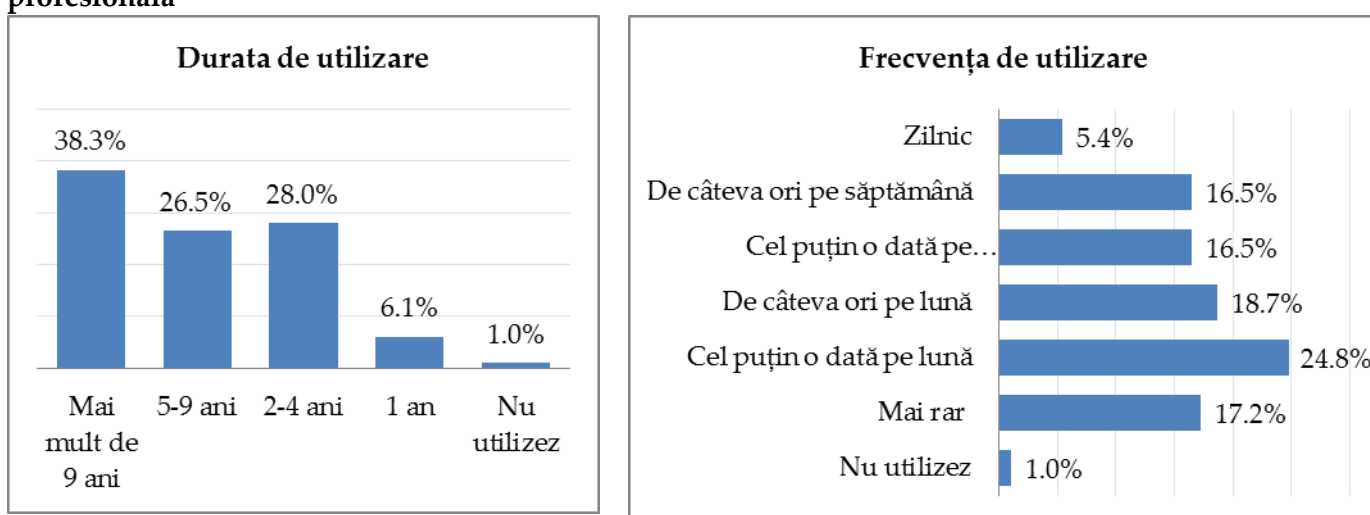
O altă provocare, remarcată de mai mulți respondenți, se referă în special la competențele celor care utilizează datele BNS, uneori datele fiind prezentate și interpretate eronat. De asemenea, respondenții recomandă ca să se accentueze mai mult pe aspectele ce vizează acoperirea teritorială și schimbările de metodologie, pentru a se evita comparațiile inadecvate ale datelor în analizele realizate de către utilizatori.

1.3. Durata și frecvența de utilizare a datelor statistice produse de BNS

Cu referire la analiza profilului utilizatorilor este necesar important de ținut cont de durata și intensitatea de utilizare a datelor de către fiecare persoană, care accesează aceste date. Eșantionul include în mare parte utilizatori cu experiență îndelungată de utilizare a datelor. Din totalul celor intervievați, 38,3% utilizează datele statistice produse de BNS mai mult de 9 ani, alți 26,5% - o perioadă de 5-9 ani, 28,0% utilizează datele de 2-4 ani și doar 6,1% - de un an sau mai puțin.

În funcție de frecvența de utilizare analiza denotă, că marea majoritate a respondenților utilizează datele statistice produse de BNS cel puțin o dată pe lună, din care zilnic utilizează 5,4%, câte 16,5% utilizează de câteva ori pe săptămână și cel puțin o dată pe săptămână, 18,7% - de câteva ori pe lună și 24,8% - cel puțin o dată pe lună. Doar 17,2% din totalul respondenților utilizează datele statistice mai rar decât o dată pe lună.

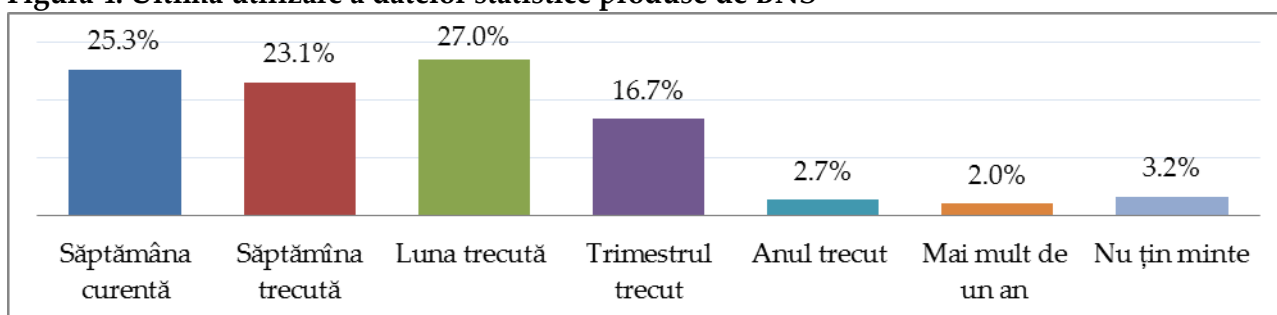
Figura 3. Durata și frecvența de utilizare a datelor statistice produse de BNS în activitatea profesională

De câți ani utilizați datele statistice produse de BNS în activitatea Dvs. profesională? *Cât de frecvent utilizați datele statistice produse de BNS?*

Același aspect, măsurat printr-un alt indicator, indică o frecvență și mai sporită de utilizare a datelor. Întrebați când ultima dată au utilizat datele statistice produse de BNS, unul din patru respondenți (25,3%) a anunțat că pe parcursul săptămânii curente față de momentul interviului, alții 23,1% - săptămâna trecută, 27,0% - luna trecută, 16,7% - trimestrul trecut, 2,7% - anul trecut, 2,0% - mai mult de un an și 3,2% - nu țin minte.

Figura 4. Ultima utilizare a datelor statistice produse de BNS

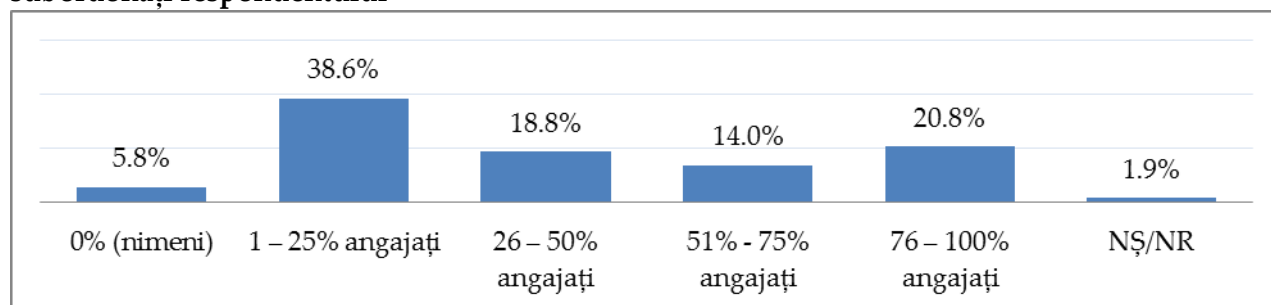

Când ultima oară ați apelat la/utilizat datele statistice produse BNS?

Din totalul respondenților 75,5% au declarat că au angajați în subordine, ceea ce denotă un nivel mediu decizional destul de sporit al acestora. Dintre aceștia, 20,8% apreciază că aproape toți subordonații lor (76-100%) utilizează la rândul său datele statistice produse de BNS, 14,0% au apreciat că 51-75% dintre subordonați, 18,8% că datele statistice ai BNS sunt utilizate de 26-50%

subordonați și 38,6% au anunțat că o mică parte din subordonații lor (sub 25%) utilizează datele BNS.

Figura 5. Frecvența de utilizare a datelor statistice produse de BNS de către angajații, subordonați respondentului

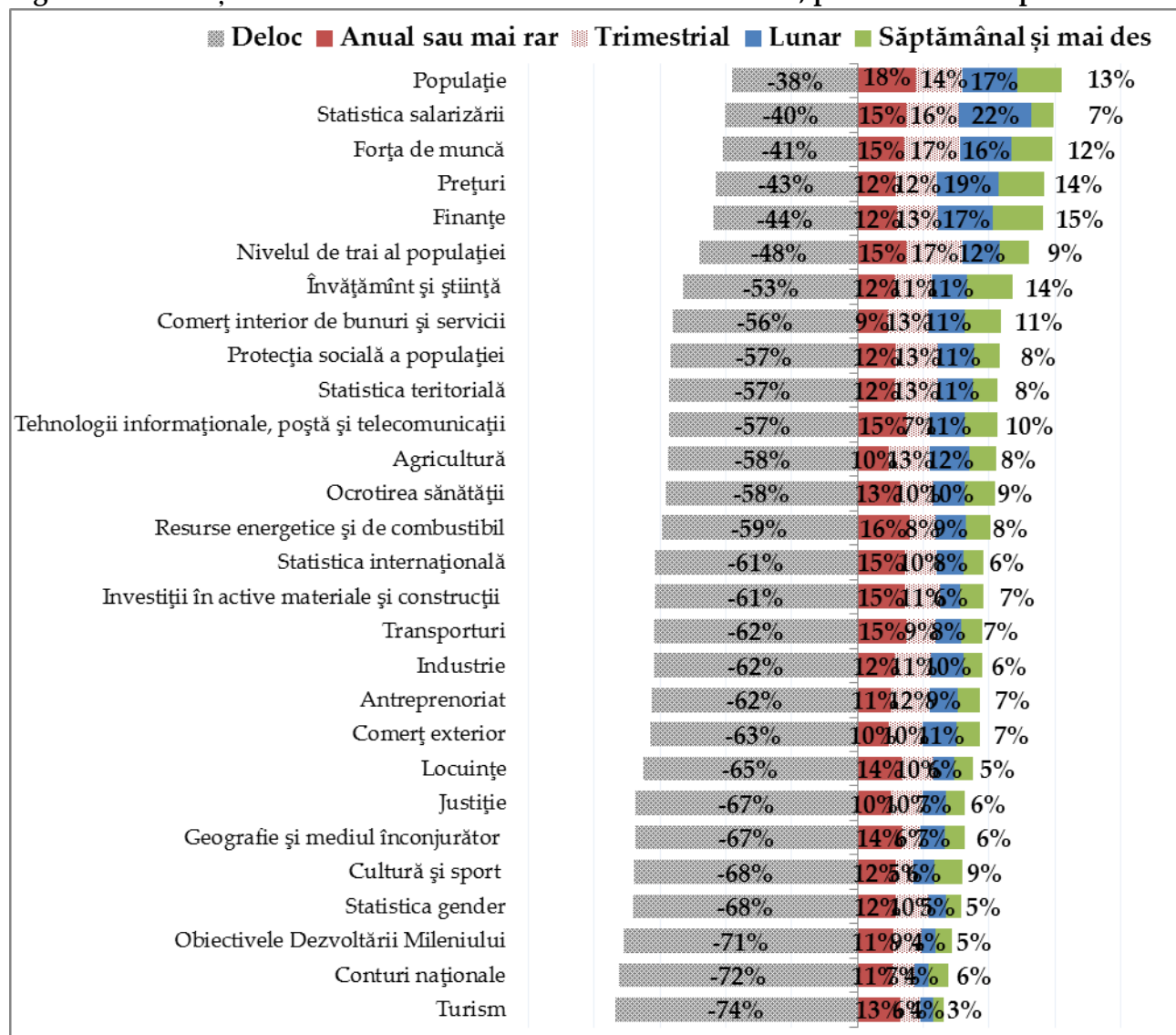

Câți angajați din subordinea Dvs., inclusiv Dvs., folosesc în activitatea lor datele statistice produse de BNS?

Se atestă o variație mare a frecvenței de utilizare între datele statistice din diferite domenii. Domeniile din care datele statistice sunt cel mai des utilizate sunt: populație, statistica salarizării, forța de muncă, prețuri, finanțe, nivelul de trai al populației. Acestea sunt domeniile utilizate în general de mai mult de jumătate dintre utilizatorii intervievați, cu ponderi de peste 20 la sută a utilizatorilor care accesează date lunar sau mai des.

Domeniile mai rar utilizate sunt cele specifice, de interes pentru grupuri înguste de utilizatori: turism, conturi naționale, ODM, statistica gender, cultură și sport.

Figura 6. Frecvența de utilizare în ultimii 2 ani a datelor statistice, produse de BNS pe domenii

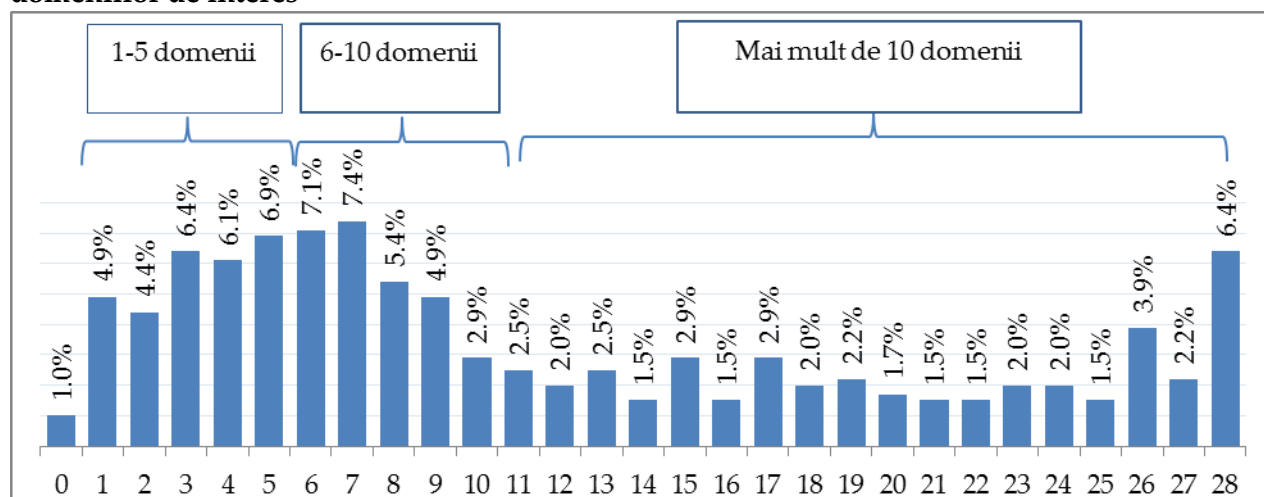

Cît de frecvent în ultimii 2 ani ați utilizat în activitatea Dvs. datele statistice produse de BNS din următoarele domenii:

Un alt indicator care necesită atenție este numărul de domenii de interes, din care utilizatorul accesează date statistice. În mediu un utilizator utilizează datele din 12 domenii din totalul de 28, incluse în studiu.

Grupând după numărul de domenii din care sunt utilizate datele de către un utilizator, constatăm că 42,7% din utilizatorii intervievați accesează peste 10 domenii, 27,7% au interes pentru 6-10 domenii și 28,7% pentru mai puțin de 5 domenii.

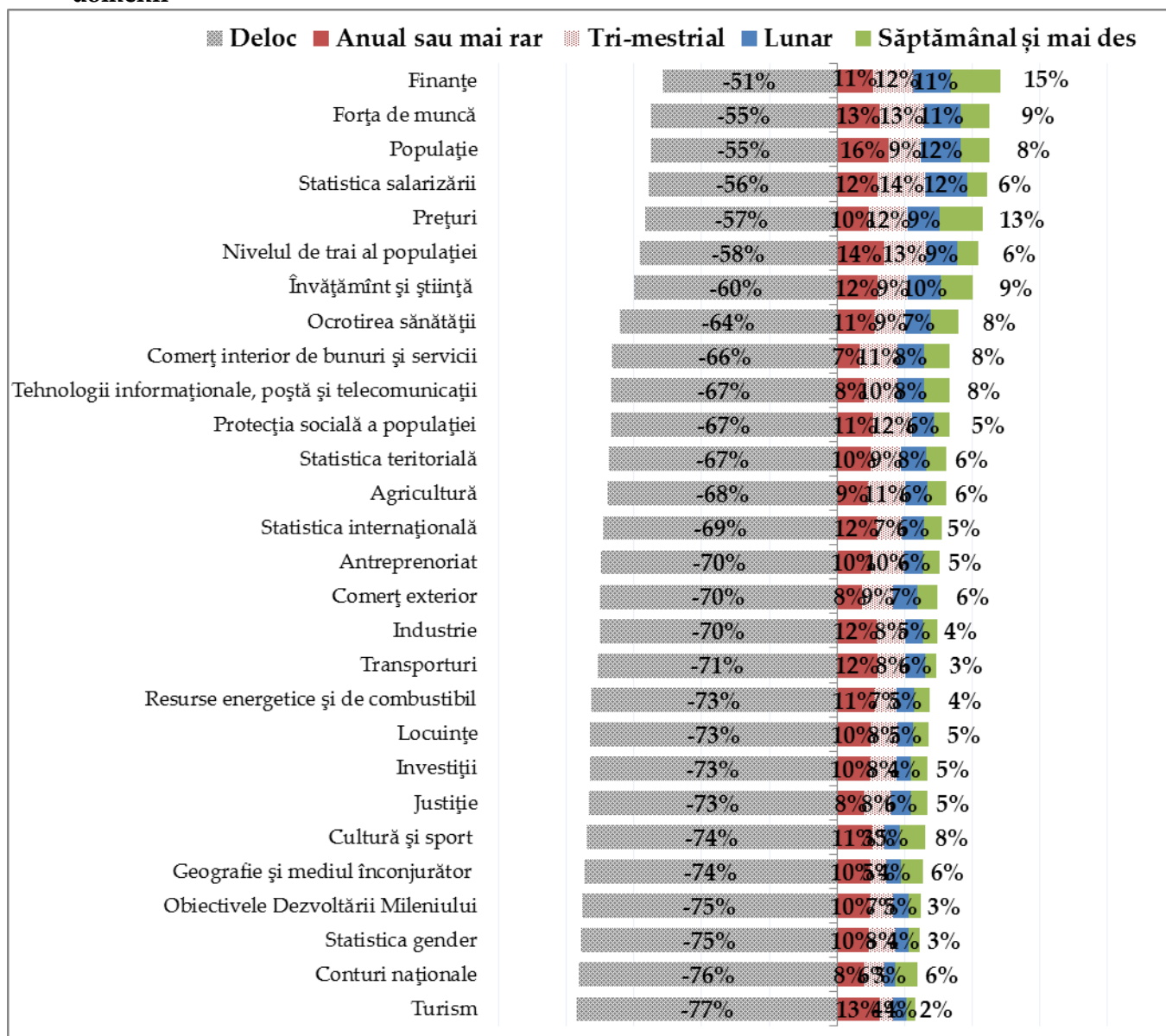
Figura 7. Distribuția utilizatorilor ai datelor statistice produse de BNS după numărul domeniilor de interes

Notă: distribuția reprezintă numărul de domenii pentru care respondentul a indicat că utilizează date statistice, indiferent de frecvență

Mai târziu vom pune în discuție poziționarea BNS în raport cu alți producători de statistici. Aici prezentăm distribuțiile privind frecvența de utilizare a datelor, produse de alte instituții decât BNS. În general poziționarea domeniilor, în funcție de frecvența de utilizare, coincide cu poziționarea domeniilor în cazul statisticilor BNS, cu excepția datelor din domeniul finanțe, cel mai frecvent accesate de la alte surse, pe când în cazul BNS acest domeniu se plasează pe locul cinci după frecvența de accesare. Totodată constatăm și persistența unor percepții confuze a utilizatorilor. În lista domeniilor pe care respondenții i-au indicat ca fiind statistici pe care îi utilizează din alte surse decât BNS se regăsesc domenii pentru care BNS este unicul producător de statistici, cum ar fi de ex. conturi naționale, ODM și altele.

Figura 8. Frecvența de utilizare a datelor statistice produse de alte instituții decât BNS pe domenii

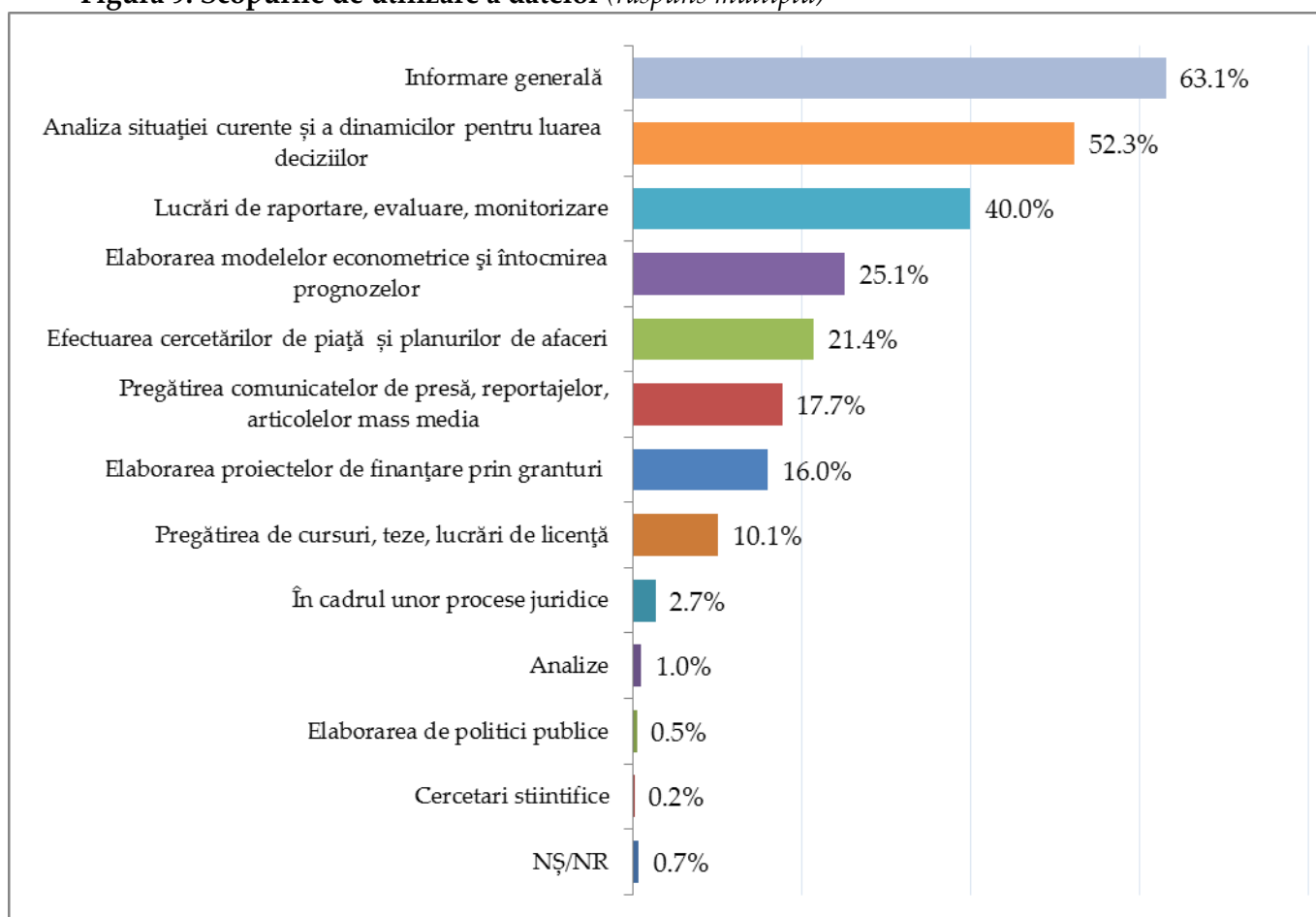
Cît de frecvent utilizați în activitatea Dvs. date statistice produse de alte instituții decât BNS?

1.4. Scopurile de utilizare și utilitatea datelor statistice produse de BNS

Datele statistice produse de BNS sunt utilizate în varii scopuri. Cel mai mulți (63,1%) utilizatori apelează la statistici pentru informare generală, fiecare al doilea respondent (52,3%) utilizează datele BNS pentru a analiza situația și dinamicele din diferite domenii în scopul decizionale. Pentru lucrări de raportare, evaluare și monitorizare utilizează datele statistice 40,0% respondenți, 25,1% - pentru elaborarea modelelor econometrice și prognozelor, 21,4% - la realizarea cercetărilor de piață și planurilor de afaceri etc.

Există, evident, și cazuri specifice, mai rar întâlnite, de utilizare a datelor în astfel de scopuri precum procese juridice, elaborarea de politici publice, analize și cercetări științifice.

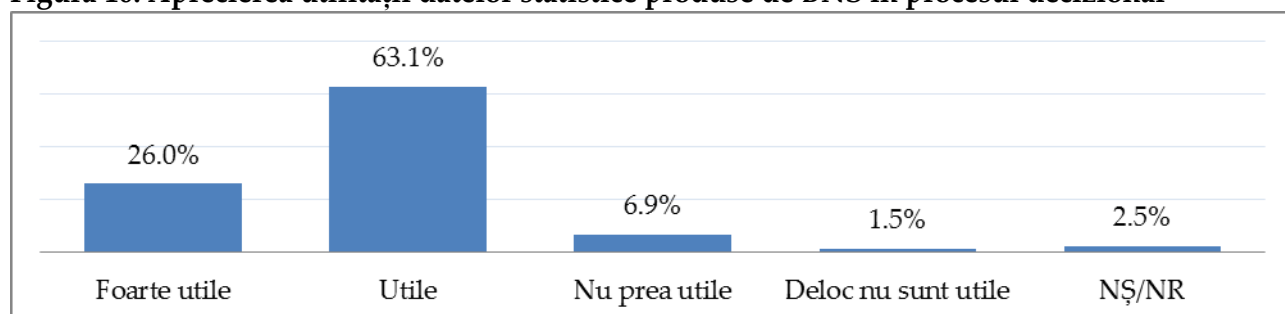
Figura 9. Scopurile de utilizare a datelor (răspuns multiplu)

În ce scop utilizați datele statistice produse de BNS?

În aprecierea gradului de utilitate a datelor statistice, produse de BNS, există o relativă unanimitate, majoritatea (89,1%) respondenților afirmând că acestea sunt utile, dintre care 26,0% foarte utile.

Figura 10. Aprecierea utilității datelor statistice produse de BNS în procesul decizional

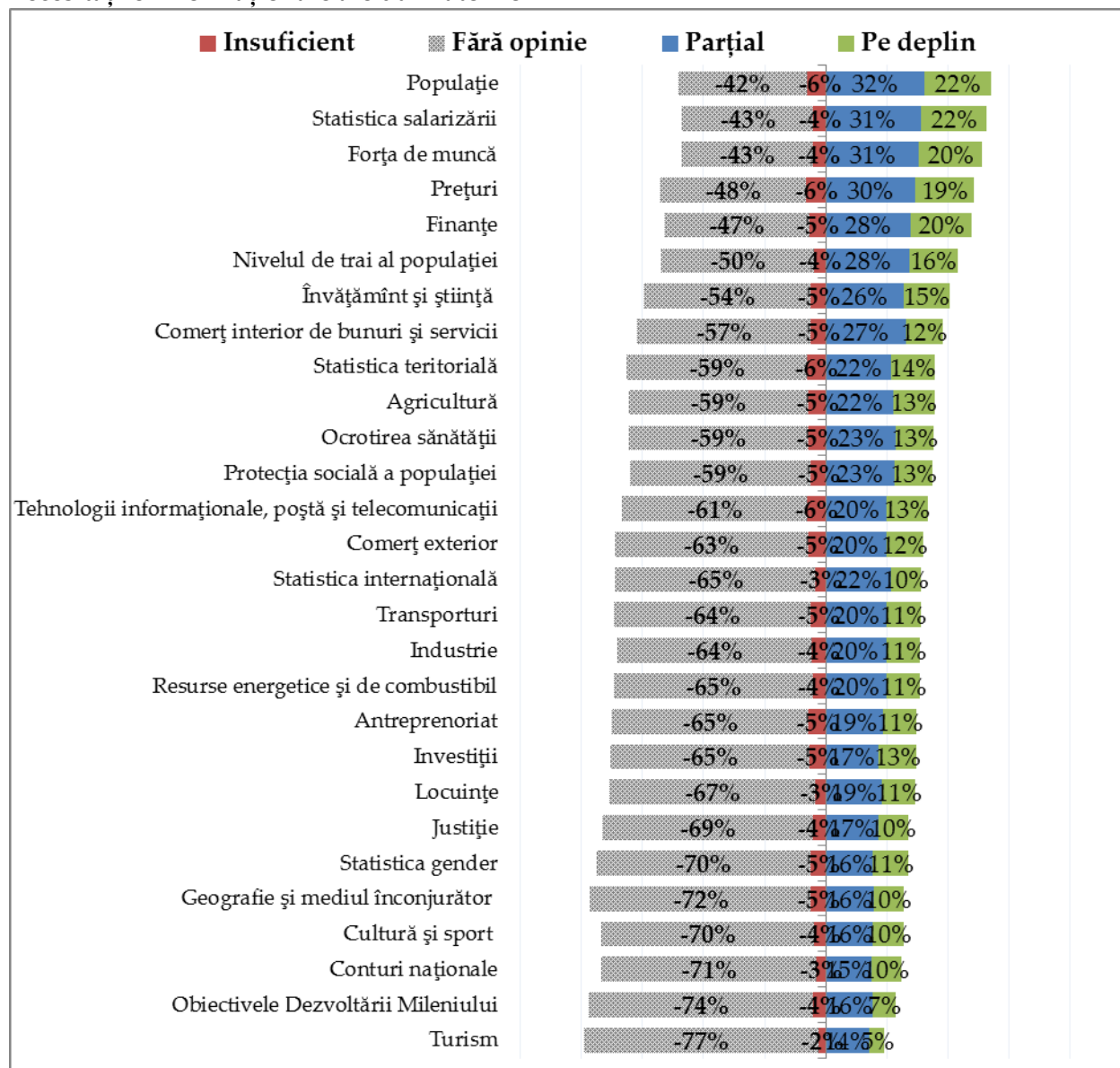

Cît de utile sunt datele statistice oficiale produse de BNS în procesul decizional din instituția Dvs. și/sau din activitatea Dvs.?

În cadrul studiului un prim indicator, dedicat gradului de satisfacție de datele statistice, produse de BNS, vizează aprecierea în ce măsură datele oferite satisfac necesitățile informaționale ale utilizatorului. Per total, aprecierile pozitive (pe deplin și parțial) predomină numeric asupra celor negative (insuficient). Totodată, numărul celor care au oferit calificativul „parțial” este de 1,5 – 2 ori mai mare decât ai celor care apreciază că datele produse de BNS le satisfac pe deplin necesitățile informaționale.

Topul domeniilor statistice la acest indicator este influențat de gradul/frecvența de utilizare a datelor în general, de aceea consecutivitatea este aproape identică celor atestate anterior.

Figura 11. Măsura în care datele statistice produse de BNS din diferite domenii satisfac necesitățile informaționale ale utilizatorilor

În ce măsură datele statistice produse de BNS satisfac necesitățile Dvs. informaționale?

Pentru a exclude impactul gradului/frecvenței de utilizare a datelor dintr-un domeniu sau altul, am recurs la raportarea ponderilor aprecierilor pozitive și celor negative. Constatăm, că domeniile din care datele statistice sunt cel mai des utilizate, precum populație, prețuri, statistica salarizării, finanțe, forța de muncă, învățământ și știință, înregistrează și cele mai înalte grade de apreciere (satisfacție).

Totodată, domeniile precum geografie și mediul înconjurător, statistica internațională, statistica gender, locuințe, deși au un grad de utilizare scăzut, sunt înalt apreciate de acei relativ puțini utilizatori.

Domeniile care, comparativ, înregistrează cel mai mic grad de satisfacție, sunt: turismul, cultura și sportul, conturi naționale, antreprenoriat, investiții. Totodată, acestea sunt și domeniile cu un nivel scăzut de accesare, mai bine zis mai puțini utilizatori interesați. De menționat că mai problematică este situația în cazul domeniilor protecția socială a populației, industrie, tehnologii informaționale, deoarece aceste domenii au un nivel relativ înalt de utilizare (deci și necesitate din partea utilizatorilor), având totodată un nivel scăzut de satisfacție a necesităților utilizatorilor.

Raportul de satisfacție a necesităților informaționale, pe domenii

	Raport între satisfacție și insatisfacție (p.p.)	Gradul convențional de satisfacție
Populație	13.9	înalt
Prețuri	13.2	
Statistica salarizării	12.6	
Geografie și mediul înconjurător	11.6	
Statistica internațională	9.8	
Statistica gender	9.3	
Finanțe	9.2	
Locuințe	8.6	
Forța de muncă	8.4	
Învățământ și știință	8.3	
Comerț interior de bunuri și servicii	7.8	mediu
Resurse energetice și de combustibil	7.4	
Statistica teritorială	7.3	
Transporturi	7.1	
Nivelul de trai al populației	6.8	
Comerț exterior	6.8	
Agricultură	6.6	
Ocrotirea sănătății	6.6	
Justiție	6.5	scăzut
Obiectivele Dezvoltării Mileniului	6.2	
Protecția socială a populației	5.9	
Investiții în active materiale pe termen lung și construcții	5.8	
Industria	5.7	
Tehnologii informaționale, poștă și telecomunicații	5.7	
Antreprenoriat	5.6	
Conturi naționale	5.3	
Cultură și sport	5.2	scăzut
Turism	4.9	

Într-adevăr, discuțiile de grup și interviurile realizate în rândul utilizatorilor de date au elucidat o nemulțumire mai mare din partea utilizatorilor care solicită informații în domeniul sănătății și protecției sociale, aspecte deseori elucidate în cadrul unor rapoarte sociale și reflectate în mass media. Totodată, constatăm că datele statistice din aceste domenii (protecția socială și sănătatea) sunt produse în mare parte de către ministerele de resort, iar faptul că utilizatorii tind să asocieze nemulțumirea BNS vorbește și despre gradul scăzut de informare cu privire la totalitatea producătorilor de statistici.

Un alt aspect remarcat, în special de reprezentanții APL, dar și de unii economiști, analiști se referă la lipsa unor date, care sunt solicitate de anumite instituții guvernamentale sau care sunt utilizate pentru calcularea unor indicatori agreați la nivel internațional. De exemplu, în mai multe contexte s-a făcut trimitere la numărul utilizatorilor de internet sau/și gospodării conectate la internet. În unele situații constatăm de asemenea că reprezentanții APL întâmpină dificultăți în prezentarea unor date, dat fiind faptul că nu există responsabili pentru furnizarea acestora sau ei nu cunosc de unde le-ar putea solicita.

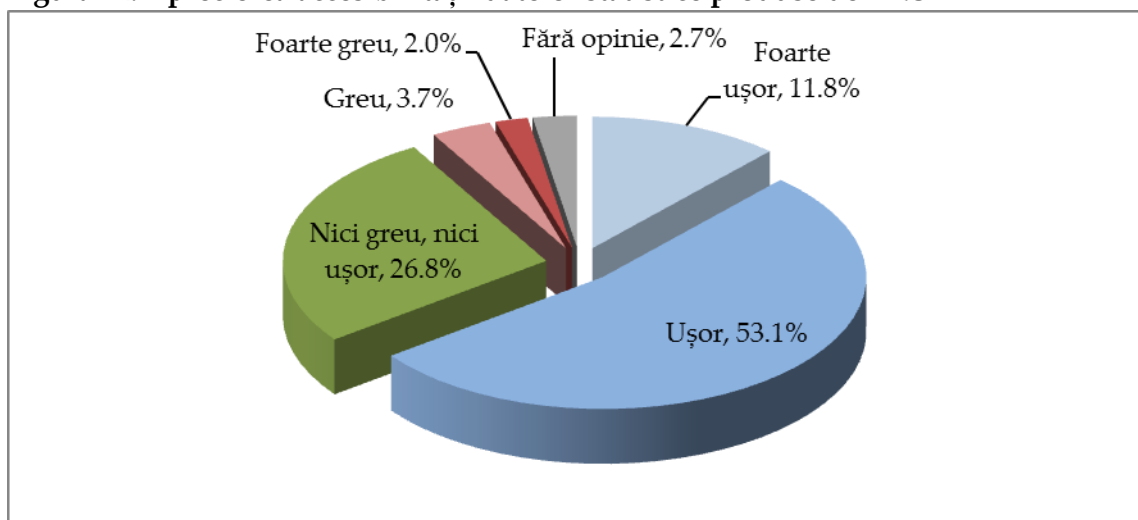
"Iată câțiva din indicatorii pe care noi trebuie să-i prezentăm degrabă, dar nu avem de unde să-i luăm: numărul de antreprenori total, și din ei numărul de antreprenori femei; numărul de șomeri total, în afară de cei înregistrați la Oficiul forței de muncă; numărul total de familii în oraș; numărul caselor părăsite și suprafața acestora." (reprezentant APL)

1.5. Gradul de accesibilitate și formele solicitate de prezentare a datelor produse de BNS

Utilizatorii în mare parte apreciază pozitiv accesibilitatea datelor statistice produse de BNS, utilizate în activitatea sa. Astfel, 53,1% respondenți au apreciat că datele produse de BNS sunt ușor accesibile, 11,8% - chiar foarte ușor, iar 26,8% au ales calificativul „nici greu, nici ușor”.

Doar 2,0% au apreciat că datele statistice sunt foarte greu de găsit și 3,7% au declarat, că acestea sunt greu de găsit. În cazul acestor utilizatori dificultățile întâmpinate pot fi cauzate, posibil, de „calitatea” utilizatorului, deoarece peste jumătate dintre ei sunt utilizatori relativ noi: 47,6% utilizează până la 5 ani date statistice, 39,1% utilizează date statistice mai rar decât o dată pe lună. În plus, domeniile de interes ale acestora sunt cele mai des indicate de alți utilizatori (care au apreciat datele BNS ca fiind ușor accesibile), precum forța de muncă, prețuri, protecția socială, nivelul de trai.

Figura 12. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS

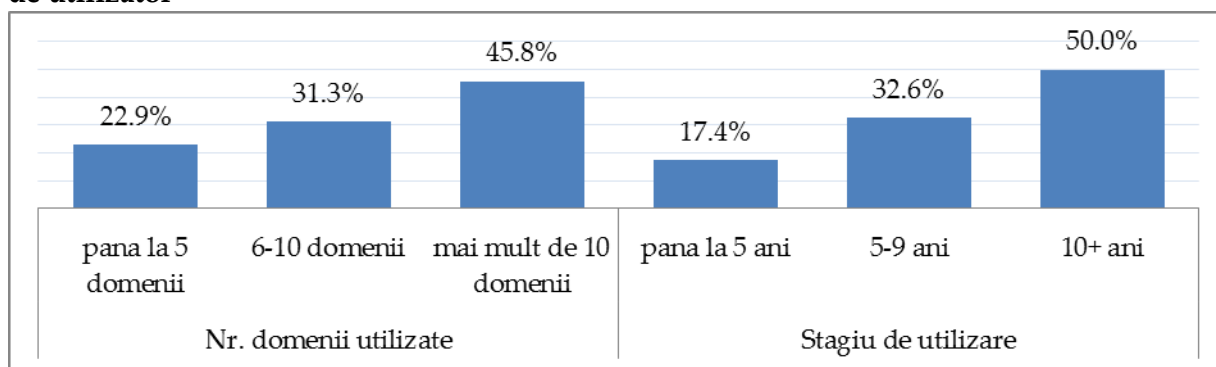

Cît de ușor sînt de găsit datele statistice produse de BNS, necesare activității Dvs.?

De menționat, că aprecierea gradului de accesibilitate a datelor este profund afectată de experiența utilizatorului. Astfel, în rândul utilizatorilor care utilizează date statistice din cel mult 5 domenii ponderea celor care consideră că datele BNS sunt foarte ușor de accesat (22,9%) este de două ori mai mică decât în rândul utilizatorilor, care accesează date din mai mult decît 10 domenii.

O discrepanță și mai mare constatăm în funcție de stagiul de utilizare a datelor: în rândul celor care utilizează date statistice mai puțin de 5 ani aprecierile accesibilității datelor cu calificativul „foarte ușor” (17,4%) au o pondere de trei ori mai mică decât în cazul celor care utilizează date statistice de 10 ani și mai mult (50,0%).

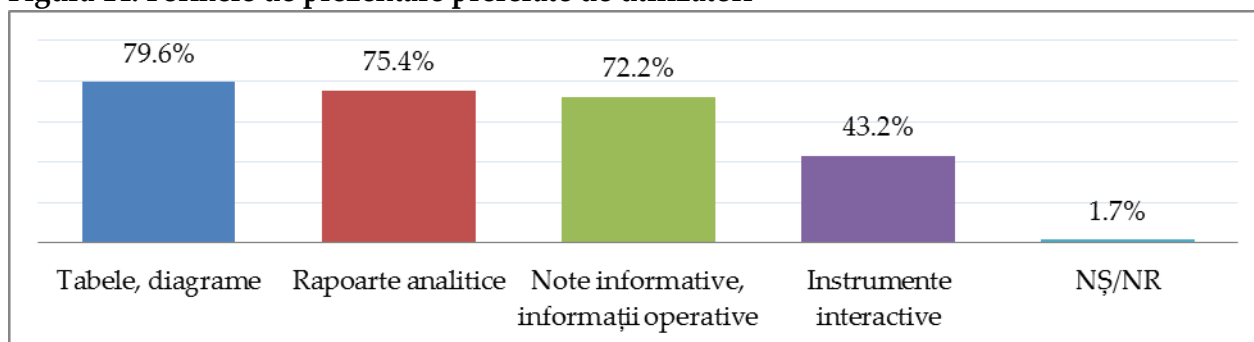
Figura 13. Ponderea răspunsurilor „foarte ușor” în aprecierea accesibilității datelor BNS pe tip de utilizator

Rezultatele studiului indică la necesitatea menținerii multiplelor forme de prezentare ale datelor statistice. Cu mici diferențe de ponderi, utilizatorii pledează și pentru tabele și diagrame (79,6%), și pentru rapoarte analitice (75,4%) și pentru note informative, informații operative (72,2%).

În cazul instrumentelor interactive, acestea au fost menționate ca fiind preferate de 43,2% respondenți. Totodată, luând în considerație că sunt o formă relativ recent adoptată de BNS, cât și faptul că utilizarea lor necesită deprinderi mai avansate de operare cu date, nivelul înregistrat trebuie tratat ca unul destul de înalt.

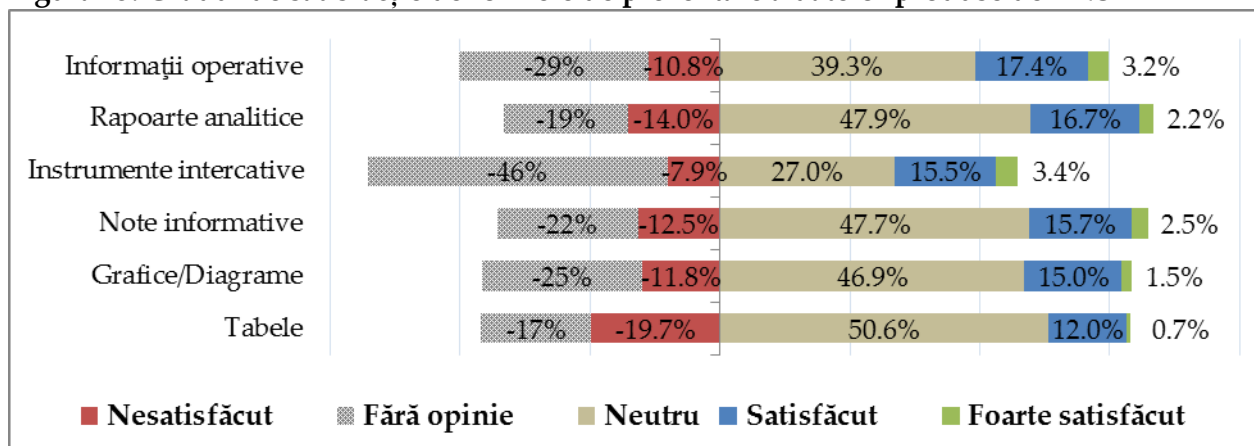
Figura 14. Formele de prezentare preferate de utilizatori

Ce formă de prezentare a datelor statistice produse de BNS utilizați mai des?

Gradul de satisfacție față de principalele forme de prezentare ale datelor BNS este unul destul de înalt, deși cei mai mulți respondenți au avut aprecieri neutre. Astfel, aprecierile negative au fost acordate de un număr mic de respondenți: 19,7% cu referire la tabele, 14,0% cu referire la rapoarte analitice, 12,5% - la note informative, 11,8% - la diagrame, 10,8% - la informații operative și 7,9% cu referire la instrumentele interactive. De remarcat că instrumentele interactive sunt mai puțin apreciate față de celelalte forme de prezentare. Totodată raportul între aprecierile pozitive și cele negative în cazul acestei forme de prezentare este cel mai bun.

Figura 15. Gradul de satisfacție de formele de prezentare a datelor produse de BNS

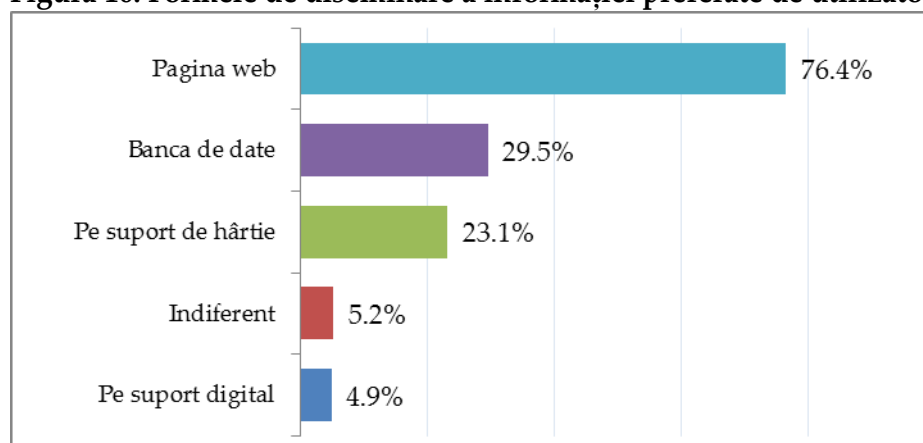

Pagina web a BNS este principalul mijloc de distribuire a datelor statistice, fiind printre căile de acces cele mai preferate pentru 76,4% respondenți. Adicional, pe locul doi urmează banca de date „StatBank”, care la rândul său la fel este accesată de pe pagina web (preferată pentru 29,5%), pe care însă am ținut să o evidențiem aparte datorita faptului că este o formă recent introdusă și specifică ca și operare.

Urmează, după ponderea utilizatorilor care preferă ca și formă de prezentare datele diseminate pe suport de hârtie (23,1%).

De remarcat numărul nesemnificativ de preferințe acordate datelor publicate pe suport digital – 4,9%, un lucru destul de obișnuit luând în calcul gradul de acces la internet, de care dispun utilizatorii.

Figura 16. Formele de diseminare a informației preferate de utilizatori

Care din următoarele modalități de diseminare a datelor statistice produse de BNS o preferați?

Doi dintre experții intervievați în cadrul studiului calitativ au remarcat faptul, că după o perioadă mai îndelungată de aflare pe site-ul BNS pagina web devine inaccesibilă și o poți utiliza doar după careva timp.

„Dacă lucrezi în baza de date mai mult de 30 minute, atunci pagina devine inaccesibilă. Cred, că este de vina felul de lucru al site-ului. Trebuie să treacă ceva timp până când baza de date e din nou accesibil. Asta mi s-a întâmplat și de acasă și de la oficiu, și de obicei se întâmplă când am nevoie de foarte mult timp de a petrece acolo.” (expert în macroeconomie)

Formele de prezentare a datelor nu se regăsesc printre factorii principali, care limitează accesul la datele statistice, produse de BNS. Pagina web a BNS este principalul mod de accesare a datelor, iar factorul restrictiv, menționat de cei mai mulți utilizatori (60,2%), este lipsa unor informații pe pagina web.

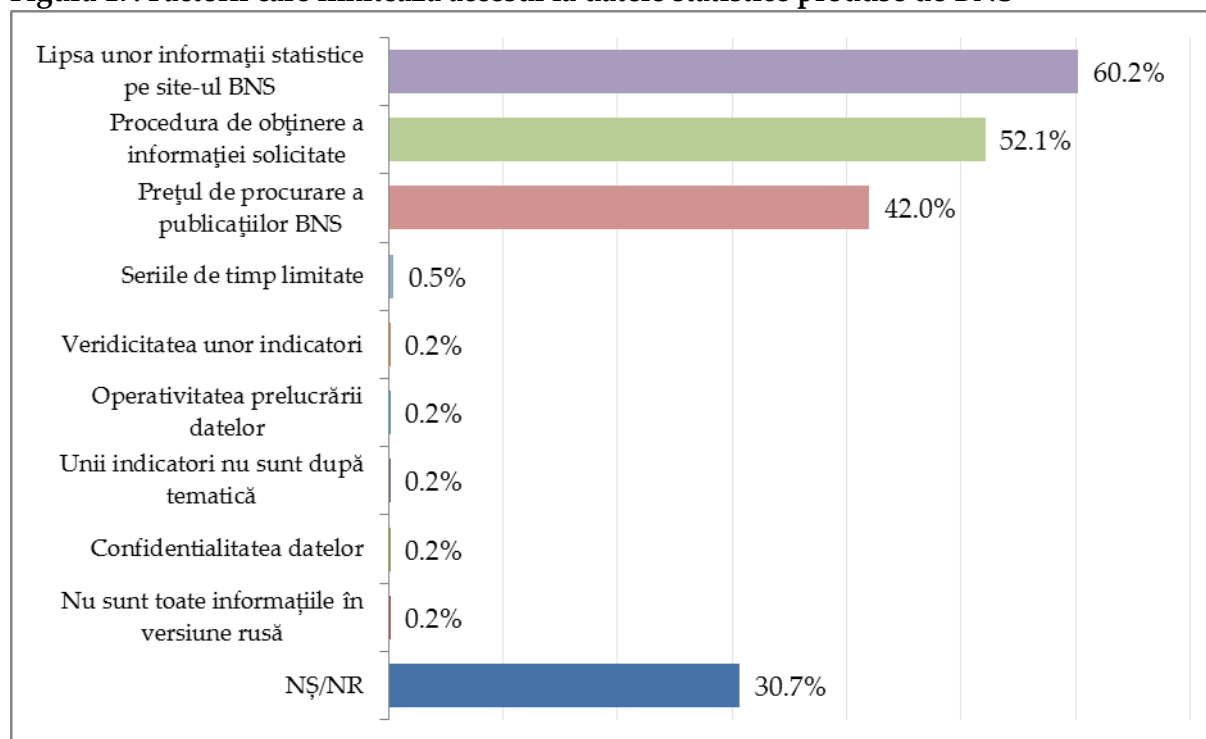
O altă limitare, invocată de către respondenți, ține de procedura de obținere a informației solicitate, referindu-se la cazurile, în care utilizatorul nu regăsește indicatorul de care are nevoie pe pagina web sau în publicații și apelează la direct BNS pentru a obține datele necesare. Această problemă a fost menționată de 52,1%.

Costul publicațiilor BNS este și el o problemă pentru un număr suficient de mare de utilizatori – 42,0%. Această situație este cel puțin stranie, luând în calcul profilul utilizatorilor intervievați, printre care 22,6% îl reprezintă persoanele angajate din structurile APC, care beneficiază pe gratis de publicațiile BNS. Chiar și în rândul acestora 38,0% au menționat prețul publicațiilor ca fiind un factor care limitează accesul la date. Totuși, o explicația plauzibilă ar fi că diviziunile din

administrația publică beneficiază de publicațiile tematice din sera lor de activitate (de ex. Ministerul Educației beneficiază de publicațiile din domeniul dat), și în cazul în care funcționarul este interesat de publicațiile din alte domenii, este nevoie ca să procure produsele BNS.

Alți factori menționați de utilizatori nu trebuie trecuți cu vederea din cauza ponderii mici de menționi, deoarece aceștia nu au fost incluși inițial în chestionar ci adăugați la mențiunea respondenților. Așadar, alte probleme restrictive sunt: limitele seriilor de timp, pentru care sunt prezentați indicatorii, veridicitatea (în percepția respondenților) a unor indicatori, operativitatea prelucrării datelor, plasarea unor indicatori în blocuri tematice nepotrivite, dar și faptul că nu toate datele / informațiile prezentate sunt însoțite de versiunea rusă a denumirilor sau descrierilor.

Figura 17. Factorii care limitează accesul la datele statistice produse de BNS

Care sînt cauzele care Vă limitează accesul la datele statistice produse de BNS?

Un participant în cadrul discuției de grup a venit cu solicitarea de a adopta practica reprezentării datelor cu ajutorul hărților.

“În Republica Moldova s-a ajuns la sistemul geografic care poate să reprezinte grafic o anumită situație pe raion. Ca să vezi câți pensionari sunt la Nord, Centru și Sud timp de un minut ai harta, cu roșu la nord mai verde la sud, iar eu nefiind specialist văd momentan care este situația. Dacă ei [BNS] ar diversifica instrumentele de lucru eu cred că ar avea de câștigat.” (reprezentant, mass media)

Cei care utilizează banca de date au menționat, că ar fi bine ca imediat jos să fie plasată explicația privind semnificația variabilelor, sau făcând „click” pe variabilă să apară explicația.

În general, utilizatorii care frecvent apelează la informația statistică pentru a efectua diferite analize, rapoarte au evidențiat că datele BNS:

- sunt ușor de accesat;
- pot fi ușor exportate în Excel sau alte programe, care le permit să facă diferite calcule;
- apreciază foarte mult banca de date, care le oferă mai multe posibilități de analiză.

Totuși unii au remarcat că ar prefera să fie publice datele primare (cel puțin unele baze de date), care le-ar permite analize mai profunde. Aceste date pot fi oferite la cerere, dar acesta

însemna mai mult timp, uneori implică costuri suplimentare, iar în procesul de lucru, analiză pot apărea noi necesități de date.

"există așa numitul chestionar al gospodăriilor casnice, care este extrem de important și datele nu sunt accesibile pe site, doar prin solicitare, aceasta ne face lucrul puțin mai greu... e cam birocratic acest proces, durează până la câteva săptămâni" (economist, sector privat)

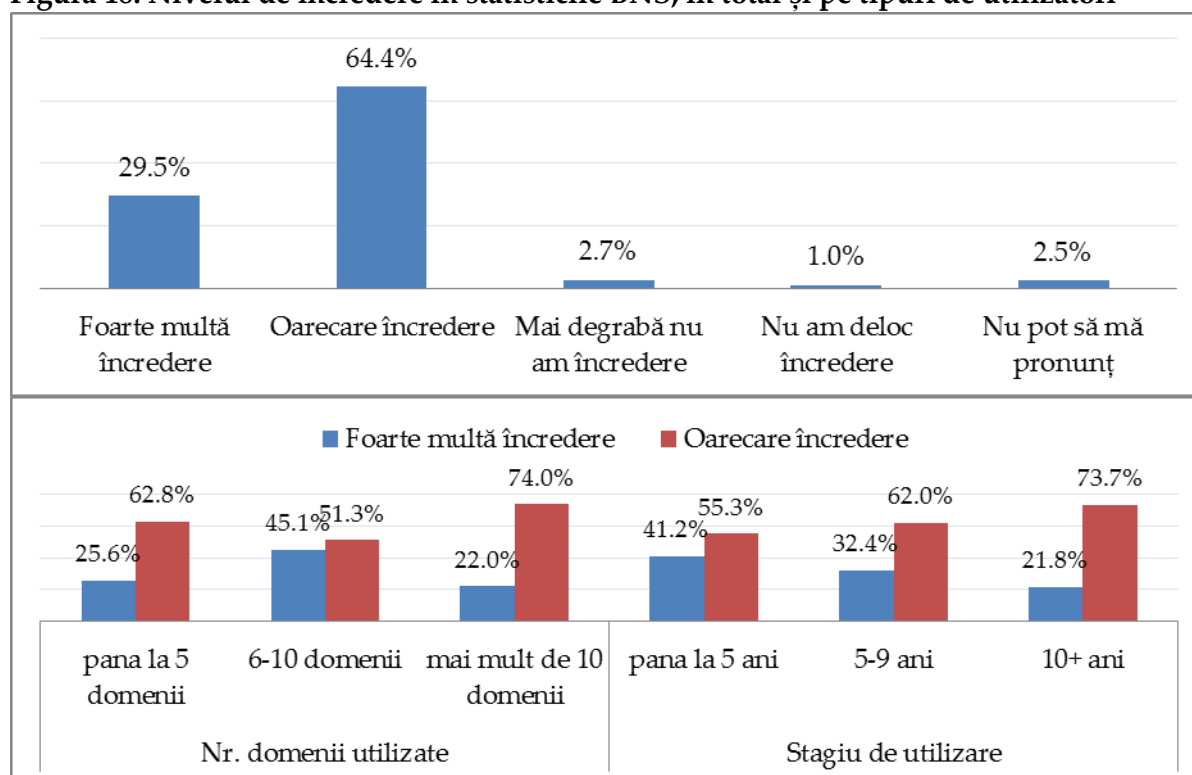
"anual ni se oferă date agregate și într-o anumită grupare, noi deja nu mai putem calcula aceeași mediană, nu putem vedea excesul, asimetria, atunci dorința mea asupra cercetătorilor este ca să aibă acces la datele primare." (profesor universitar)

II. ÎNCREDEREA FAȚĂ DE BNS ȘI DATELE STATISTICE PRODUSE DE BNS

La fel ca și gradul de utilitate a datelor statistice produse de BNS, gradul de încredere în veridicitatea acestora este destul de înalt. Peste 90 la sută dintre respondenți în cadrul studiului și-au exprimat încrederea în acestea. Totuși, predomină aprecierile pozitive cu anumite rezerve, doar 29,5% respondenți au declarat că au foarte multă încredere, majoritatea (64,4%) fiind cei care au o oarecare încredere.

Totodată, deși în toate grupurile de utilizatori predomină aprecierile pozitive, există anumite variații a nivelului de încredere în statisticile BNS și măsura în care utilizatorul este versat în utilizarea acestora. Cel mai înalt grad de încredere în statisticile BNS manifestă utilizatorii ai unui număr mediu de domenii (6-10 domenii) și cei noi, cu mai puțin de 5 ani de utilizare a datelor. Persoanele care utilizează date statistice de o perioadă mai îndelungată (mai mult de 10 ani) au oferit aprecieri la fel înalte, dar un pic mai modeste decât celelalte grupuri de utilizatori. Și anume, acest grup oferă ceva mai puține aprecieri prin „foarte multă încredere” (21,8% față de 32,4% în rândul celor de 5-9 ani și 41,2% în rândul celor cu până la 5 ani experiență de utilizare) și o pondere mai mare a aprecierilor „oarecare încredere” (73,7% și respectiv 62,0% și 55,3%).

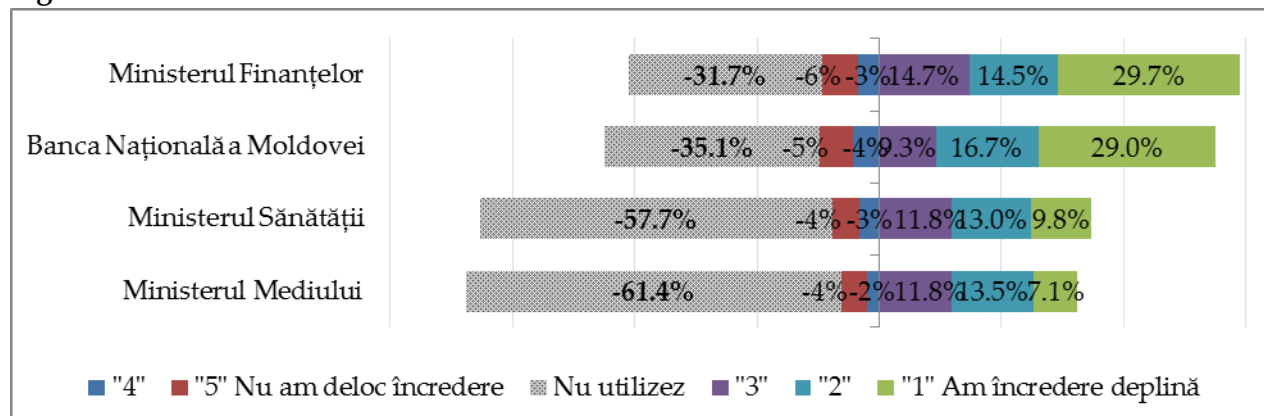
Figura 18. Nivelul de încredere în statisticile BNS, în total și pe tipuri de utilizatori

La modul general, în ce măsură aveți încredere în datele statistice produse de BNS?

Și în cazul altor instituții care produc statistici în domeniile proprii încrederea utilizatorilor în datele respective este sporită. Aprecieri medii și spre mai bine pe o scală de 5 puncte au oferit majoritatea respondenților care utilizează statisticile acestor instituții.

Figura 19. Nivelul de încredere în statisticile din alte surse

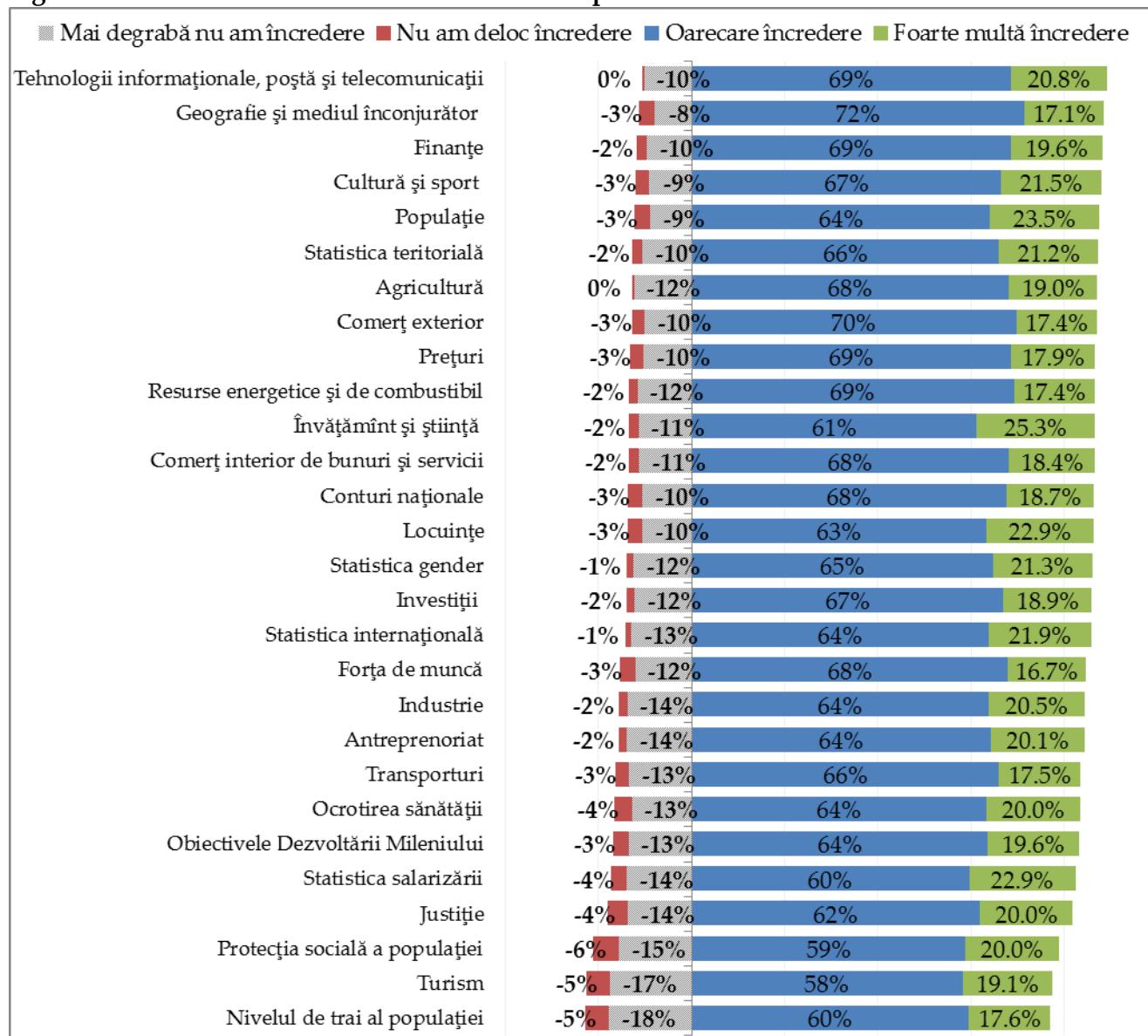

Date statistice oficiale ale căror altor instituții, în afară de BNS, utilizați și câtă încredere aveți în datele acestora?

Nivelul de încredere este înalt față de statisticile BNS din toate domeniile. Aprecierile pozitive pe domenii variază între 80 și 90 la sută ca ponderi din totalul respondenților.

Totodată este necesar de menționat că, domeniile precum nivelul de trai, protecția socială, statistica salarizării, fiind printre cele mai utilizate, se plasează în coada clasamentului de încredere.

Figura 20. Nivelul de încredere în statisticile BNS pe domenii

Cîtă încredere aveți în datele statistice produse de BNS din următoarele domenii? (procente recalculate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

Studiul calitativ scoate în evidență cea mai importantă sursă de neîncredere în datele statistice în general și cele produse de BNS, în special. Utilizatorii sunt mai puțin inițiați în procedurile de colectare a datelor și mecanismele de asigurare a acurateții indicatorilor finali. Economia tenebră, angajările neoficiale și vehicularea unor cifre neoficiale îi fac pe unii utilizatori de date să privească cu reticență anumite date oferite de BNS.

Unii respondenți consideră că în unele situații BNS este **dependent de factorii politici** și că anumite date sunt ascunse sau prezentate parțial pentru a nu accentua anumite probleme din țară.

“Sunt multe activități economice, sociale ce nu se reflectă în statistică. ... poate unii indicatori pot fi influențați politic. Cel mai des, ca exemplu, poate fi prețul și PIB - sunt careva zvonuri referitor la ele.” (economist, sector privat)

“ Eu știu că ei [BNS] fac mult mai mult, dar nu fac totul public... statistica nu este o servitoare care servește unui regim politic, ea este o resursă publică, o valoare publică și accesul la această statistică trebuie să aibă orice cetățean.” (economist, sectorul nonguvernamental)

Nepublicarea unor instrumente de colectare și a procedurilor de colectare a datelor, prezentarea parțială a acestora provoacă suspiciuni în rândul experților. Aceștia uneori sunt nevoiți să apeleze la relații personale pentru a-și face o imagine clară privind anumite aspecte despre datele disponibile pe care le pot solicita.

“aș prefera ca toate datele de la statisticieni să fie publicate, fără ca să fie nevoia de a le solicita, este pierdere de timp și este mai mult o procedură de birocrație. Departamentul are aceste date însă nu le publică.” (economist, sectorul non-guvernamental)

“ Iar dacă îmi zic că eu pot vedea aceste date dar nu le pot utiliza, atunci eu nici nu vreau să le văd pentru că din analiza mea va fi clar că eu am avut acces la ele.” (expert în macroeconomie, sector privat)

În schimb datele privind populația: distribuția pe sexe, vârstă, mediu de trai, în viziunea celor intervievați, inspiră încredere.

Unii respondenți, cu precădere utilizatori cu experiență au declarat că imaginea BNS și credibilitatea acestei instituții s-a îmbunătățit semnificativ comparativ cu câțiva ani în urmă. În același timp au remarcat că întotdeauna încearcă să verifice datele furnizate de BNS, fie prin anumite calcule suplimentare, fie prin comparabilitate cu perioada precedentă sau cu cunoștințele cotidiene, pentru a se asigura ca le pot utiliza în rapoartele elaborate. A fost menționat că uneori sunt depistate erori de sistem sau de calcul, iar în opinia experților sesizarea acestor erori ar trebui să fie posibilă on-line.

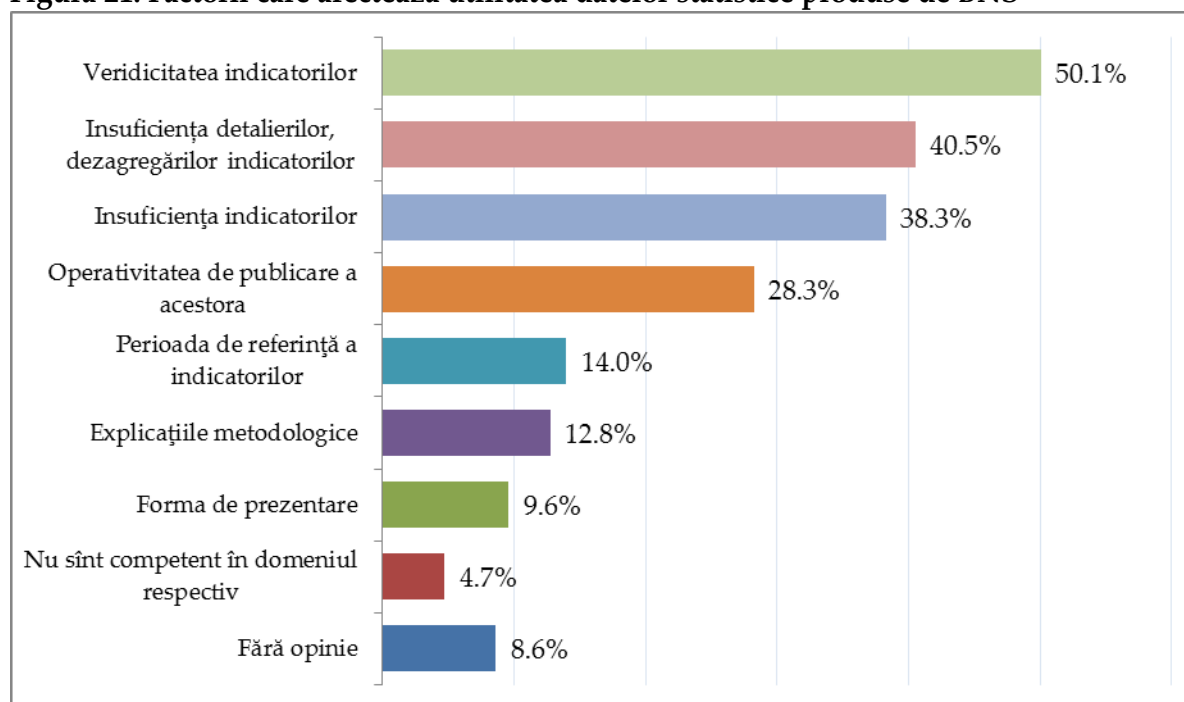
“ datele pentru femei au fost trecute la genul masculin, mai multe femei plecate în Rusia și mai mulți bărbați în Italia de la prima vedere totul părea o senzație, după care s-a dovedit că a fost o eroare de sistem, deci orice informație trebuie verificată.” (economist, sectorul non-guvernamental)

În acest sens sunt necesare mecanisme de promovare și mediatizare a modului în care datele statistice sunt produse, pentru a evita impresiile simpliste, ce conduc la interpretări și concluzii eronate privind calitatea informației statistice.

Totodată, nu forma de prezentare, și nici explicațiile metodologice sunt factorii principali care afectează utilitatea datelor statistice, ci veridicitatea unor indicatori (50,1%), insuficiența dezagregărilor (40,5%), insuficiența însăși a indicatorilor (38,3%) și operativitatea de publicare a

acestora (28,3%). Acestea sunt aspectele de prioritate în politicile privind eficientizarea și sporirea gradului de utilizare al datelor, produse de BNS.

Figura 21. Factorii care afectează utilitatea datelor statistice produse de BNS

Care sînt cauzele care credeți că afectează utilitatea datelor statistice produse de BNS pentru Dvs.?

În studiul calitativ, experții intervievați au accentuat, în special, ca fiind problematică operativitatea prezentării datelor. Ei au remarcat că acceptă că nu pot fi măsurăți o gamă de indicatori, că pot exista anumite erori, dar nu înțeleg situația când în cazul că anumite date sunt disponibile, de ce întârzie publicarea acestora. În opinia experților aceste practici afectează imaginea BNS și credibilitatea datelor oferite.

"cel mai mare neajuns nu este credibilitatea, cât este operativitatea acțiunilor... de exemplu PIB-ul nu-l avem nici până astăzi, el este de pe primul trimestru al anului trecut, ceea ce este absolut irelevant și nu este explicabil." (economist, sectorul non-guvernamental)

"Nu țin minte când s-a mai întâmplat ca noi să nu avem un PIB pe anul trecut, fiind acum deja în luna martie. De obicei indicatorul PIB apare la mijlocul sau sfârșitul lunii februarie, dar nu în martie." (expert în macroeconomie, sectorul privat)

Acei patru factori restrictivi, menționați de respondenți în ponderi sporite cu referire la statisticile BNS în general, sunt predominante practic cu referire la toate domeniile statistice. Totuși, să încercăm să observăm problemele specifice domeniilor, comparând ponderea oferită fiecărui factor în cadrul studiului cantitativ cu referire la un domeniu concret prin comparația ponderilor acestui factor în raport cu celelalte domenii.

Astfel, iese în evidență că insuficiența indicatorilor este într-o măsură mai mare o problemă specifică domeniilor:

- Geografie și mediul înconjurător;
- Investiții;
- Învățămînt și știință;
- Populație;
- Turism;
- Locuințe.

Veridicitatea indicatorilor este menționată într-o măsură mai mare cu referire la domeniile:

- Forța de muncă;
- Nivelul de trai al populației;
- Finanțe;
- Populație;
- Ocrotirea sănătății;
- Resurse energetice și de combustibil;
- Statistica salarizării;
- Conturi naționale.

Problema insuficienței detaliilor, dezagregărilor indicatorilor este în special specifică domeniilor:

- Turism;
- Comerț interior de bunuri și servicii;
- Obiectivele Dezvoltării Mileniului;
- Comerț exterior;
- Protecția socială a populației;
- Locuințe.

Perioada de referință este într-o măsură mai mare, comparativ cu celelalte domenii, specificată ca un impediment de către utilizatorii de date din domeniile:

- Finanțe;
- Statistica gender;
- Statistica internațională.

Operativitatea de publicare a datelor prezintă o problemă, în special, în cazul domeniilor:

- Industrie;
- Justiție;
- Antreprenariat.

Deficitul de explicații metodologice este o problemă într-o măsură mai mare pentru domeniile:

- Resurse energetice și de combustibil;
- Ocrotirea sănătății;
- Justiție;
- Antreprenariat;
- Conturi naționale;
- Prețuri.

Și, în final, forma de prezentare ca problemă este menționată într-o măsură mai mare cu referire la domeniile:

- Cultură și sport;
- Turism;
- Transporturi.

Tabelul 1. Factorii care afectează utilitatea datelor statistice produse de BNS, pe domenii

	Insuficiența indicatorilor	Veridicitatea indicatorilor	Insuficiența detaliilor, dezagregărilor indicatorilor	Perioada de referință a indicatorilor	Operativitatea de publicare a acestora	Explicațiile metodologice	Forma de prezentare
Geografie și mediul înconjurător	32.7%	31.8%	17.8%	5.6%	5.6%	2.8%	3.7%
Populație	22.8%	34.5%	20.9%	7.3%	8.7%	2.4%	3.4%
Forța de muncă	15.0%	37.4%	22.3%	4.4%	13.6%	3.4%	3.9%
Statistica salarizării	14.4%	34.2%	20.3%	6.4%	15.3%	4.5%	5.0%
Nivelul de trai al populației	14.2%	35.2%	22.2%	7.4%	12.5%	5.7%	2.8%
Prețuri	15.8%	32.6%	22.3%	3.8%	16.3%	6.0%	3.3%
Locuințe	21.6%	30.6%	24.3%	4.5%	11.7%	4.5%	2.7%
Învățământ și știință	22.9%	30.6%	20.4%	5.1%	16.6%	3.8%	.6%
Ocotirea sănătății	20.7%	34.5%	20.0%	5.5%	10.3%	6.9%	2.1%
Protecția socială a populației	18.9%	33.1%	24.3%	2.7%	14.9%	3.4%	2.7%
Cultură și sport	16.4%	27.3%	23.6%	6.4%	16.4%	2.7%	7.3%
Turism	22.6%	26.9%	26.9%	3.2%	10.8%	3.2%	6.5%
Justiție	12.8%	30.3%	19.3%	7.3%	20.2%	6.4%	3.7%
Conturi naționale	19.6%	34.0%	22.7%	1.0%	15.5%	6.2%	1.0%
Industrie	17.2%	27.9%	23.8%	3.3%	20.5%	4.1%	3.3%
Resurse energetice și de combustibil	17.2%	34.4%	19.5%	3.1%	16.4%	7.8%	1.6%
Agricultură	15.1%	30.2%	23.7%	6.5%	15.1%	5.0%	4.3%
Investiții în active materiale pe termen lung și construcții	23.2%	27.2%	21.6%	4.8%	17.6%	3.2%	2.4%
Transporturi	13.7%	26.7%	22.9%	6.9%	18.3%	5.3%	6.1%
Tehnologii informaționale, poștă și telecomunicații	15.2%	32.6%	19.7%	5.3%	18.2%	4.5%	4.5%
Comerț exterior	19.8%	29.8%	24.4%	4.6%	14.5%	5.3%	1.5%
Comerț interior de bunuri și servicii	18.7%	29.3%	26.7%	3.3%	12.7%	4.7%	4.7%
Finanțe	15.3%	34.7%	23.7%	10.0%	12.1%	3.2%	1.1%
Antreprenariat	13.8%	30.8%	22.3%	2.3%	20.0%	6.2%	4.6%
Statistica gender	16.5%	28.4%	22.9%	9.2%	16.5%	1.8%	4.6%
Obiectivele Dezvoltării Mileniului	20.0%	23.8%	26.7%	3.8%	18.1%	3.8%	3.8%
Statistica teritorială	20.4%	27.9%	22.4%	6.1%	18.4%	2.0%	2.7%
Statistica internațională	19.5%	28.0%	22.0%	8.5%	16.9%	3.4%	1.7%

Indicați Vă rog care este principala cauză care afectează utilizarea de către Dvs. a datelor pe fiecare din domeniile din care utilizați date sau nu utilizați însă aveți nevoie de date?

În culoare sură sunt marcate procentele care depășesc media generală (pentru toate domeniile). A se citi pe coloană.

Deși unii experți au evidențiat faptul că perioadele de referință ar trebui să fie mai mari pentru a putea face o analiză mai profundă, o bună parte dintre ei justifică prezentarea datelor în acest mod, remarcând că sunt mai multe nuanțe cum ar fi: neincluderea raioanelor din stânga Nistrului, schimbări de metodologie, iar aceste aspecte le-ar putea afecta grav analiza celor care nu cunosc aceste nuanțe. Și este mai potrivit ca persoanele să solicite individual aceste date pentru a fi informați și atenționați asupra acestor nuanțe.

" dacă ei [BNS] vor pune indicatorii pe piața muncii să zicem din anul 1993, eu știu că prima reformă a

avut loc în anul 1994, apoi în anul 2006, și eu știu cum se deosebesc indicatorii. Dar dacă un tânăr specialist vine și vede acest șir (perioadă) ... Atunci eu cred, că perioadele scurte care sunt indicate pe site e legat cu faptul că metodologia s-a schimbat semnificativ și de aceea pentru a nu avea loc confuziile din cauza neștiinței oamenilor (utilizatorilor) mai bine nu sunt prezentate". (expert în macroeconomie, sector privat)

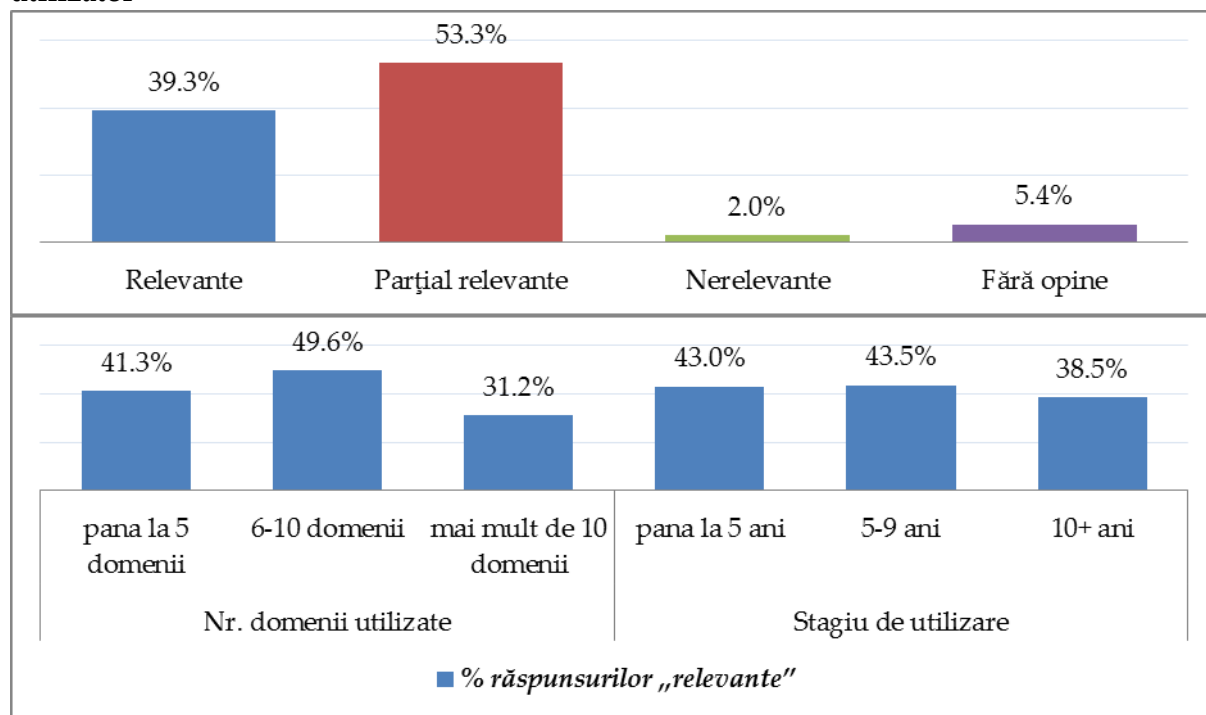
III. RELEVANȚA: acoperirea necesităților informaționale ale utilizatorului

În cadrul studiului respondenților li s-a explicat să se pronunțe cu referire la relevanță privind corespunderea datelor statistice cu necesitățile informaționale ale utilizatorilor.

Utilizatorii în marea sa majoritate apreciază, că datele statistice produse de BNS sunt relevante necesităților lor informaționale. În același timp, fiecare al doilea respondent (53,3%) a oferit o apreciere oarecum rezervată, remarcând că datele sunt parțial relevante. Doar 2,0% din respondenți au exprimat o opinie negativă în acest sens.

Totodată relevanța datelor ține și nemijlocit de necesitățile utilizatorului. Observăm, că gradul de relevanță a datelor, exprimat ca pondere a răspunsurilor „relevante” nu are o relație directă cu profilul utilizatorului, ca număr de domenii utilizate sau ani de utilizare a datelor statistice în activitatea sa. Mai mult chiar, utilizatorii care accesează date din mai multe domenii (peste 10) și de mai mulți ani (peste 10) înregistrează cele mai mici ponderi ale aprecierilor, că datele BNS sunt relevante necesităților lor informaționale.

Figura 22. Aprecierea relevanței datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

În general, cum apreciați relevanța datelor statistice produse de BNS?

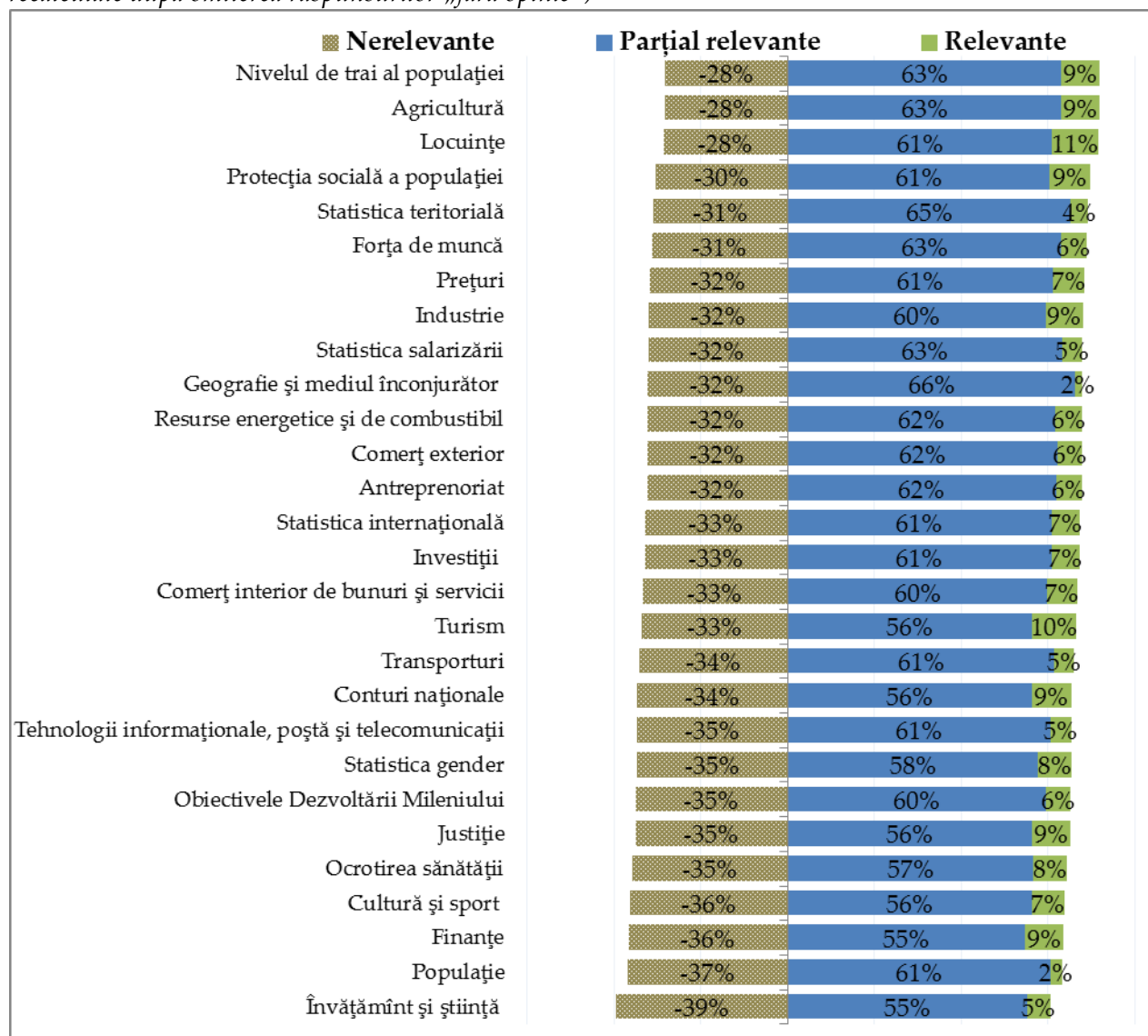
Pe domenii, distribuția răspunsurilor în aprecierea gradului de relevanță atestă aprecieri ceva mai critice, decât în aprecierea la general. Ponderea celor care consideră datele relevante (se presupune complet relevante) este mult mai mică decât în distribuția în aprecierile generale, variind între 2% și 10%. Din totalul respondenților care au apreciat prin calificativul „parțial relevant” pentru toate domeniile, ponderile au variat între 55 și 66 la sută.

În schimb, a crescut ponderea aprecierilor negative („nerelevante”), care variază între 28% și 39% din totalul respondenților.

Domeniile, în cazul cărora trebuie să semnalăm aprecieri, care trezesc îngrijorări, sunt învățământ și știință, populație, finanțe, ocrotirea sănătății. Datele statistice din aceste domenii

sunt printre cele mai utilizate și, în același timp, în privința lor au fost acordate aprecieri negative maxime privind relevanța acestora.

Figura 23. Aprecierea relevanței datelor statistice produse de BNS pe domenii (procente recalculat după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

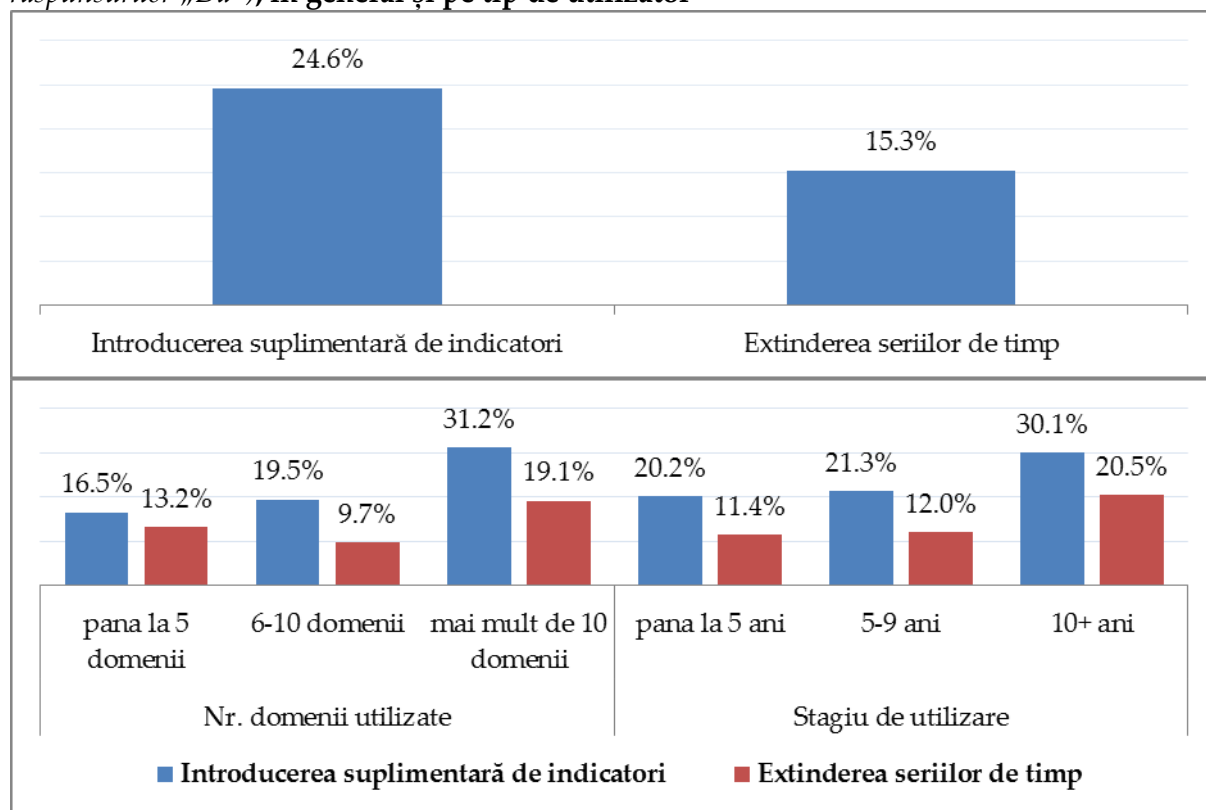
Cum apreciați RELEVANȚA datelor statistice produse de BNS din următoarele domenii? (procente recalculat după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

La solicitarea opiniilor privind sporirea gradului de relevanță a datelor, au fost înregistrate mai multe recomandări. Unul din patru utilizatori (24,6%) recomandă sporirea numărului de indicatori, prezentați de BNS, pentru creșterea gradului de relevanță. Un alt element, susținut de 15,3% respondenți, vizează în acest sens creșterea (extinderea) seriilor de timp pentru indicatorii deja existenți.

Se observă foarte clar că cerințele față de gradul de relevanță cresc odată cu sporirea gradului de acces și utilizare a datelor statistice. Utilizatorii care accesează date din mai multe domenii (10+) au optat în proporție de 31,2% pentru introducerea indicatorilor suplimentari celor existenți și 19,1% pentru extinderea seriilor de timp. Pentru comparație, în rândul utilizatorilor care accesează până la 5 domenii aceste ponderi egalează cu 16,5% și respectiv 13,2%.

Și în funcție de perioada de utilizare a datelor statistice în activitate, 30,1% din respondenți din grupul celor care utilizează date de 10 ani și mai mult au optat pentru creșterea relevanței prin introducerea indicatorilor noi, 20,5% prin extinderea seriilor de timp, comparativ cu 20,2% și 11,4%, respectiv, în grupul utilizatorilor „noi” (până la 5 ani de utilizare).

Figura 24. Ponderea respondenților care sunt de părere că pentru sporirea relevanței datelor sunt necesare introducerea de indicatori suplimentari și extinderea seriilor de timp (% răspunsurilor „Da”), în general și pe tip de utilizator

Considerați că pentru creșterea RELEVANȚEI datelor statistice este nevoie ca BNS să introducă suplimentar alți indicatori?

Considerați că pentru creșterea RELEVANȚEI datelor statistice ar fi nevoie ca BNS să extindă prezentarea seriilor de timp la unii indicatori statistici diseminați?

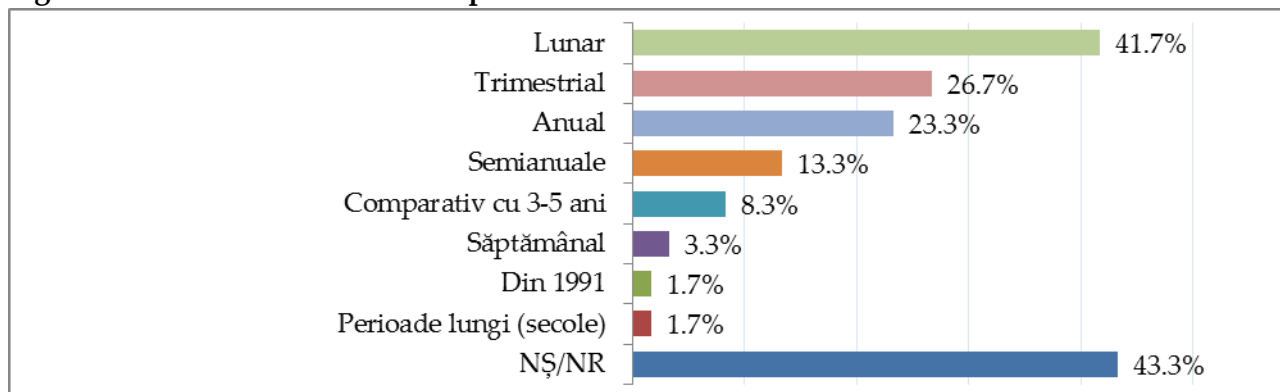
Respondenții au venit cu numeroase solicitări cu privire la indicatorii, care ar necesita a fi prezentați adițional celor existenți. Printre cei menționați sunt o serie de indicatori care cu adevărat la moment nu sunt prezenți. O parte de respondenți, însă, au ținut să numească la general domeniile în care sunt de părere că seturile de indicatori ar trebuie substanțial completate, cum ar fi: prețuri, numărul de locuitori, migrație, gender, comerț. Alți respondenți au menționat indicatori deja existenți, de exemplu: numărul pensionarilor, speranța de viață. În asemenea cazuri, pe lângă gradul de familiarizare și capacitatea de operare a însăși utilizatorului cu datele statistice prezentate, este vorba, posibil, și de vizibilitatea redusă a acestor indicatori în modul în care aceștia sunt plasați pe pagina web sau în publicațiile BNS.

Dat fiind multiplele cazuri, care au stat la baza acestor recomandări, acordate de respondenți, reproducem în întregime lista acestora, în felul în care au fost formulate de către respondenți (anexa 1, tabelul 1).

Cu referire la seriile de timp, solicitările utilizatorilor sunt foarte diverse, pentru unul și același indicator diferiți utilizatori optând pentru diferite serii de timp.

Per total cele mai multe solicitări înregistrate optează pentru seriile lunare – 41,7%.

Figura 25. Extinderi de serii de timp

Indicați pentru ce perioade de timp ați avea nevoie să fie extinse seriile de timp

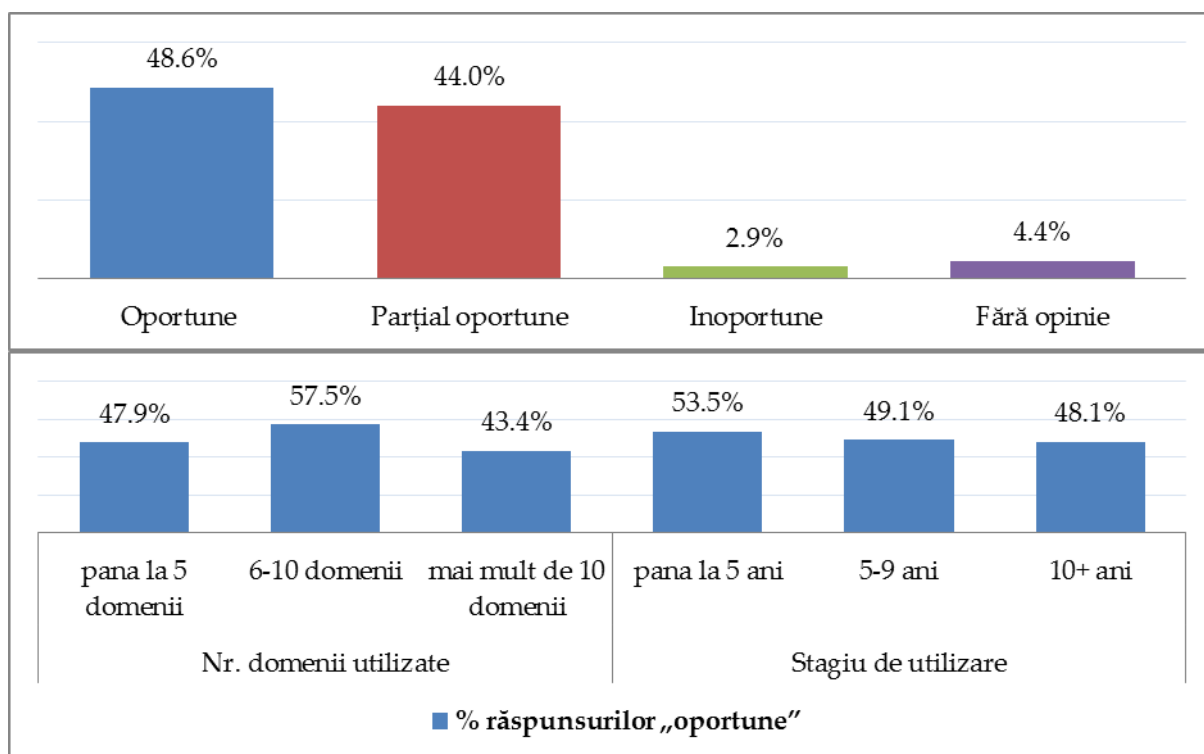
IV. OPORTUNITATEA DATELOR

Oportunitatea în cadrul studiului viza în mod explicit de difuzarea datelor statistice în timp util pentru utilizator.

La nivel general constatăm că fiecare al doilea respondent (48,6%) a oferit o apreciere pozitivă la acest aspect, declarând statisticile BNS drept oportune. În rest, 44,0%, le-au declarat parțial oportune și doar 2,9% au apreciat datele prin calificativul „inoportune”.

Pe grupuri de utilizatori nu constatăm relații evidente între gradul de calificare a respondentului și aprecierea oportunității datelor. Se observă aceleași tendințe, menționate mai sus, când utilizatorii cu o perioadă mai mare de utilizare și mai multe domenii vizate sunt mai rezervați în aprecieri, deși diferențele în acest caz sunt minime.

Figura 26. Aprecierea oportunității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

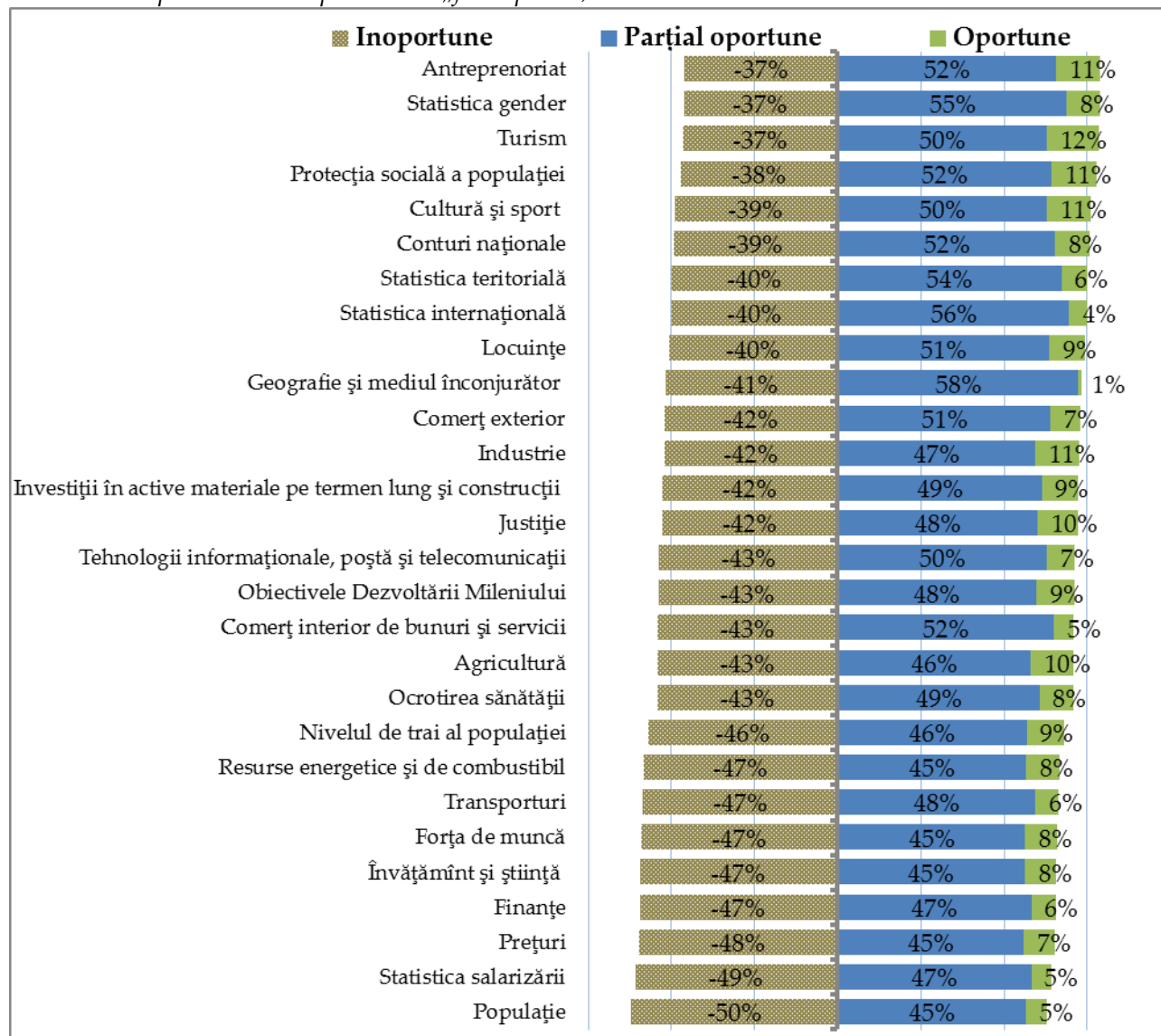

În general, cum apreciați OPORTUNITATEA statisticilor produse de BNS?

Pe domenii, aprecierile oferite de respondenți cu referire la oportunitatea datelor sunt mult mai critice, decât cele la general. Ponderile respondenților care au raportat oportunitatea datelor au variat între 1%-12%, au fost considerate parțial oportune de către o pondere care s-a plasat între 45%-58%, iar între 37% și 50% din respondenții care au avut o opinie au oferit aprecieri negative.

În cazul acestui indicator, aproape toate domeniile cu grad înalt de accesare au fost plasate pe ultimele locuri ca aprecieri ai oportunității: populație, statistica salarizării, prețuri, finanțe, învățământ și știință, forța de muncă.

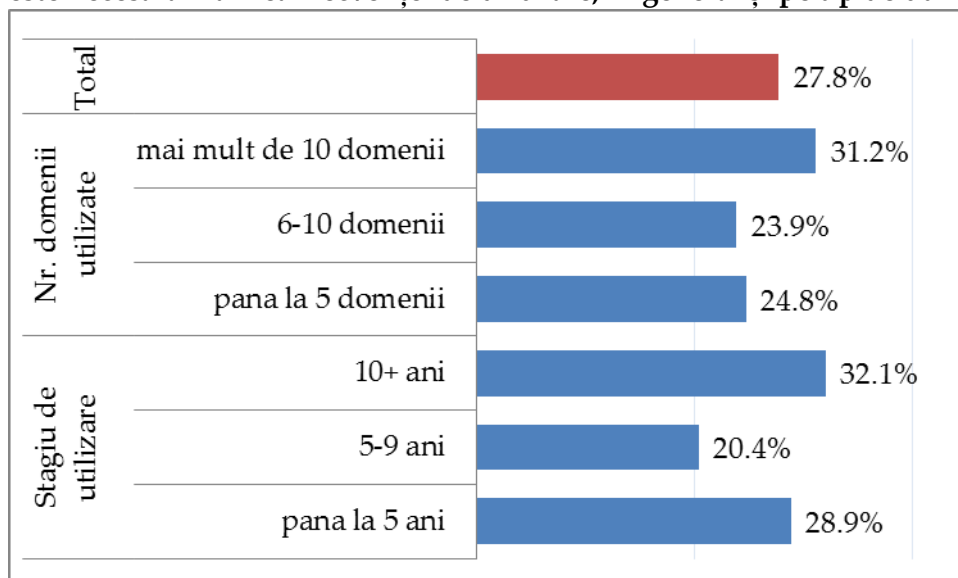
Figura 27. Aprecierea oportunității datelor statistice produse de BNS pe domenii (procente recalculat după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

Cum apreciați OPORTUNITATEA datelor statistice produse de BNS pe următoarele domenii? (procente recalculat după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

Fiecare al patrulea respondent (27,8%) este de părere că BNS trebuie să sporească frecvența (periodicitatea) de difuzare a statisticilor pentru a sporii oportunitatea acestora pentru utilizatori. În cea mai mare măsură acest lucru este susținut de cei mai avansați utilizatori, cei care utilizează date din 10 domenii și mai mult (31,2%) și mai mult de 10 ani (32,1%).

Figura 28. Ponderea respondenților care sunt de părere că pentru sporirea oportunității datelor este necesară mărirea frecvenței de difuzare, în general și pe tip de utilizator

Considerați că pentru creșterea OPORTUNITĂȚII datelor statistice este nevoie ca BNS să mărească frecvența (periodicitatea) difuzării statisticilor?

Și în cadrul studiului calitativ au apărut mai multe nemulțumiri legate de publicarea statisticilor la timp util, în special din cauza periodicității inadecvate, opinie exprimată nu doar cu referire la BNS ci și la alte instituții (de ex. MAI), care furnizează date statistice.

"au un minus: că sunt date foarte vechi, sunt multe domenii, care au datele din anul 2011. La sfârșitul anului trecut datele erau din anul 2011, vechi deja de un an. Nimeni nu le actualizează la fiecare trei luni, respectiv, am sunat la minister ca să aflu datele corecte (reprezentant mass media);

"foarte multe date sunt învechite, de fiecare dată jurnalistul este pus în situația să sune la ministerul de referință. Chiar dacă ni se oferă aceste date, uneori nu le știu sau pot fi diferite, ori nu știu să le prezinte. Același Minister de Interne, îmi dau anumite statistici, accidente rutiere etc. Dacă tu ceri aceeași informație de la serviciul de presă al ministerului, s-ar putea ca să primești date contradictorii pe care ți le-a dat poliția rutieră." (reprezentant mass media);

Recomandările de a spori periodicitatea apariției/publicării datelor, cerute de respondenți, vizează practic toate domeniile statistice. În plus, unii utilizatori s-au referit și la forma de prezentare, respectiv 11,7% solicită sporirea periodicității pentru informațiile publicate deja pe site, 10,8% solicită prezentarea în formă de revistă a datelor, alții 7,2% sporirea periodicității broșurilor statistice publicate în prezent. (anexa 1, tabelul 2).

Respondenții au oferit o serie de recomandări pentru sporirea oportunității datelor, cele mai importante fiind:

- Operativitatea culegerii datelor
- Colaborări cu alte instituții
- Schimb de opinii privind datele statistice
- Publicații în Mass media
- Publicați pe alte Site/uri decât cel oficial
- Perfecționarea Site-ului
- Transmiterea informației prin email sau telefon
- Publicarea datelor fără întârzieri
- Sa se consulte cu utilizatorii
- Studii mai detaliate
- Se scrie ca sunt modificări în date dar nu sunt indicate

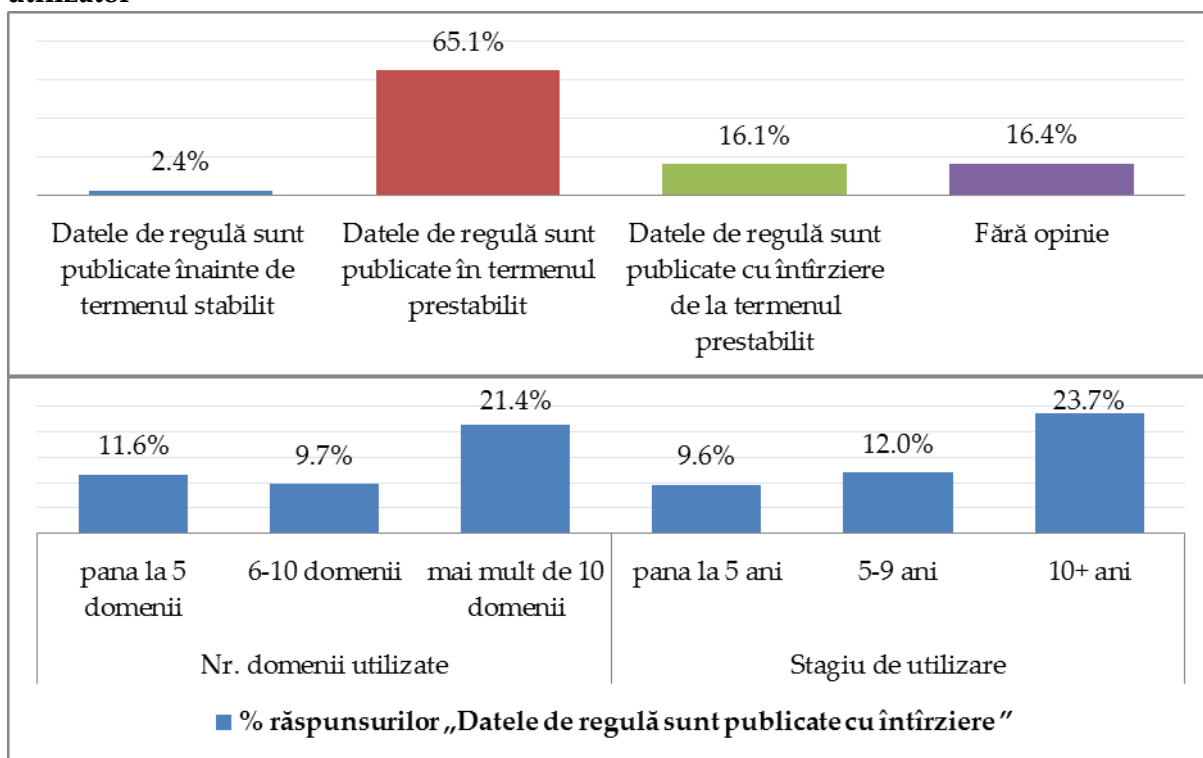
- *Informarea populației pentru utilizarea datelor*
- *Utilizarea tehnologiilor informaționale noi*
- *Broșuri distribuite populației*
- *CD-uri în vânzare liberă*

V. PUNCTUALITATEA DISEMINĂRII DATELOR

În cadrul studiului noțiunea de punctualitate vizează difuzarea datelor statistice în limitele termenelor / datelor calendaristice prestabilite. Majoritatea respondenților au apreciat că datele, de regulă, sunt publicate în termenii prestabiliți/anunțați (65,1%). Totodată, în percepția a 16,1%, întârzierile de la termenii prestabiliți au loc cu regularitate.

Și iarăși, utilizatorii mai experimentați au oferit aprecieri mai critice. Susțin, că datele sunt, de regulă, publicate cu întârziere 21,4% din utilizatorii care accesează date din 10 domenii și mai multe și 23,7% din cei care utilizează date de mai mult de 10 ani.

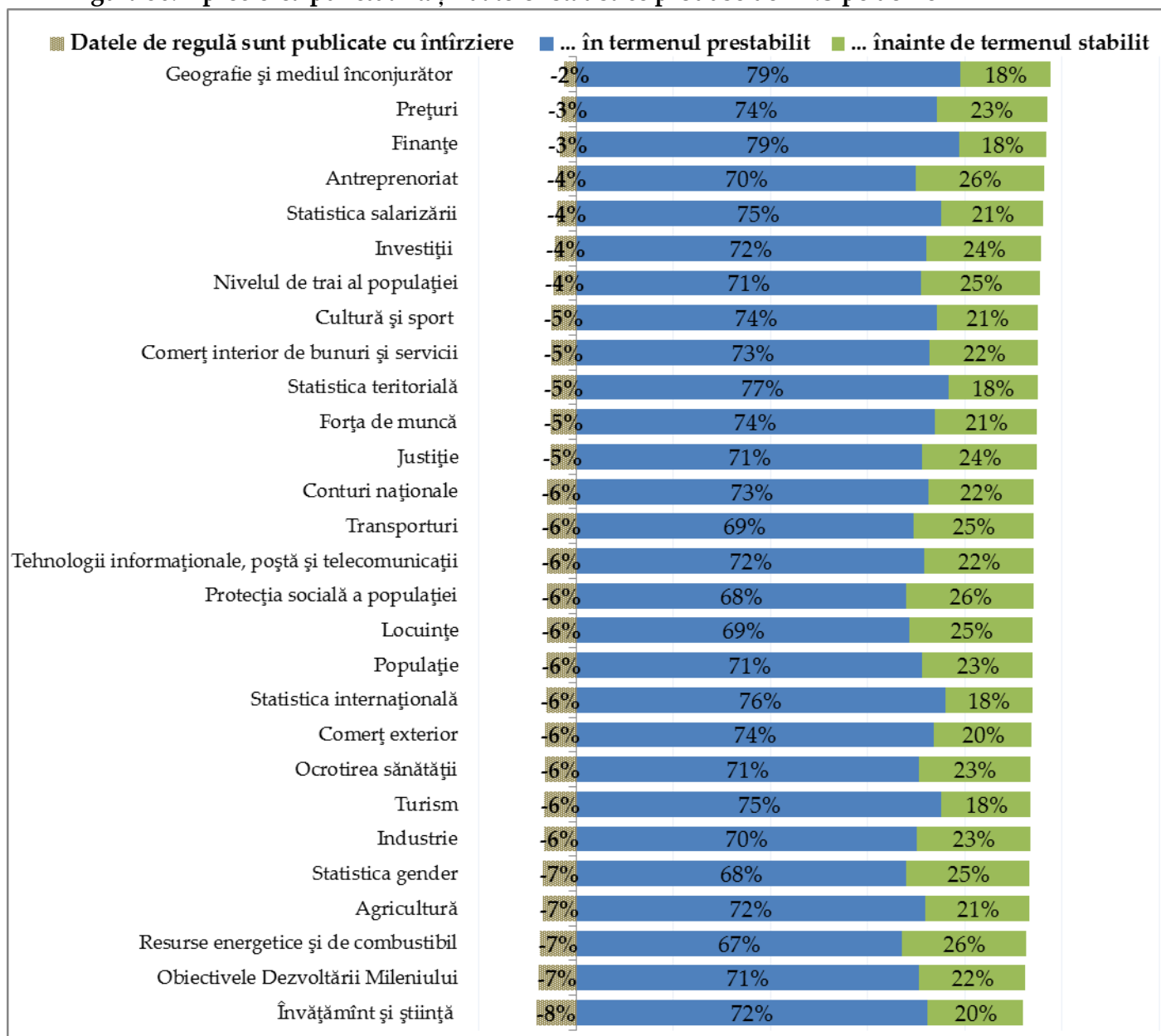
Figura 29. Aprecierea punctualității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

În general, cum ați aprecia PUNCTUALITATEA diseminării/publicării statisticilor produse de BNS?

Pe domenii circa 68%-79% dintre respondenți consideră că termenii de publicare sunt respectați, iar între 18% și 26% în funcție de domeniu sunt răspunsurile că datele sunt publicate chiar înainte de termen. De menționat, că ponderile răspunsurilor critice sunt mult mai modeste, astfel, cei care consideră că datele sunt publicate cu întârziere constituind între 2% și 8%.

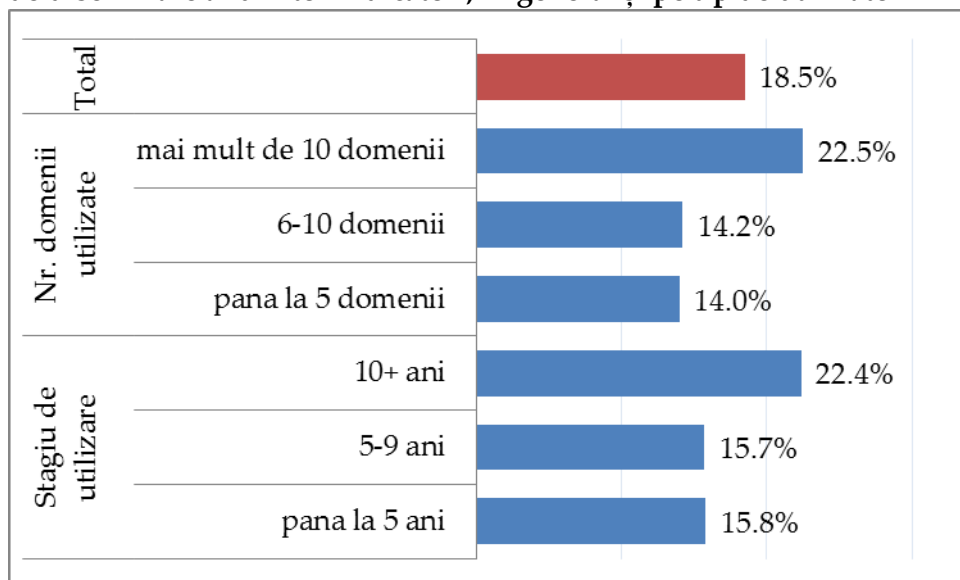
Figura 30. Aprecierea punctualității datelor statistice produse de BNS pe domenii

Cum apreciați PUNCTUALITATEA diseminării/publicării datelor statistice produse de BNS pe următoarele domenii? (procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

O parte considerabilă de respondenți (18,5%) sunt de părerea că este necesară modificarea orarului de publicare a datelor, și anume să fie sporită periodicitatea acestuia. Și iarăși, utilizatorii mai versați sunt cei care într-o măsură mai mare susțin acest lucru, 22,5% în rândul utilizatorilor care accesează date din 10 domenii și mai multe și 22,4% din cei care utilizează date de mai mult de 10 ani.

Figura 31. Ponderea respondenților care sunt de părere că este necesară modificarea orarului de diseminare anumitor indicatori, în general și pe tip de utilizator

Considerați că pentru sporirea utilizării statisticilor BNS ar trebui să modifice graficul/termenele de publicare/diseminare anumitor indicatori statistici/informațiilor în anumite domenii statistice?

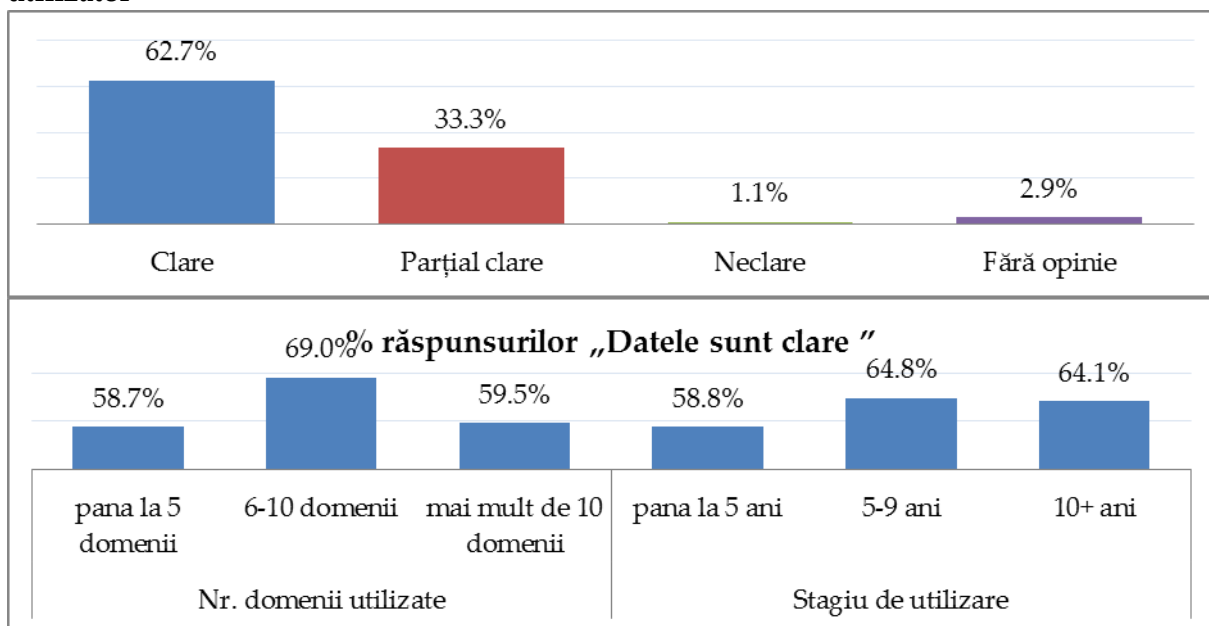
VI. CLARITATEA DATELOR

În cadrul studiului noțiunea de claritate vizează măsura, în care datele sunt ușor de înțeles pentru utilizator. Aproape două treimi dintre respondenți (62,7%) au anunțat că datele la care apelează / de care au nevoie sunt clare, alții 33,3% că datele sunt parțial clare.

În același timp relația între acest indicator și gradul de utilizare a datelor ca durată și număr de domenii nu este una liniară. În funcție de numărul de domenii, din care utilizatorii accesează date, cel mai mare procent al aprecierilor, că datele sunt clare, înregistrează grupul de utilizatori cu un număr mediu de domenii accesate (6-10 domenii) – 69,0%, pe când utilizatorii cu număr maxim de domenii accesate s-au plasat la un nivel asemănător cu grupul utilizatorilor cu număr minim de domenii utilizate.

În funcție de perioada de utilizare, cel mai puțin clare sunt datele pentru cei, care accesează datele de 5 ani și mai puțin – 58,8% aprecieri „clare”, celelalte două grupuri plasându-se la nivelul a 64-65 la sută.

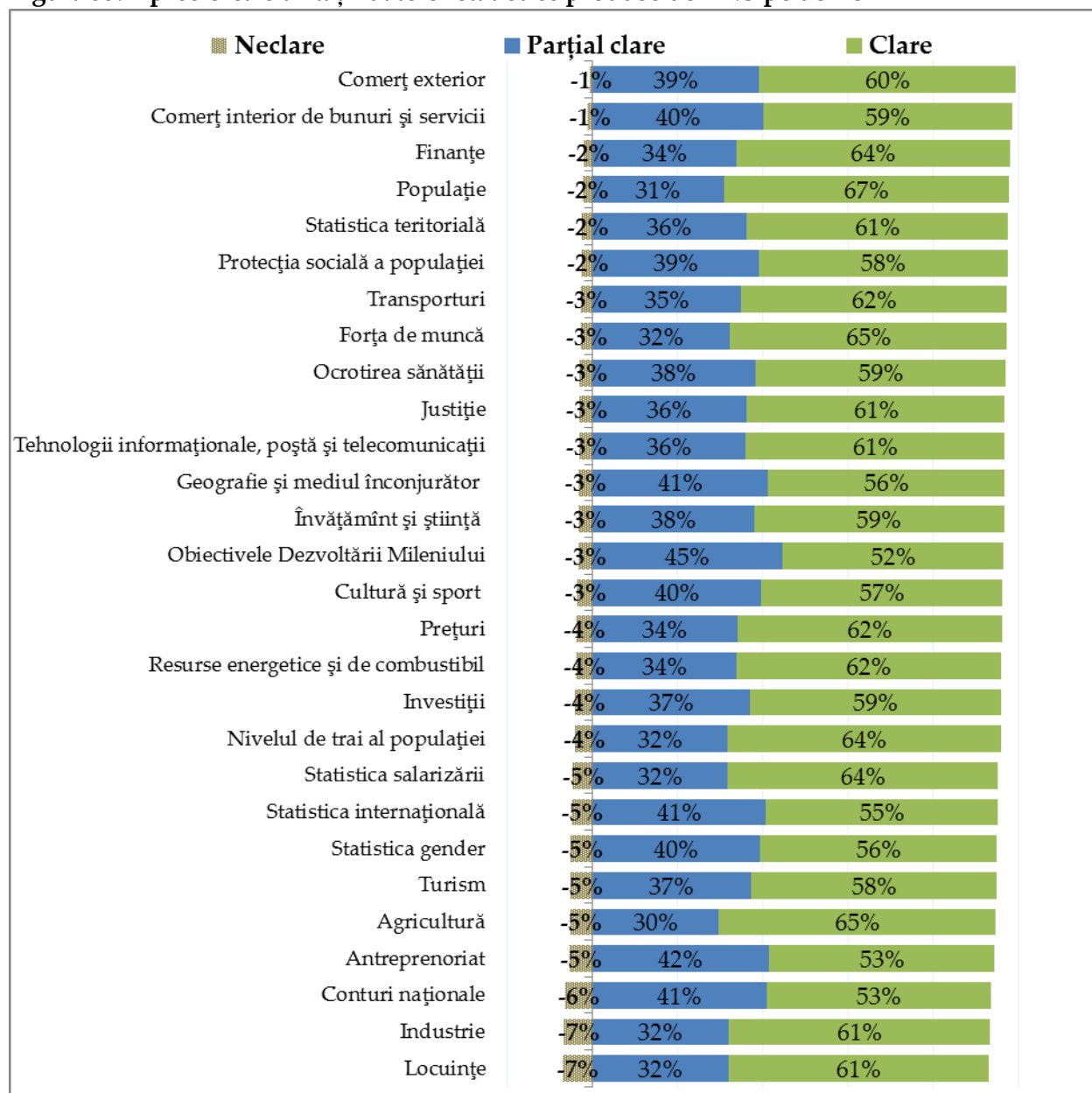
Figura 32. Aprecierea clarității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

În general, cum ați aprecia CLARITATEA statisticilor produse de BNS

Pe domenii statistice, constatăm că diferențele sunt minore, ponderea răspunsurilor pozitive (clare și parțial clare) variază între 93% și 99%.

Figura 33. Aprecierea clarității datelor statistice produse de BNS pe domenii

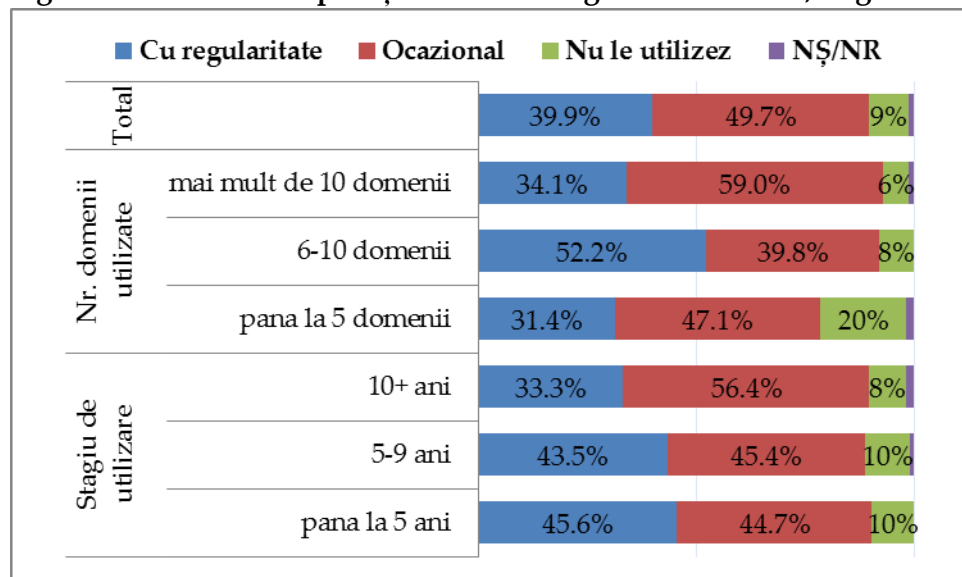
Cum apreciați CLARITATEA datelor statistice produse de bns pe următoarele domenii? (procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

Explicații metodologice / metadate

Studiul denotă un nivel destul de mare de utilizare a explicațiilor metodologice / metadatelor care însoțesc statisticile BNS. Patru din zece utilizatori (39,9%) apelează cu regularitate la metadate, iar alții 49,7% - ocazional.

Cel mai puțin apelează la metadate grupul utilizatorilor care accesează date din mai puțin de 5 domenii statistice (31,4% cu regularitate și 47,1% ocazional).

Figura 34. Utilizarea explicațiilor metodologice/metadatelor, în general și pe tip de utilizator

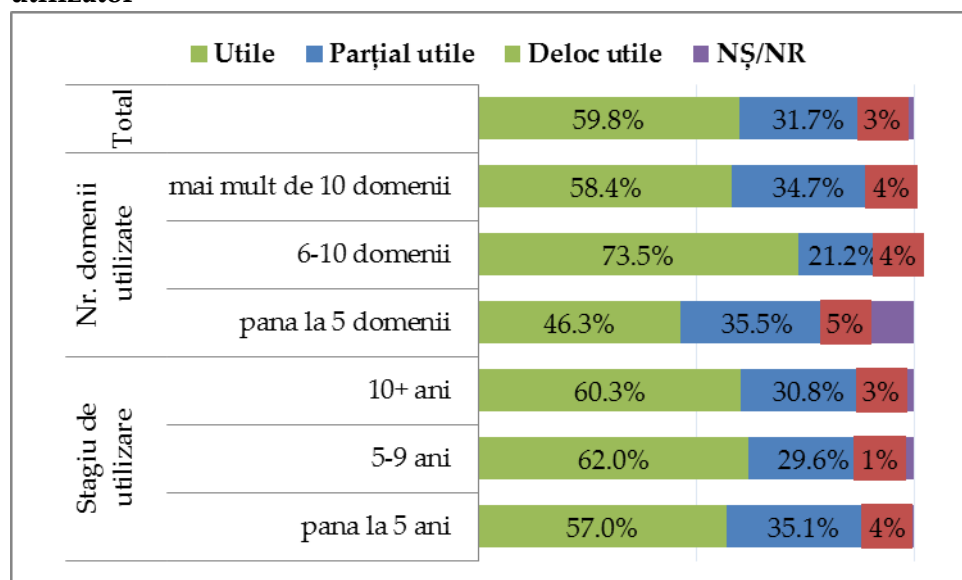

Cât de des utilizați/consultați explicațiile metodologice/metadatele publicate de BNS?

Peste 90 la sută utilizatori consideră, că metadatele publicate în prezent de BNS sunt utile, dintre care 59,8% - utile și 31,7% - parțial utile.

Doar 3% dintre utilizatorii intervievați declară, că nu văd care ar fi utilitatea acestora, iar numărul maxim de astfel de răspunsuri înregistrează grupul utilizatorilor, care accesează date din mai puțin de 5 domenii (5%), acesta fiind grupul care, de fapt, mai rar apelează la explicații metodologice.

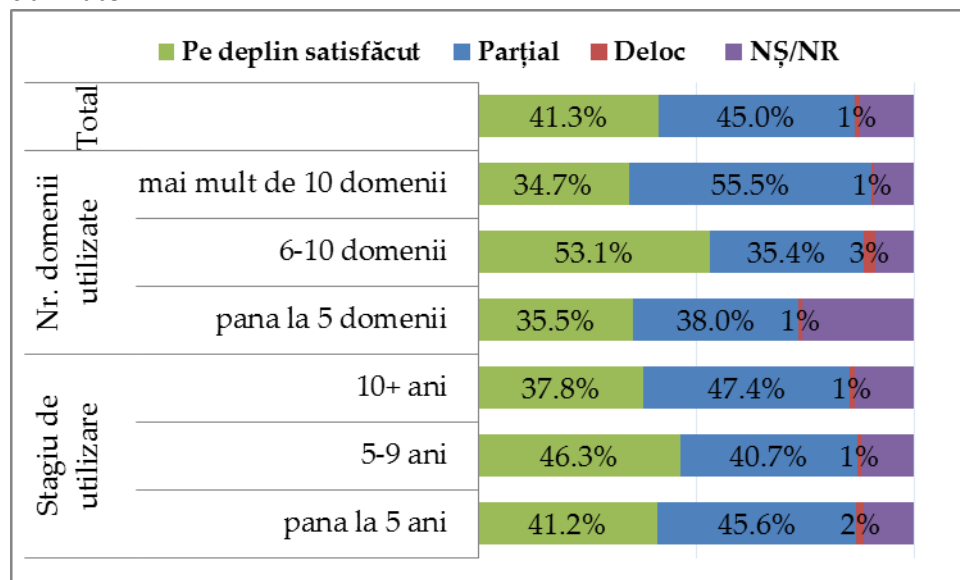
Figura 35. Aprecierea utilității explicațiilor metodologice/metadatelor, în general și pe tip de utilizator

Cât de utile sînt pentru Dvs. explicațiile metodologice/metadatele publicate de BNS?

O situație asemănătoare se reliefează și la gradul de satisfacție de metadatele publicate. Din totalul respondenților 41,3% se declară pe deplin satisfăcuți, alții 45,0% - parțial satisfăcuți și doar 1,3% au exprimat insatisfacție în acest sens.

Figura 36. Gradul de satisfacție de explicațiile metodologice/metadatele, în general și pe tip de utilizator

Sînteți satisfăcut de explicațiile metodologice/metadatele la datele statistice publicate de BNS?

Totodată utilizatorii vin cu o serie de recomandări și opinii critice, eliminarea cărora ar contribui la sporirea gradului de claritate explicațiilor metodologice/metadatelor:

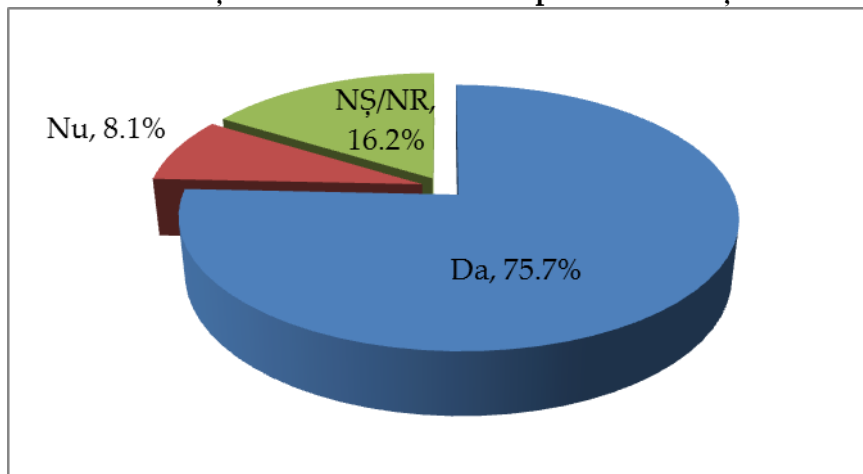
- *Limba greoi / Vocabular mai accesibil*
- *Trebuie să fie mai desfășurate/detaliate*
- *Sa fie mai explicite mai clare*
- *Definiții în conformitate cu standardele internaționale*
- *Unele explicații nu sunt utile*
- *Se folosesc termeni economici necunoscuți*
- *Nu sunt publicate la timp*
- *Mulți indicatori nu au metadate*
- *Să arate definițiile indicatorilor*
- *Să fie în 2 limbi*

Rugați să numească domeniile statistice care, în opinia lor, ar necesita a fi suplimentate cu explicații metodologice / metadate, față de ceea ce este disponibil în prezent, peste o treime din respondenți au venit cu recomandări. În baza răspunsurilor constatăm că practic toate domeniile statistice ar necesita suplimentări în acest sens, însă în topul solicitărilor se plasează domeniile populație, agricultura, învățământ, finanțe, sănătate, salarizare. (anexa 1, tabelul 3)

Note analitice

Cu referire la notele analitice, puse de BNS la dispoziția utilizatorilor, 75,7% din respondenți sunt de părere că claritatea datelor sporește, dacă acestea sunt însoțite de note analitice și doar 8,1% au exprimat contrariul.

Figura 37. Aprecierea contribuției notelor analitice la sporirea clarității datelor statistice

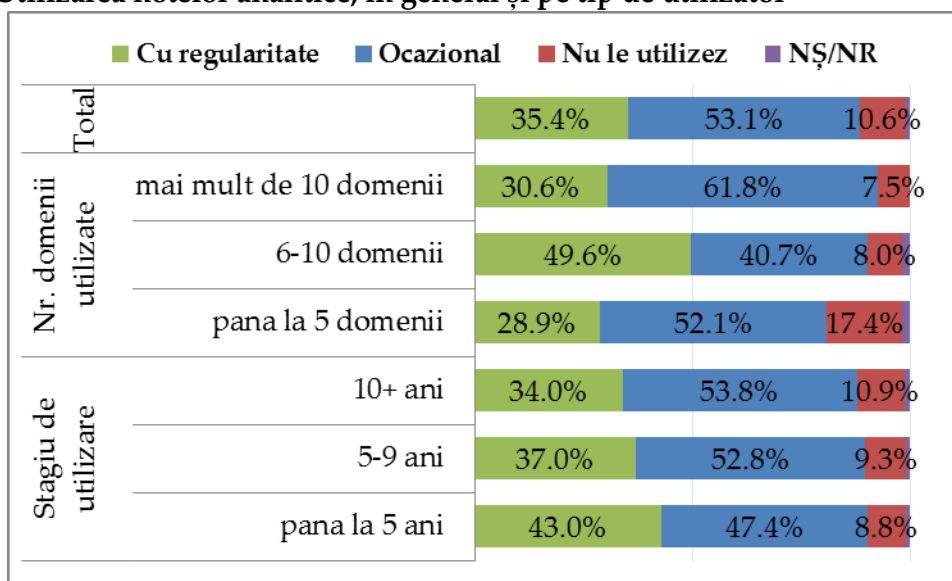

Considerați că CLARITATEA datelor statistice produse de BNS sporește dacă acestea sunt însoțite de note analitice?

Nivelul de utilizare al notelor analitice este și el unul destul de înalt, respectiv 35,4% dintre cei intervievați le utilizează cu regularitate, alții 53,1% - ocazional. Este de menționat, că gradul de utilizare a acestora scade odată cu avansarea utilizatorului în utilizarea datelor. Astfel, recurg cu regularitate la notele analitice 43,0% din utilizatorii care accesează date mai puțin de 5 ani, față de doar 34,0% dintre utilizatori cu un stagiul de utilizare de peste 10 ani.

În funcție de numărul de domenii statistice, cel mai des utilizează note analitice utilizatorii care accesează date dintr-un număr de 6-10 domenii.

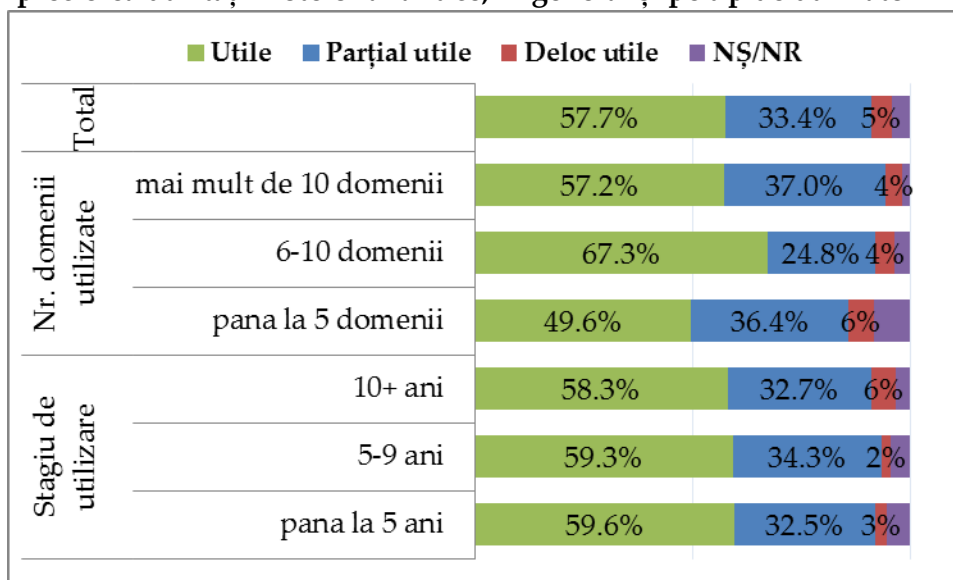
Figura 38. Utilizarea notelor analitice, în general și pe tip de utilizator

Cât de des utilizați/consultați note analitice publicate de BNS?

Notele analitice sunt apreciate ca fiind utile de majoritatea respondenților (57,7%), alții 33,4% au apreciat ca fiind parțial utile și doar 4,7% pun la îndoială utilitatea acestora. De remarcat, că procentul aprecierilor „deloc utile” este mai mare în grupul utilizatorilor care accesează date din mai puțin de 5 domenii (5,8%) și a celor, care utilizează date statistice de mai mult de zece ani (5,8%), aceștia din urmă am văzut că și recurg mai rar la această formă de diseminare a datelor.

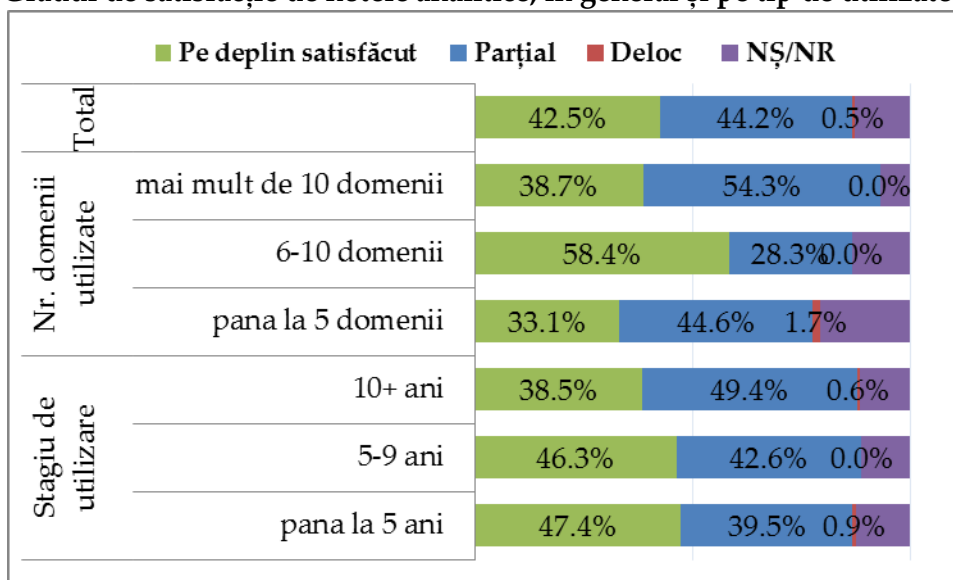
Figura 39. Aprecierea utilității notelor analitice, în general și pe tip de utilizator

Cît de utile sînt pentru Dos. notele analitice publicate de BNS?

Aproape toți respondenții care utilizează notele statistice manifestă o satisfacție totală sau parțială de acestea (42,5% și 44,2% respectiv).

Figura 40. Gradul de satisfacție de notele analitice, în general și pe tip de utilizator

Sînteți satisfăcut de notele analitice publicate de BNS?

Întrebați care domenii necesită a fi însoțite de note analitice într-o măsură mai mare decât în prezent, respondenții s-au referit practic la toate domeniile statistice. În topul listei se plasează domeniile: sănătate (3,9%), finanțe (3,2%), agricultura, salarizare și populație cu câte 2,7% mențiuni fiecare. Inclusiv 0,2% respondenți au optat că toate domeniile statistice trebuie îmbogățite cu note analitice.

Studiul calitativ, în același timp, a evidențiat o cerere pentru sporirea volumului de suport analitic pentru datele statistice publicate, deoarece utilizatorii nu sunt suficient de versați în interpretare, sau că indicatorii individuali nu spun nimic despre cauzalitatea evoluției fenomenelor pe care le reflectă acești indicatori și altele. Din această cauză utilizatorii, în special cei mai puțin versați în statistică, cum ar fi jurnaliștii, reprezentanții unor ONG cu profil social, deseori preferă să facă uz de date statistice citate în studiile analitice, evitând accesarea datelor BNS ca primă sursă.

"ei [BNS] câte o dată dau statistici însă nu mai explică nimic, că au crescut .. cu 10% - din cauza la ce? Care este motivul, aceasta e întrebarea. Cu aceasta trebuie să se ocupe statisticienii, ei au departamente întregi Și atunci când văd că jurnaliștii nu iau informația, trebuie să-și pună întrebarea - de ce? Eu, ca jurnalist, pot să zic că noi anul acesta avem o creștere economică cu 2%, dar în comparație cu care state?" (reprezentant mass media)

"studii sunt, însă nu fac analiza cifrelor, de ce ți-o dă seacă? În studiu ți se dă cifra și explicația, eu nu trebuie să am „background” de analiză economico-financiară, ca după ce am văzut cifra să înțeleg. În studii există analiză, ei iau acele cifre seci și le dau analiză, iar tu, ca jurnalist, nu trebuie să faci pe expertul și să-ți dai seama că PIB-ul a crescut de trei ori sau nu." (reprezentant mass media)

„de multe ori apelăm la studii, nu la datele oficiale, sunt foarte credibile studiile UNICEF.,,

„pentru mine sunt cifre seci, dacă ar ieși în stradă și ar oferi informația respectivă populației. Evident nu fiecare va înțelege, în al doilea rând cei care plasează informația pe site să încerce să o comunice pe sensul tuturor." (reprezentant mass media)

Câțiva respondenți intervievați în cadrul discuțiilor de grup și interviuri aprofundate au evidențiat, că atunci când au apelat la ajutor la reprezentanții BNS pentru a le oferi anumite informații sau explicații, au primit răspunsuri prompte și au rămas mulțumiți de modul, cum le-a fost explicată aspectul neînțeles, de recomandările și atitudinea angajaților.

"nu am găsit informația pe site (privind ponderea persoanelor plecate în Rusia), dar doamnele de acolo, că am vorbit cu două, au fost foarte binevoitoare și mi-au explicat. Mi-au și explicat cum să ajung la linkul direct și cum să mă descurc în tabele" (reprezentant portal de știri)

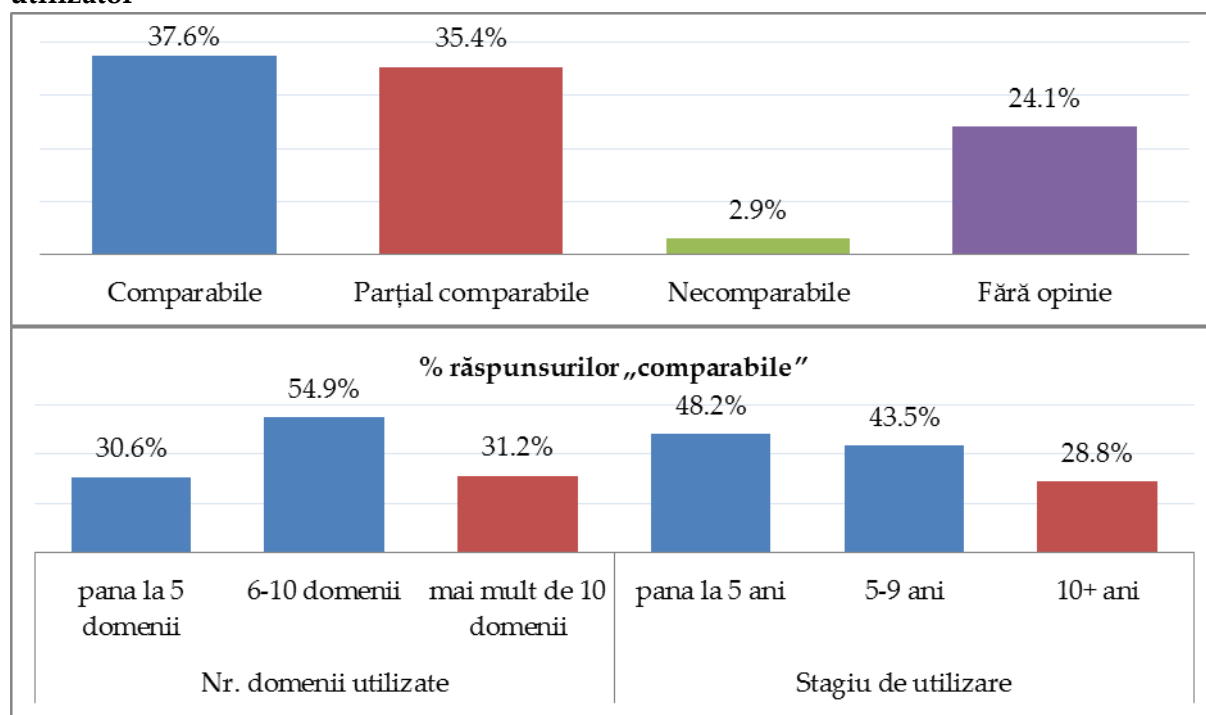
VII. COMPARABILITATEA DATELOR

Prin comparabilitate în cadrul studiului a fost desemnat gradul în care datele statistice produse de BNS pot fi comparate cu datele din alte țări, la nivel internațional. Aprecierea generală oferită de respondenți impune câteva concluzii:

- O parte importantă de utilizatori nu au putut oferi un răspuns (24,1%), deci putem presupune că nu recurg la compararea datelor naționale cu ale altor țări;
- Comparabilitatea diferă de la indicator la indicator, astfel 35,4% respondenți au declarat că datele sunt parțial comparabile.

Pe grupuri de utilizatori remarcăm că utilizatorii mai universal, în sensul numărului de domenii statistice accesate, sunt mai rezervați în aprecierea comparabilității (31,2%). La fel și cei cu o experiență de utilizare a datelor statistice de peste 10 ani, în rândul cărora doar 28,8% au apreciat că datele sunt comparabile, față de 48,2% în cazul utilizatorilor cu o experiență de până la 5 ani și 43,5% - cu experiență de 5-9 ani.

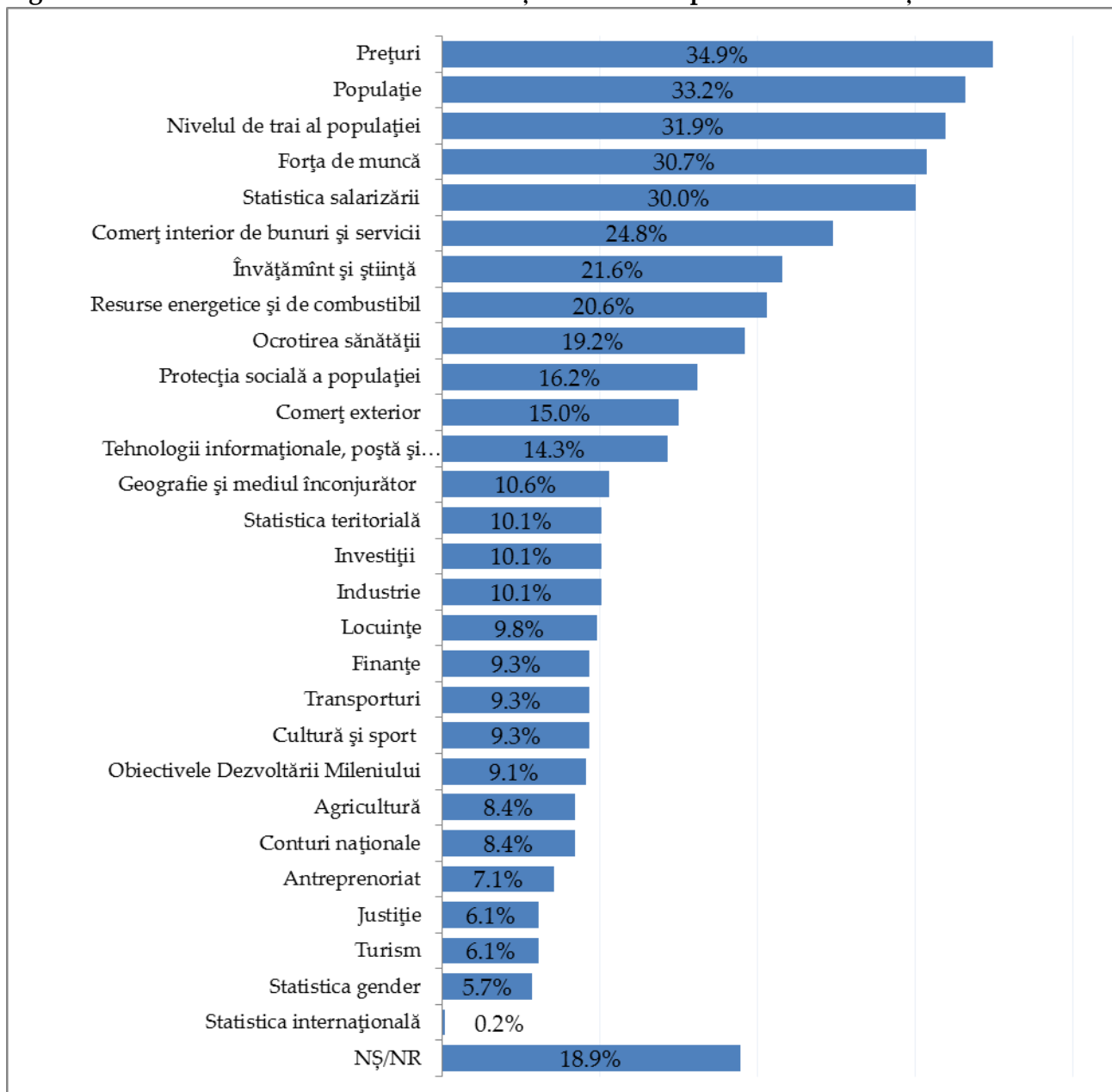
Figura 41. Aprecierea comparabilității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

În general, cum ați aprecia COMPARABILITATEA statisticilor produse de BNS?

Domeniile cele mai solicitate în general sunt și cele pe care utilizatorii mai des obișnuiesc să le compare cu datele din alte țări. Acestea sunt domeniile statistice: prețuri, populație, nivel de trai, forța de muncă, statistica salarizării.

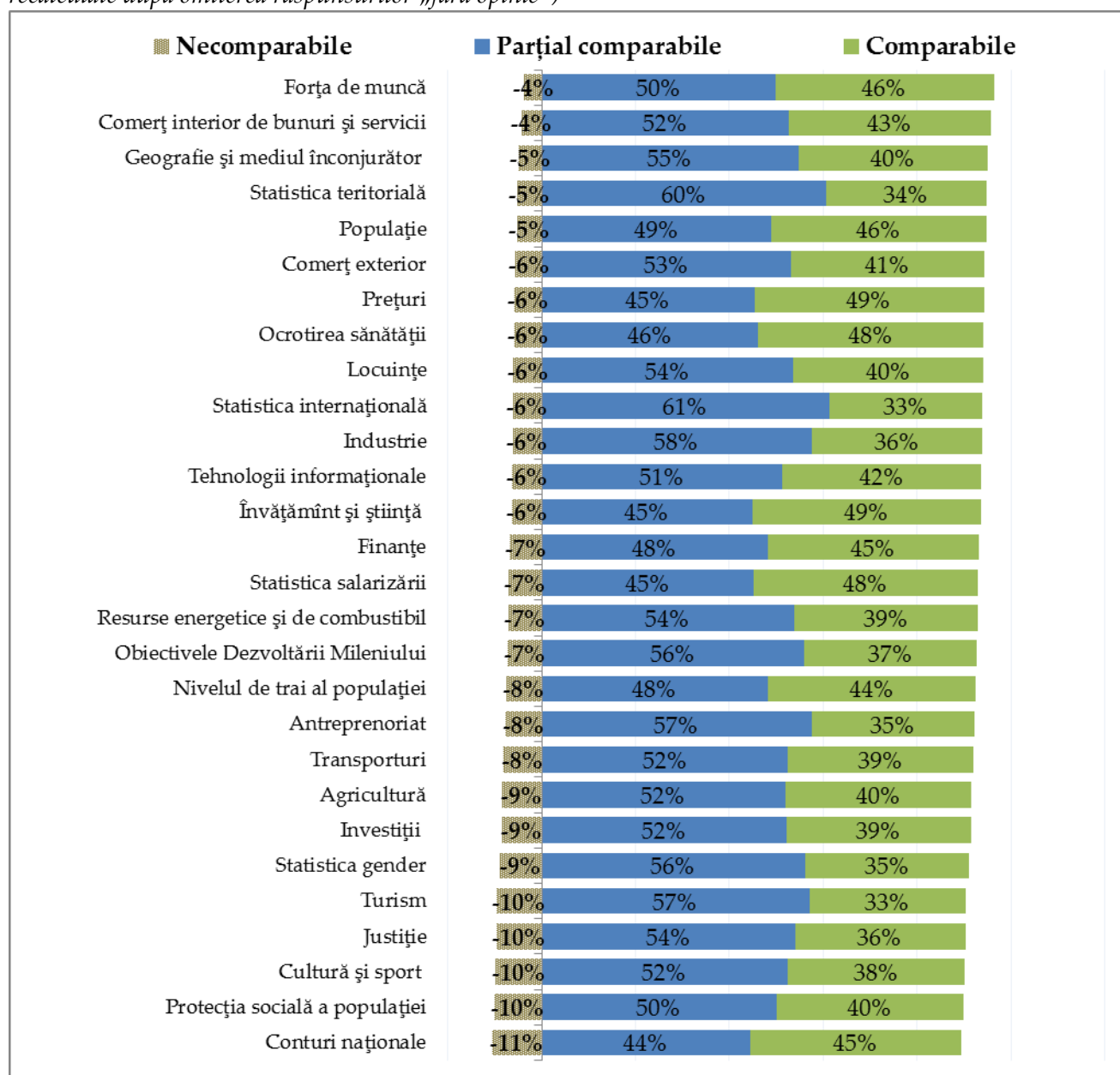
Figura 42. Domeniile din care utilizatorii obișnuiesc să compare datele cu alte țări

Datele statistice din care domenii le folosiți pentru a face comparații cu situația (indicatorii) din alte țări?

În aprecierea comparabilității datelor pe domenii variația răspunsurilor este minimă și constituie maximum 11%.

Figura 43. Aprecierea comparabilității datelor statistice produse de BNS pe domenii (procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

Cum apreciați COMPARABILITATEA datelor statistice produse de BNS pe următoarele domenii?

Se evidențiază două categorii majore cu referire la recomandările cu privire la sporirea gradului de comparabilitate, și anume: ajustarea la definițiile internaționale și prezentarea de către BNS înșăși a indicatorilor pentru alte țări. Recomandările respective ale intervievaților le reproducem mai jos.

Recomandări pentru sporirea comparabilității datelor statistice

Comparații cu statisticile europene Eurostat	2.9%
Modificarea unor indicatori în baza definițiilor internaționale / Utilizarea indicatorilor universali	3.1%
Cât mai multe exemple	1.5%
Acces la datele din alte țări / Pe site sa fie comparabilitatea	2.2%
BNS trebuie să verifice comparabilitatea	0.5%

<i>Compararea teritorială (Sud, Centru, Nord)</i>	0.2%
<i>Cooperarea cu alte instituții care produc date statistice</i>	0.2%
<i>Datele primare sa fie verificate</i>	0.2%
<i>Introducerea indicatorilor suplimentari</i>	0.2%

Ajustarea la definițiile internaționale a fost menționată și de participanții în cadrul discuțiilor de grup.

:"cifrele trebuie să fie comparabile, trebuie de înțeles și cu ce le comparăm. Dacă vrem în Uniunea Europeană înseamnă că luăm indicatori de la ei, care au aceeași denumire, însă eu să-l pot compara. De exemplu, dacă eu vorbesc de o creștere economică de 2% eu trebuie să am siguranța că ea a fost calculată exact cum se calculează în Uniunea Europeană" (reprezentant, mass media)

Pe lângă comparabilitatea la nivel internațional, studiul calitativ a evidențiat probleme de comparabilitate a datelor din diferite surse la nivel național:

"am căutat și informații privind numărul de persoane luate la evidență ca și narcomani. Respectiv, Ministerul Sănătății avea un anumit număr, iar Ministerul de Interne alte cifre." (reprezentant, mass media)

"de exemplu cei de la minister astăzi au o statistică despre copiii agresați, iar dacă suni la ONG poți primi o altă statistică, nu ai altceva decât să zici că biroul respectiv are aceste date, iar ONG are aceste date." (reprezentant, mass media)

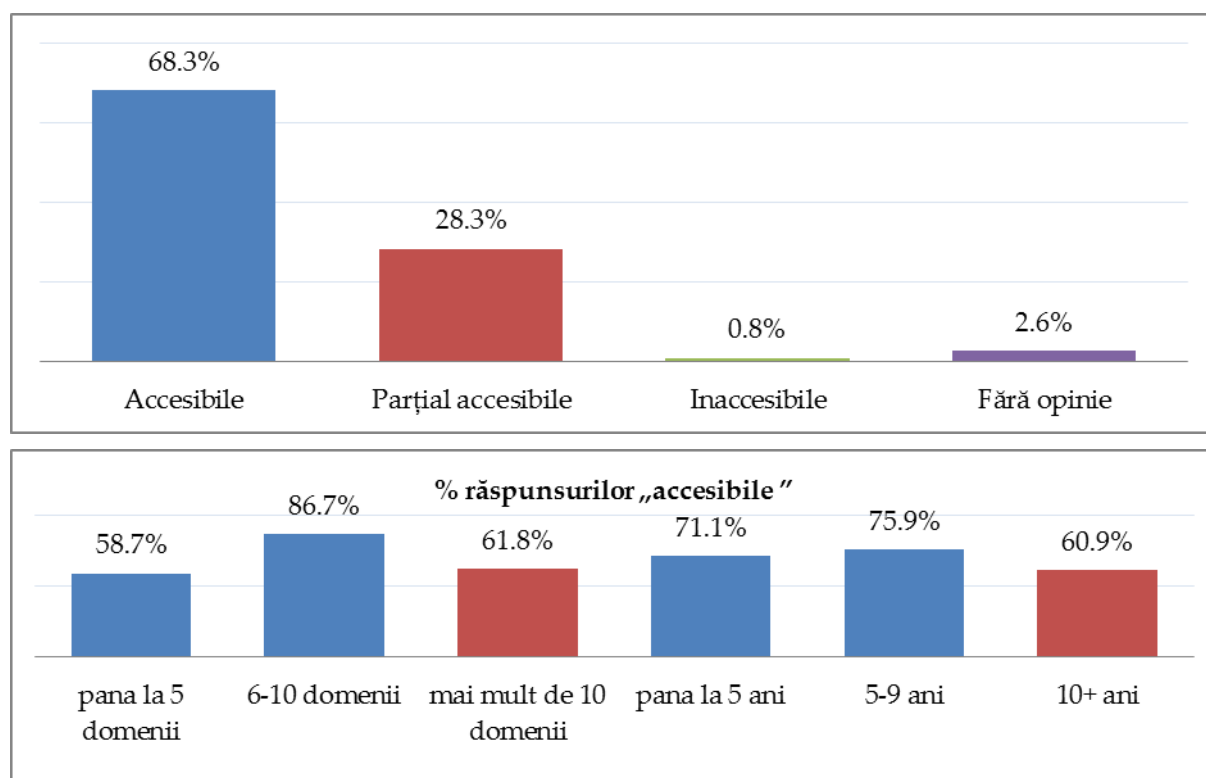
VIII. ACCESIBILITATEA DATELOR

Anterior am pus în discuție, la nivel general, aprecierile respondenților cu privire la accesul la datele statistice, fapt care în mod indirect vizează accesibilitatea acestora. Mai jos oferim răspunsurile, care în mod direct reflectă opiniile respondenților în ce privește accesibilitatea datelor.

În contextul studiului accesibilitatea datelor statistice vizează ușurința cu care utilizatorul poate obține datele statistice.

Pentru 68,3% respondenți datele statistice ale BNS sunt accesibile, pentru alții 28,3% parțial accesibile. Și la acest aspect au fost mai rezervați în aprecieri utilizatorii care accesează date din puține domenii (până la 5) – 58,7%, cei care accesează din mai mult de 10 domenii (61,8%), iar în funcție de stagiul de utilizare, cei cu o experiență sporită în utilizarea datelor – 60,9%.

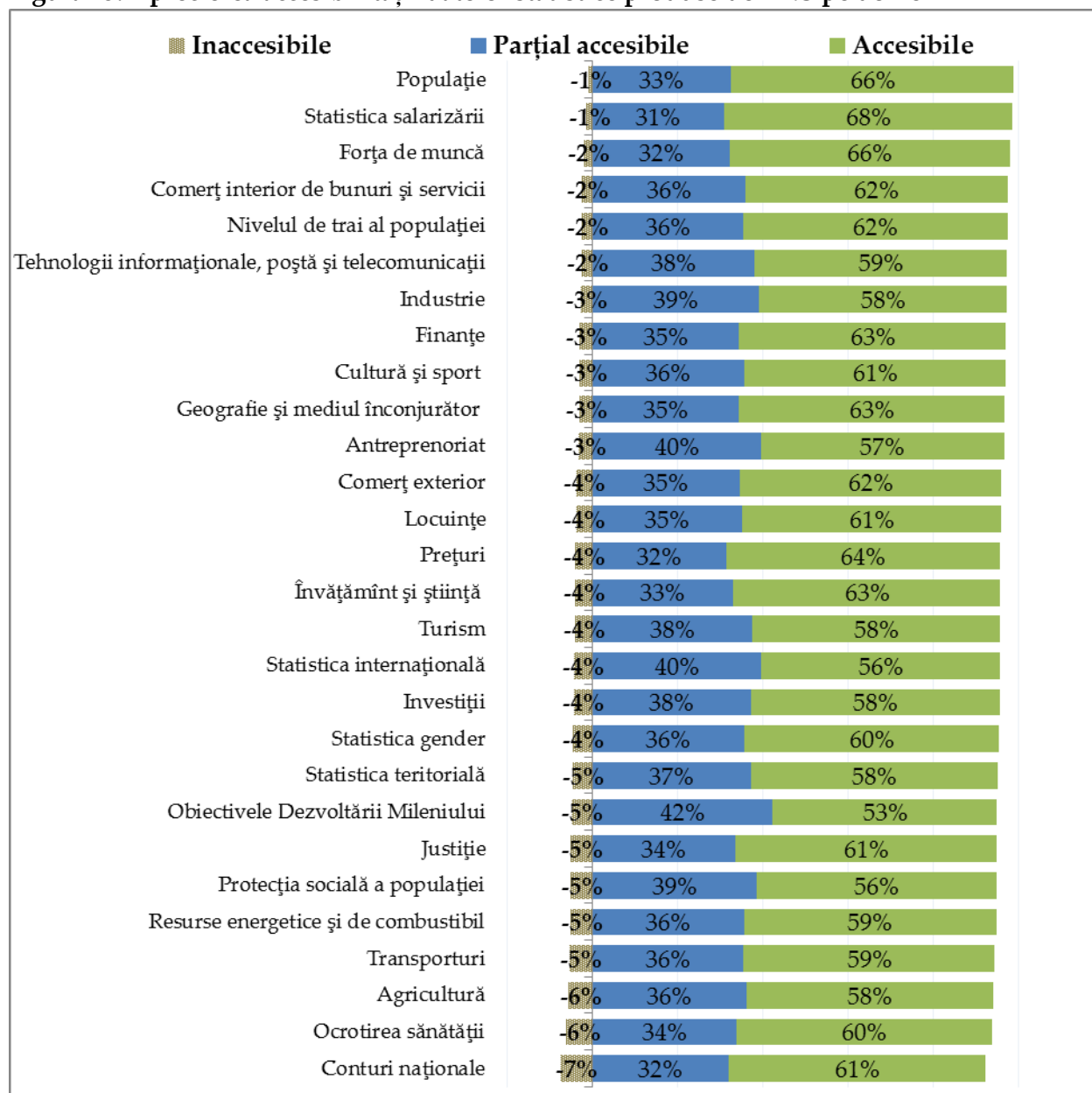
Figura 44. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

În general, cum ați aprecia ACCESIBILITATEA statisticilor produse de BNS?

Pe domenii statistice, aprecierile că datele sunt accesibile variază între 53% și 68%, parțial accesibile - între 32% și 43%, iar numărul aprecierilor negative (inaccesibile) - între 1% și 7%.

Figura 45. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS pe domenii

Cum apreciați ACCESIBILITATEA datelor statistice produse de BNS pe domenii? (procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”)

Recomandări pentru sporirea accesibilității datelor statistice oferite de respondenți:

Explicații a indicatorilor	1.5%
Publicări în mass media	1.2%
Datele statistice sa nu fie contra plată	1.2%
Mai multe publicații tipărite	1.2%
Editarea broșurilor	1.0%
Aplicații noi pe site (mai puține erori de deschidere)	1.0%
Publicarea datelor la timp	0.7%
Datele să fie rezonabile pentru orice instituție	0.7%
A face publicitate	0.7%
Actualizarea datelor	0.7%
Insuficiența indicatorilor	0.5%
Verificarea datelor	0.5%

Posibilitatea de încărcare mai rapidă de pe site	0.5%
Datele sa fie în Excel si Word, nu în PDF	0.5%
Limbaj mai simplist	0.2%
Date juridice insuficiente	0.2%
Organizarea lecțiilor publice	0.2%
Publicații în vederea diseminării informației	0.2%
Informație cum să găsim rapoartele	0.2%
Mai multe studii despre statisticile gender	0.2%
Un ziar specializat	0.2%
Distribuția datelor la utilizatori	0.2%
Acces la toată informația	0.2%
Perfecționarea structurii datelor	0.2%

Practic toți experții intervievați în cadrul studiului calitativ au remarcat, că accesul la datele statistice s-a îmbunătățit mult în ultimii ani, au crescut semnificativ datele disponibile în diferite domenii odată cu apariția serviciului Banca de date, dar și alte resurse disponibile on-line pe site-ul BNS.

Dacă înainte era o problemă și trebuia să îi rog pe colegii de la Ministerul Economiei să-mi furnizeze statistica, atunci acum majoritatea informației se găsește pe site-ul BNS. Banca de date statistice prezentă pe site e pur și simplu minunată pentru că e în format Excel și e posibil de selectat anumite ani, sunt posibilități foarte bune, unde se poate găsi date pe domeniul industriei și de produs acel tabel, care ție îți este comod. (expert în macroeconomie, sector privat)

În unele situații, în special când au nevoie de date la nivel local, dar și atunci când datele prezentate de BNS sunt învechite sau nu sunt făcute publice, reprezentanții APL, dar și cei din sectorul non-guvernamental apelează la date statistice la oficiile teritoriale - Direcțiile (secțiile) pentru statistică raionale (municipale). Membrii APL, de obicei, au stabilite relații de colaborare cu aceste subdiviziuni, reprezentanții organizațiilor non-guvernamentale și cei din sectorul privat sunt mai critici privind activitatea direcțiilor raionale de statistică, cu referire în special la deschiderea acestora de a oferi anumite date.

"este foarte complicat să solicite date de la biroul raional de statistică, deci ei nu oferă așa date. În mare parte ei o consideră o informație închisă și trebuie fel de fel de demersuri și trebuie să fie structura aceasta un pic mai deschisă și datele să fie utile și relevant pentru toți. Se creează concluzia că este o instituție care numără și blochează informația" (membru ONG)

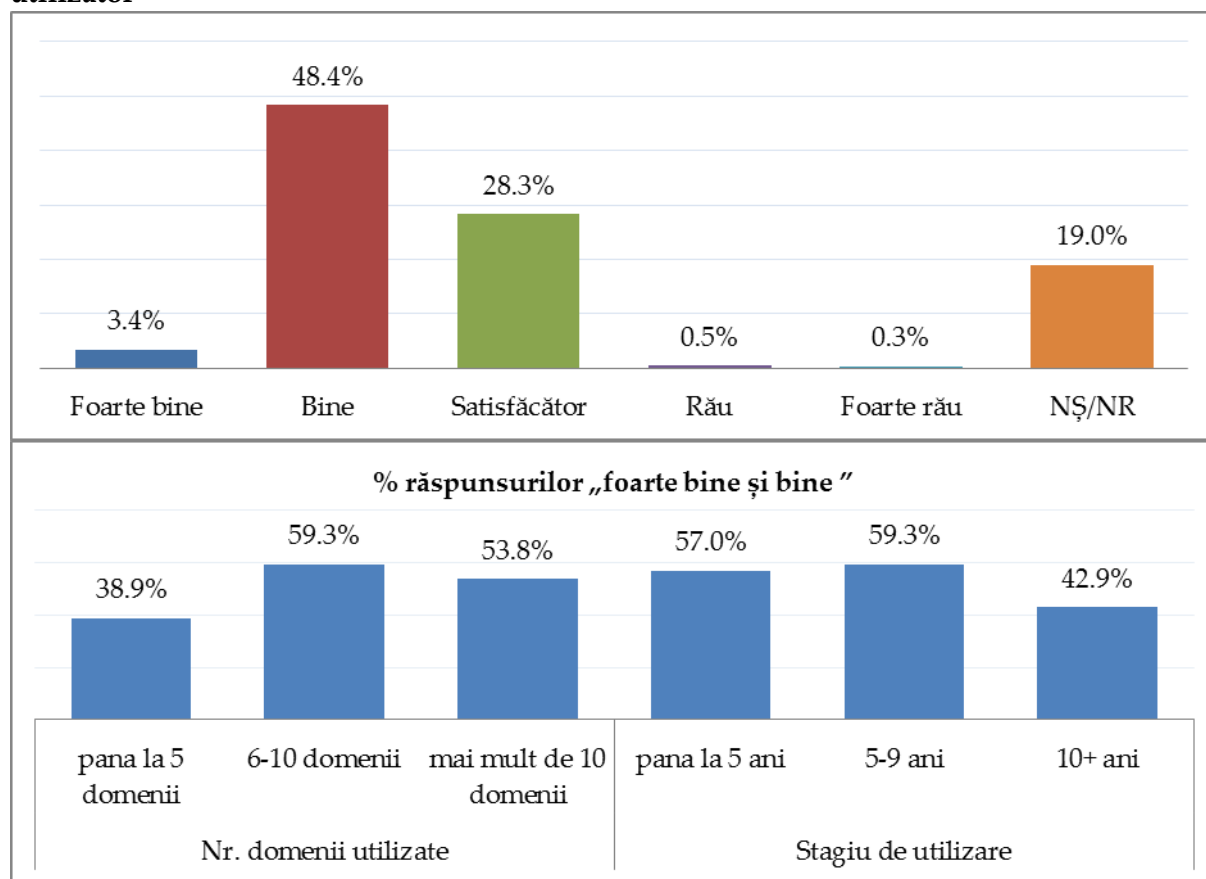
IX. COERENȚA DATELOR

Noțiunea de coerență în cazul nostru a semnat măsura, în care datele statistice din diferite domenii reflectă relațiile între ele, altfel spus acuratețea relațiilor între indicatori.

În aprecierile sale respondenții au evitat să ofere aprecieri radicale, atât pozitive, cât și negative. Jumătate din cei intervievați (48,4%) au apreciat prin calificativul bine, 28,3% satisfăcător.

Pe grupuri de utilizatori aprecieri minime au acordat cei, care accesează date din mai puțin de 5 domenii (38,9% au aprecieri foarte bine și bine) și cei cu experiență mare în utilizarea datelor (42,9%).

Figura 46. Aprecierea coerenței datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator

Cum apreciați COERENȚA datelor statistice din diferite domenii sau cât de bine datele statistice reflectă relațiile dintre ele?

În studiul calitativ au apărut anumite solicitări, ca statisticile să fie diseminate în așa fel, încât indicatorii conecși, deși sunt din diferite domenii statistice, să fie prezentați într-un context, pentru a prezenta situația reală din domeniul dat.

Experții în domeniul economic, întrebați în cadrul interviurilor aprofundate privind gradul de mulțumire față de datele statistice, au oferit în general o notă medie, marea majoritate a lor au făcut trimitere la modul, cum este prezentat PIB-ul.

*”De exemplu PIB, date trimestriale, exprimate în prețul unei perioade de bază, ar fi foarte utile. La BNS el este, se numește reconcilierea datelor statistice, dar, în principiu, ele nu corespund; datele de acolo nu corespund cu datele plasate pe site. Sunt careva abateri, chiar și în acest caz se poate de făcut ceva. Când facem calcule mai sofisticate aceste abateri se reflectă și nu arată situația clară.
(reprezentant APC)*

DISPONIBILITATEA PENTRU INSTRUIRE ÎN UTILIZAREA DATELOR STATISTICE

Datele studiului confirmă o disponibilitate sporită a utilizatorilor pentru a fi instruiți în cadrul unor programe de instruire privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice. Fiecare al doilea participant la studiu și-a declarat interesul față de eventuale instruiți.

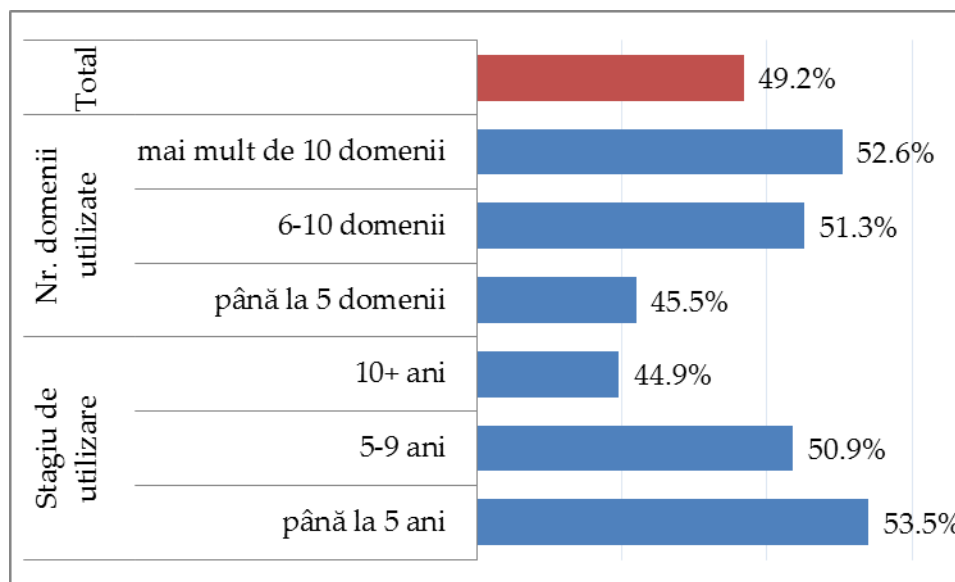
Disponibilitatea de instruire sporește odată cu creșterea domeniilor de statistici utilizate, însă scade o dată cu creșterea anilor de experiență în utilizarea datelor statistice. Astfel, în grupul utilizatorilor care accesează date din mai mult de 10 domenii se declară disponibili pentru instruire 52,6%, pe când în rândul celor care accesează 5 domenii și mai puține - doar 45,5%.

Necesitatea instruirii a fost accentuată în diferite momente ale discuției și de către participanții la discuțiile de grup și interviuri în profunzime. Instruire necesară în special utilizatorilor noi de date statistice, dar și altor categorii care își doresc să valorifice această resursă.

"Sunt cazuri când parcă mă uit pe statistica.md, caut anumită informație, dar nu o pot găsi, după care mai întreb de cineva cum aș putea găsi această informație și o găsesc - problema era că eu nu accesam ceva corect." (reprezentant APL)

După stagiul de utilizare, cei avansați (10 ani și mai mult) înregistrează cea mai mică rată de disponibilitate privind eventualele instruiți - 44,9%, pe când utilizatorii „noi” (sub 5 ani de utilizare) cea mai înaltă - 53,5%.

Figura 47. Necesitatea instruirilor privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice

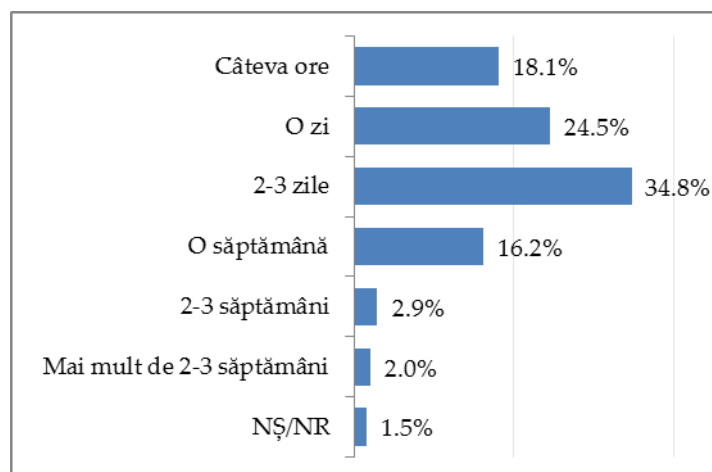

Credeți că Dvs. personal ați avea nevoie de un program de instruire privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice?

Preferințele de durată și timp pentru desfășurarea instruirilor sunt foarte variate. Totodată sunt puțini cei, care ar fi disponibili pentru un training de câteva săptămâni.

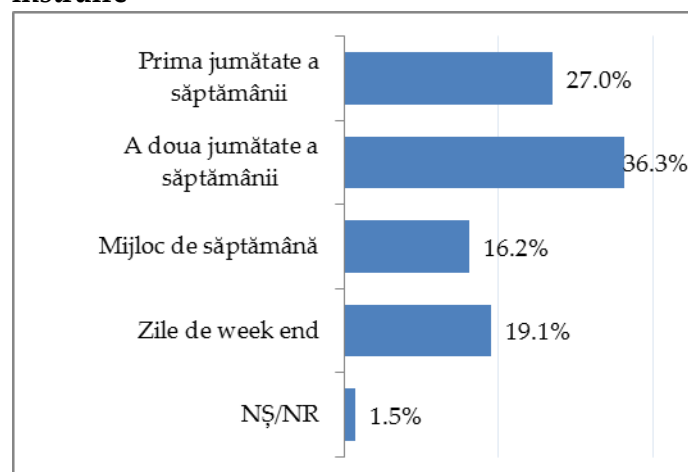
Un training pe care convențional îl putem numi unul „tipic” ar fi de o durată de 2-3 zile, durata menționată de cei mai mulți respondenți (34,8%) și desfășurat în a doua jumătate a săptămânii (36,3%).

Figura 48. Durata instruirii preferată de utilizatori

Cât timp ați fi dispus să acordați pentru a participa la o asemenea instruire în domeniul statisticii?

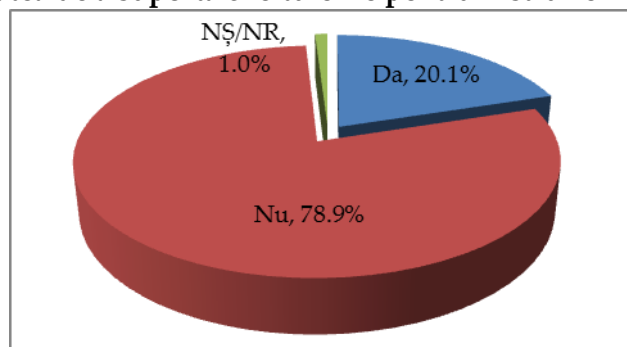
Figura 49. Timpul preferat pentru participare la instruire

În ce zile ale săptămânii ați avea mai multe posibilități de a participa la astfel de instruirii în domeniul statisticii?

Doar unul din cinci respondenți ar fi disponibili să participe la un training suportând cheltuielile aferente din contul propriu.

Figura 50. Disponibilitatea de a suporta cheltuielile pentru instruire

Ați fi disponibil(ă) să achitați din cont propriu pentru a participa la un eventual curs de instruire privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice?

Întrebați despre conținutul unui asemenea curs de instruire utilizatorii s-au referit atât la domeniile statistice, care ar trebui să fie obiectul acestui curs, cât și la aspecte practice de operare cu datele statistice (anexa 1, tabelul 5). Deși lista de solicitări este una foarte largă, printre domeniile ceva mai des menționate sunt:

- Nivel de trai;
- Sănătate;
- Agricultură;

Ca aspecte practice privind sesiunile de instruire, solicitările mai des invocate sunt:

- Lecții practice de utilizare a datelor;
- Cum de utilizat informația de pe site;
- Prelucrarea datelor statistice;
- Despre rapoartele elaborate;
- Teme financiare;
- Evaluarea corectă a datelor;
- Accesul la date statistice;
- Instruirii online/video-conferințe;

- Utilizarea datelor pentru rapoarte si elaborarea politicilor;
- Metodologia.

Totodată participanții la discuțiile de grup, care au făcut parte la careva sesiuni de instruire, pe de o parte au apreciat foarte pozitiv această experiență, pe de altă parte au evidențiat și anumite lacune.

„După training am început să percep mult mai bine informația. Cred că toți jurnaliștii ar trebui periodic să fie instruiți”. (reprezentant, mass media)

„Am ajuns întâmplător la acel training de la Vadul lui Vodă care a ținut 3 zile. Ar fi bine măcar o dată în an să se facă astfel de întâlniri, mai vin și generații noi.” (reprezentant, mass media)

„Noi am avut un training cu statistica și ei ne-au arătat o bază de date care este foarte greu de accesat. Teoretic pe moment totul era clar, după care am încercat să procesez singură datele și nu am mai putut să o fac. Este important felul în care ei procesează aceste date, este o bază de date unde trebuie să dai anumite caracteristici, respectiv dacă ai greșit ceva tabelul o să-ți iasă greșit și dacă nu ești statistician nu o să-ți dai seama. Eu nu pot să accesez toate statisticile din baza de date, eu cred că ei ar trebui să fie mult mai expliciti ca să înțeleagă orice jurnalist acele date. Dacă înțelege orice om www.statistica.md, respectiv atunci vor înțelege și jurnaliștii, iar informația nu v-a fi eronată. Eu sunt sigură că au câte 3-4 persoane care pun această informație pe site și nu ar fi o problemă să scrie explicit.” (reprezentant, mass media)

Și în final, domeniile statistice și indicatorii specifici care, din spusele respondenților, le-ar fi utili sau sunt necesari în activitate, însă la moment BNS nu le abordează / produce deloc sau insuficient, sunt prezentate în anexa 1, tabelul 6.

În studiul calitativ constatăm, că jurnaliștii sunt grupul de utilizatori cu cele mai specifice necesități de date, având nevoie de un set mare de date.

Unii experți, analiști, inclusiv din sectorul de stat, au evidențiat că ar avea nevoie mai degrabă de o masă rotundă comună cu specialiștii de la BNS pentru a avea o discuție constructivă asupra modalităților de calcul a anumitor indicatori, modul de dezagregare a acestora etc.

”Scopul mesei rotunde ar fi un schimb de opinii între reprezentanții biroului care dau explicații cum calculează anumiți indicatori și opinia experților, analiștilor privind cum ar trebui să fie calculați, ce aspecte ar putea fi schimbate și dacă sunt satisfăcuți sau nu de acestea.” (reprezentant APC)

CONCLUZII

- Principala constatare a studiului, care implică drept urmare și limitele cercetărilor în domeniu, ține de neomogenitatea utilizatorilor în sensul nevoilor de date, gradului de detalieri solicitat și chiar nivelul de pregătire în domeniul operării cu date statistice.
- Poziționarea BNS ca furnizor de date statistice comparativ cu alte surse studiul constată, că Biroul este liderul la acest capitol, fiind nominalizat de 84,8% de utilizatori ca sursa de statistici utilizate. Totodată, ținând cont de alte surse nominalizate care nu produc statistici, ci le preiau (precum mass-media, rețele de socializare) admitem că poziționarea reală a BNS este și mai înaltă;
- Prioritatea acordată BNS în fața altor producători de date este dictată de faptul că:
 - Profesionalismul BNS;
 - Statutul oficial al datelor;
 - Periodicitatea datelor prezentate;
 - Sursa cu cele mai multe domenii reflectate;
 - Disponibilitatea datelor BNS on-line;
- Datele statistice sunt utilizate în diferite scopuri, cel mai des însă pentru informare generală (de remarcat că acest lucru este caracteristic nu doar jurnaliștilor), analize pentru luarea deciziilor și lucrări de raportare, evaluare, monitorizare;
- În măsurarea gradului de față de datele statistice efectuată în cadrul studiului per total aprecierile pozitive predomină ca asupra celor negative. Totodată datele scot în evidență domeniile care, comparativ, înregistrează cel mai mic grad de satisfacție, acestea fiind: turismul cultură și sport, conturi naționale, antreprenoriat, investiții.
- Atenție sporită atrag domeniile precum ocrotirea sănătății și protecția socială, față de care utilizatorii de date manifestă un anumit grad de nemulțumire, deoarece statisticile în aceste domenii sunt produse și de ministerele de profil, fiind remarcate contradicții între datele furnizate de BNS și aceste ministere.
- Utilizatorii în mare parte apreciază pozitiv accesibilitatea datelor statistice produse de BNS, utilizate în activitatea sa. De menționat, că aprecierile gradului de accesibilitate a datelor este profund influențată de experiența utilizatorului. Astfel, cu cât un utilizator dispune de o experiență mai îndelungată și amplă în utilizarea datelor, cu atât acesta apreciază mai pozitiv accesibilitatea acestora;
- Cu privire la formele de prezentare a datelor statistice, rezultatele studiului indică necesitatea menținerii multiplelor forme de prezentare, inclusiv și a instrumentelor interactive aplicate relativ recent de către BNS. Acestea din urmă cedează la aprecieri față de formele „tradiționale”, precum prezentarea tabelară sau grafică, notele analitice etc., din cauza că sunt mai recent aplicate și necesită deprinderi practice de operare ceva mai avansate. În același timp, instrumentele interactive înregistrează cel mai bun raport între aprecierile pozitive și cele negative (raport bine/rău). Mai mult ca atât, un grad de apreciere mai înalt al formelor interactive se constată în rândul utilizatorilor mai avansați;

- Ca forme de diseminare cea mai preferată formă este pagina web ai Biroului. De remarcat că banca de date statistice a depășit, ca preferințe, diseminarea datelor pe suport de hârtie.
- Respondenții au propus și alte forme de prezentare a datelor, neaplicate în prezent, cum ar fi de ex. hărțile pentru reflectarea statisticilor regionale sau internaționale;
- Gradul de încredere în veridicitatea datelor statistice produse de BNS este destul de înalt, peste 90 la sută din respondenți în cadrul studiului au acordat aprecieri pozitive la acest capitol. Pe domenii statistice variația nivelului de încredere este minimă, însă pe locurile din coada listei se plasează domeniile „sensibile”, precum nivelul de trai, protecția socială, justiție, statistica salarizării;
- Cea mai importantă sursă de neîncredere în datele statistice în general și cele produse de BNS în special sunt cauzate de faptul că utilizatorii sunt mai puțin inițiați în procedurile de colectare a datelor și mecanismele de asigurare a acurateții indicatorilor finali. Economia tenebră, angajările neoficiale și vehicularea unor cifre neoficiale sunt lucrurile care îi fac pe unii utilizatori de date să privească cu reticență anumite date oferite de BNS;
- Există voci (în special analiști, economiști) care susțin că în unele situații BNS este dependent de factorii politici și anumite date sunt ascunse sau prezentate parțial pentru a nu accentua anumite probleme din țară.
- Nepublicarea unor instrumente de colectare și descrierilor procedurilor de colectare a datelor provoacă suspiciuni în rândul experților. Aceștia uneori sunt nevoiți să apeleze la relații personale pentru a-și face o imagine clară privind anumite aspecte despre datele disponibile pe care le pot solicita;
- Factorii principali care afectează utilitatea datelor statistice, în opinia utilizatorilor sunt *veridicitatea unor indicatori, insuficiența dezagregărilor, insuficiența însăși a indicatorilor și operativitatea de publicare a acestora;*
- Punctualitatea diseminării datelor este dimensiunea cel mai puțin contestată/criticată de utilizatori, majoritatea respondenților nu au remarcat cazuri, când datele sunt publicate cu întârziere. Totodată utilizatorii mai versați au cerințe sporite la acest capitol, un sfert din ei susținând că datele, de regulă, sunt publicate cu întârziere;
- Metadatele sunt destul de intens consultate de utilizatori, acestea fiind considerate utile de majoritatea acestora. Totodată peste jumătate dintre respondenți exprimă obiecții la claritatea acestora;
- În studiul calitativ respondenții au remarcat necesitatea ca în explicațiile metodologice să se accentueze anumite posibile lacune ale datelor în special la subiectele sensibile, asupra cărora planează îndoieli privind ponderea semnificativă a aspectelor neoficiale, cum ar fi de exemplu: migrația, angajarea în câmpul muncii, salariu, produsul intern brut etc.
- Gradul de asigurare cu note analitice este relativ uniform pe domenii statistice. Totodată, studiul calitativ a evidențiat o cerere pentru sporirea volumului de suport analitic pentru datele statistice publicate, deoarece utilizatorii nu sunt suficient de versați în interpretare, sau că indicatorii individuali nu spun nimic despre cauzalitatea evoluției fenomenelor pe care le reflectă acești indicatori;
- Trebuie remarcate experiențele pozitive ale utilizatorilor de a apela la ajutor și explicații direct la reprezentanții BNS. Și totuși, ponderea cazurilor când utilizatorul apelează pentru acestea este una mică, comparativ cu cazurile când asemenea nevoie apare;

- La capitolul comparabilitate nu sunt evidențiate careva probleme majore, și totuși o treime din utilizatori consideră că datele oferite de BNS sunt „parțial comparabile” cu datele din alte țări, iar utilizatorii mai versați sunt cei care au oferit cele mai mici aprecieri pozitive la acest aspect. Necesitatea în comparabilitate, expusă de respondenți, variază foarte mult pe domenii;
- Datele studiului confirmă o disponibilitate sporită a utilizatorilor pentru a fi instruiți în cadrul unor programe de instruire privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice. Fiecare al doilea participant la studiu și-a declarat interesul față de eventuale instruirii.
- Aceste instruirii însă trebuie să țină cont de diversitatea beneficiarilor ca necesități. Unii dintre aceștia necesită instruirii privind modul de citire, interpretare a datelor și corelațiile care pot fi făcute între diferite date disponibile, cum mai ușor să fie accesate aceste date etc. Alții, în special cei o experiență mai mare de utilizare a datelor, sunt interesați în metodologii și discuții constructive cu reprezentanții BNS, recomandări privind modul de calcul a anumitor indicatori, comparabilitatea cu datele disponibile în alte țări etc.
- De remarcat totodată gradul de satisfacție sporit de unele sesiuni de instruirii în acest sens deja realizate, în special în rândul jurnaliștilor;
- Insuficiența de informații statistice este constatată la nivel local (localități) și raional.

RECOMANDĂRI

- Studiile periodice comparative realizate în rândul utilizatorilor de date statistice produse de BNS trebuie să se conformeze strict la structura eșantionului studiilor precedente. Deoarece profilul utilizatorilor este unul foarte neomogen, orice modificări în structura eșantionului pe categorii de utilizatori pot duce la imposibilitatea comparării evoluțiilor în timp în aprecierile și preferințele utilizatorilor;
- Reieșind din aceleași considerente, pe viitor sunt oportune cercetări similare, realizate însă în mod dedicat grupurilor distincte de utilizatori (ex. funcționari publici, jurnaliști, mediu academic) pentru a pune în evidență maximă necesitățile și cerințele fiecărui grup aparte în ceea ce privește utilizarea datelor statistice;
- Sunt necesare eforturi suplimentare din partea BNS și a altor instituții naționale care produc date statistice pentru unificarea definițiilor și concepțiilor, pentru a introduce o claritate asupra diferențelor în datele, aparent contradictorii. Există solicitări din partea utilizatorilor ca pe pagina web a BNS să fie disponibile și datele furnizate de alte instituții de stat cum ar fi: Banca Națională, ANRE, ministerele de resort etc.;
- Luând în considerați că pagina web este principala formă de diseminare cea mai preferată de utilizatori BNS trebuie să investească în continuare în dezvoltarea capacităților de prezentare a datelor prin intermediul paginii web și a formelor interactive, pe când diseminarea pe hârtie a datelor poate deveni inutilă în perspectivă;
- O altă recomandare extrasă din rezultatele studiului este oferirea posibilității de sesizare a greșelilor depistate de utilizatori direct pe pagina web al BNS;

- Cu referire la banca de date se recomandă vizualizarea de explicații/definiții asupra variabilelor/indicatorilor direct în tabelele de ieșire a băncii de date sau cel puțin prin link-uri directe;
- Din perspectiva utilizatorilor este oportună publicarea bazelor de date primare sau cel puțin oferirea acestora persoanelor interesate prin asumarea răspunderii privind interpretarea datelor. Sau în dependență de complexitatea datelor să fie oferită o instruire, ar fi acceptabil și contra cost, persoanelor care ulterior vor utiliza bazele de date;
- Publicarea instrumentelor și descrierilor procedurilor de colectare a datelor ar contracara suspiciunile în rândul experților asupra veridicității datelor statistice produse;
- În explicațiile metodologice este necesară accentuarea limitărilor (dacă există) în estimarea unor indicatori, în special la subiectele sensibile, asupra cărora planează îndoieli privind ponderea semnificativă a aspectelor neoficiale, cum ar fi de exemplu: migrația, angajarea în câmpul muncii, salariu, produsul intern brut etc.;
- Pentru sporirea clarității și gradului de utilizare a datelor statistice este necesar ca BNS să lucreze mai mult cu grupurile țintă (economisti, analiști, jurnaliști etc.) care ar avea nevoie de diferite date și explicații metodologice, oferirea de training-uri și chiar servicii specializate în dependență de profilul utilizatorului;
- Studiul evidențiază o cerere pentru sporirea volumului de suport analitic pentru datele statistice publicate, deoarece utilizatorii nu sunt suficient de versați în interpretare, sau că indicatorii individuali nu spun nimic despre cauzalitatea evoluției fenomenelor pe care le reflectă acești indicatori;
- Este necesară dezvoltarea / eficientizarea mecanismelor de oferire a serviciilor în cazul solicitărilor particulare, prin aplicații on-line cu un formular disponibil și operativitatea mai mare în prezentarea acestora;
- Atenție sporită în sensul asigurării comparabilității trebuie acordată domeniilor precum prețuri, populație, nivelul de trai, forța de muncă, statistica salarizării, comerț, învățământ, domenii asupra cărora au fost exprimate aprecieri negative în proporții mai mari la capitolul comparabilitate;
- Eventualele instruiți privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice trebuie să țină cont de diversitatea beneficiarilor ca necesități;
- Un mecanism pentru sporirea nivelului de pregătire pentru operarea cu datele statistice, drept urmare sporirea gradului de utilizare a acestora ar fi introducerea în programul de studii a specialităților de economie, sociologie, jurnalistică și altele, care ar putea avea tangență cu datele statistice, a un curs sau cel puțin un modul privind utilizarea și interpretarea datelor statistice;
- Printre aspectele mai puțin reflectate în statisticele BNS se remarcă necesitatea dezagregărilor în plan regional, raional. Ar fi necesară stocarea și oferirea de date la nivel zonal , raional și local cel puțin pentru statisticile care sunt colectate administrativ (ex. indicatori privind numărul populației, terenuri agricole, numărul afacerilor etc.).
- La fel este necesară îmbunătățirea indicatorilor care reflectă situația socială, există o preocupare sporită față de statistica privind situația copiilor;

Lista figurilor

Figura 1. Profilul utilizatorilor de date statistice (structura eșantionului)	7
Figura 2. Sursele statisticilor utilizate (<i>răspuns cu maximum 3 opțiuni</i>).....	9
Figura 3. Durata și frecvența de utilizare a datelor statistice produse de BNS în activitatea profesională.....	11
Figura 4. Ultima utilizare a datelor statistice produse de BNS	11
Figura 5. Frecvența de utilizare a datelor statistice produse de BNS de către angajații, subordonați respondentului.....	12
Figura 6. Frecvența de utilizare în ultimii 2 ani a datelor statistice, produse de BNS pe domenii	12
Figura 7. Distribuția utilizatorilor ai datelor statistice produse de BNS după numărul domeniilor de interes	13
Figura 8. Frecvența de utilizare a datelor statistice produse de alte instituții decât BNS pe domenii.....	14
Figura 9. Scopurile de utilizare a datelor (<i>răspuns multiplu</i>)	15
Figura 10. Aprecierea utilității datelor statistice produse de BNS în procesul decizional	15
Figura 11. Măsura în care datele statistice produse de BNS din diferite domenii satisfac necesitățile informaționale ale utilizatorilor	16
Figura 12. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS	18
Figura 13. Ponderea răspunsurilor „foarte ușor” în aprecierea accesibilității datelor BNS pe tip de utilizator	19
Figura 14. Formele de prezentare preferate de utilizatori.....	19
Figura 15. Gradul de satisfacție de formele de prezentare a datelor produse de BNS	19
Figura 16. Formele de diseminare a informației preferate de utilizatori	20
Figura 17. Factorii care limitează accesul la datele statistice produse de BNS.....	21
Figura 18. Nivelul de încredere în statisticile BNS, în total și pe tipuri de utilizatori	23
Figura 19. Nivelul de încredere în statisticile din alte surse	24
Figura 20. Nivelul de încredere în statisticile BNS pe domenii.....	24
Figura 21. Factorii care afectează utilitatea datelor statistice produse de BNS.....	26
Figura 22. Aprecierea relevanței datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	30
Figura 23. Aprecierea relevanței datelor statistice produse de BNS pe domenii (<i>procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”</i>)	31
Figura 24. Ponderea respondenților care sunt de părere că pentru sporirea relevanței datelor sunt necesare ..., în general și pe tip de utilizator	32
Figura 25. Extindere de serie de timp	33
Figura 26. Aprecierea oportunității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	33
Figura 27. Aprecierea oportunității datelor statistice produse de BNS pe domenii (<i>procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”</i>)	34
Figura 28. Ponderea respondenților care sunt de părere că pentru sporirea oportunității datelor este necesară mărirea frecvenței de difuzare, în general și pe tip de utilizator	35

Figura 29. Aprecierea punctualității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	37
Figura 30. Aprecierea punctualității datelor statistice produse de BNS pe domenii	38
Figura 31. Ponderea respondenților care sunt de părere că este necesară modificarea orarului de diseminare anumitor indicatori, în general și pe tip de utilizator	39
Figura 32. Aprecierea clarității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	40
Figura 33. Aprecierea clarității datelor statistice produse de BNS pe domenii.....	41
Figura 34. Utilizarea explicațiilor metodologice/metadatelor, în general și pe tip de utilizator	42
Figura 35. Aprecierea utilității explicațiilor metodologice/metadatelor, în general și pe tip de utilizator	42
Figura 36. Gradul de satisfacție de explicațiile metodologice/metadatele, în general și pe tip de utilizator	43
Figura 37. Aprecierea contribuției notelor analitice la sporirea clarității datelor statistice.....	44
Figura 38. Utilizarea notelor analitice, în general și pe tip de utilizator	44
Figura 39. Aprecierea utilității notelor analitice, în general și pe tip de utilizator	45
Figura 40. Gradul de satisfacție de notele analitice, în general și pe tip de utilizator.....	45
Figura 41. Aprecierea clarității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	47
Figura 42. Domeniile din care utilizatorii obișnuiesc să compare datele cu alte țări.....	48
Figura 43. Aprecierea comparabilității datelor statistice produse de BNS pe domenii (<i>procente recalulate după omiterea răspunsurilor „fără opinie”</i>)	49
Figura 44. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	51
Figura 45. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS pe domenii	52
Figura 46. Aprecierea accesibilității datelor statistice produse de BNS, în general și pe tip de utilizator	54
Figura 47. Necesitatea instruirilor privind domeniile de aplicare și modul de utilizare a datelor statistice	55
Figura 48. Durata instruirii preferată de utilizatori	56
Figura 49. Timpul preferat pentru participare la instruire	56
Figura 50. Disponibilitatea de a suporta cheltuielile pentru instruire.....	56

ANEXA 1: Tabele adiționale

Tabelul 1. Indicatori și domenii statistici necesari de a fi introduși pentru sporirea relevanței datelor BNS necesităților informaționale a utilizatorilor

INDICATORI	
Salariu pe locuitor real	10.4%
Numărul de locuitori	3.1%
Volumul producției în prețuri curente	3.1%
Numărul persoanelor după gradul de invaliditate	3.1%
Numărul de case	2.1%
Mărirea pensiei	2.1%
Planuri de emigrare	2.1%
Angajați în câmpul muncii	2.1%
Numărul întreprinderilor mici și mijlocii	2.1%
Numărul pensionarilor	2.1%
Volumul vinurilor	2.1%
Calificarea migranților	1.0%
Copiii fără îngrijire	1.0%
Numărul mediu scriptic al personalului întreprinderilor	1.0%
Volumul, cantitatea de lapte produs în RM	1.0%
Sinecostul produselor	1.0%
Nivelul rentabilității	1.0%
Speranța de viață	1.0%
Putere de cumpărare	1.0%
Cheltuielile energetice pe mijloace de producție	1.0%
Exporturi după volum	1.0%
Importuri după volum	1.0%
Numărul persoanelor pensionare angajate	1.0%
Absolvenți angajați	1.0%
Ratele de înmatriculare în învățământul preșcolar	1.0%
Firme mixte	1.0%
Frecvența maladiilor	1.0%
Cantitatea de medicamente	1.0%
Numărul bibliotecilor	1.0%
KM străzi	1.0%
Numărul de cinematografe	1.0%
Numărul de expoziții	1.0%
Numărul de montări noi	1.0%
Numărul de spectatori noi ai cinematografelor	1.0%
Suprafața culturilor agricole	1.0%
Numărul de utilizatori PC	1.0%
Numărul de cercetări științifice	1.0%
Numărul pensionarilor cu pensii sub 1000 lei	1.0%
Numărul de copii încadrați în procesul educațional	1.0%

Numărul de tineri 18-29 ani	1.0%
Suprafețe construite	1.0%
Venit din vinari	1.0%
Cheltuieli făcute pentru studiile profesionale	1.0%
Cheltuieli pentru tehnica	1.0%
DOMENII	
Prețuri	3.1%
Indicatori demografici	2.1%
Migrație	2.1%
Surse de poluare	2.1%
Migrația internă	2.1%
Gender	2.1%
Copiii	2.1%
Părțile procesului de judecata	2.1%
Energie termica	2.1%
Producția globală	2.1%
Plante medicinale	1.0%
Remunerare personal	1.0%
Investiții pe termen lung in active	1.0%
Indicatorii leasing	1.0%
Indicatorii activității umane	1.0%
Calitatea studiilor	1.0%
Impedimente comerțului intern și extern	1.0%
Proprietate intelectuală	1.0%
Rezultatele activităților economiei naționale	1.0%
Evidența timpului de munca	1.0%
Antreprenoriat	1.0%
Comerț extern	1.0%
Comerț intern	1.0%
Produse	1.0%
Necesitatea medicamentelor	1.0%
36 indicatori conform recomandărilor CEE ONU	1.0%
Victime ale infracțiunii	1.0%
Martori ale infracțiunii	1.0%
Recolta agricola	1.0%
Competiții sportive	1.0%
Nivel de acoperire cu servicii internet	1.0%
Cultura	1.0%
Sărăcie	1.0%
PIB	1.0%
Violența în familie	1.0%
Producție agricolă	1.0%
Produse alimentare	1.0%
Nivel de trai	1.0%
Suprafața UAT	1.0%

Utilizarea capacităților de producție	1.0%
Irigarea	1.0%
NȘ/NR	40.6%

Tabelul 2. Publicațiile, informațiile, domeniile care necesită o periodicității de publicare

Publicații pe site	11.7%
Editarea de reviste (jurnale)	10.8%
Populație	9.9%
Broșuri	7.2%
Note informative	6.3%
Forța de muncă	5.4%
Salariu mediu	4.5%
Agricultura	4.5%
Nivel de trai	4.5%
Protecția socială	3.6%
Anuar statistic	3.6%
Raporturi	3.6%
Antreprenariat	2.7%
Sănătate	2.7%
Finanțe	1.8%
Învățământ	1.8%
Industrie	1.8%
Preturi	1.8%
Comerț	1.8%
Numărul persoanelor angajate	1.8%
Numărul de companii	0.9%
Imigrație	0.9%
Transport	0.9%
Surse internet	0.9%
Economie	0.9%
Statistica gender	0.9%
Despre metodologie	0.9%
Imobile	0.9%
Posturi vacante	0.9%
Economie	0.9%
Comentarii	0.9%
Diagrame	0.9%
Ziare	0.9%
Justiție	0.9%
Inovare	0.9%
Energie	0.9%
Conturi naționale	0.9%
Banca statistică	0.9%
Copiii	0.9%
Prețuri în construcții	0.9%
NȘ/NR	24.3%

Tabelul 3. Domeniile statistice care trebuie suplimentate cu explicații metodologice / metadate

NȘ/NR	73.3%
Populație	5.6%
Agricultura	4.2%
Învățământ	3.7%
Finanțe	3.4%
Sănătate	3.2%
Salarizare	3.2%
Forța de muncă	2.4%
Nivelul de trai	2.1%
Economie	2.1%
Antreprenoriat	2.1%
Protecție socială	2.1%
Export	1.9%
Industrie	1.6%
Preturi	1.6%
Juridica	1.3%
Geografie și mediul înconjurător	1.1%
Statistica teritorială	1.1%
Obiectivele de dezvoltare ale mileniului	0.8%
Migrație	0.8%
Locuri de munca	0.5%
Conturi naționale	0.5%
Cultura	0.5%
Comerț interior	0.5%
Tehnologii informaționale	0.5%
Turism	0.3%
Imigrație	0.3%
Statistica Gender	0.3%
Mărfuri și servicii	0.3%
Construcții	0.3%
Resurse energetice și combustibil	0.3%
Calcularea pensiei	0.3%
Criminalitatea	0.3%
Numărul angajaților	0.3%
Întreprinderi mici și mijlocii	0.3%
Transport	0.3%
Locuințe	0.3%
Investiții	0.3%
Rentabilitatea economică	0.3%

Tabelul 4. Domeniile statistice care necesită a fi însoțite cu note analitice într-o măsură mai mare decât sunt în prezent

NȘ/NR	77.9%
Sănătate	3.9%
Finanțe	3.2%
Agricultura	2.7%
Salarizarea	2.7%
Populație	2.7%
Nivelul de trai	2.5%
Protecție socială	2.2%
Forța de muncă	2.0%
Industrie	2.0%
Comerț extern	2.0%
Învățământ	1.2%
Juridica	1.2%
Geografie și mediu înconjurător	1.0%
Economie	1.0%
Tehnologii informaționale	1.0%
Migrația forței de munca	1.0%
Prețuri	0.7%
Statistica Gender	0.7%
Locuințe	0.7%
Turism	0.5%
Conturi naționale	0.5%
Antreprenoriat	0.2%
Obiective de dezvoltare ale mileniului	0.2%
Statistica teritorială	0.2%
Cultura	0.2%
Mass media	0.2%
Dezvoltarea socio-economică	0.2%
Indice de consum	0.2%
Timpul de munca	0.2%
Funcționari publici	0.2%
Gospodarii țărănești	0.2%
Infraționalitate	0.2%
Micul Business	0.2%
Resurse energetice	0.2%
Investiții din active	0.2%
Comerț interior	0.2%
Numărul angajaților	0.2%
Migrație	0.2%
Sport	0.2%
Telecomunicații	0.2%
Cercetări științifice	0.2%
Toate domeniile	0.2%
Date statistice privind APL	0.2%
Demografie	0.2%

Tabelul 5. Formele și temele, solicitate de utilizatori pentru un eventual curs de instruire

Lecții practice de utilizare a datelor	10.3%
Cum de utilizat informația de pe site	4.9%
Prelucrarea datelor statistice	4.4%
Nivelul de trai	3.4%
Sănătate	2.5%
Agricultura	2.5%
Despre rapoartele elaborate	2.0%
Teme financiare	2.0%
Evaluarea corectă a datelor	1.5%
Accesul la date statistice	1.5%
Instruiri online/videoconferințe	1.5%
Utilizarea datelor pentru rapoarte și elaborarea politicilor	1.5%
Metodologia	1.5%
Spațiu locativ	1.0%
Lucru în grup	1.0%
Salarizare	1.0%
Despre mediul rural	1.0%
Antreprenoriat	1.0%
Explicarea termenilor statistici	1.0%
Exemple concrete, exerciții	1.0%
Dezvoltarea socio-economică	1.0%
Seminare	1.0%
Justiție	1.0%
Metodologii moderne pe domenii specifice	1.0%
Despre implicarea socială	0.5%
Preturi	0.5%
Silvicultură	0.5%
Numărul șomerilor	0.5%
Protecția muncii	0.5%
Forța de muncă	0.5%
Geografie și mediul înconjurător	0.5%
Comparații cu date din alte țări	0.5%
Turism	0.5%
Studii de caz	0.5%
Situația demografică	0.5%
Lucru cu nomenclatoare pe sectoare economice	0.5%
Comerț	0.5%
Monitorizarea implementării politicilor publice	0.5%
Meta date	0.5%
Surse primare de date	0.5%
Cum se realizează un sondaj	0.5%
Folosirea datelor din sondaj	0.5%

Generalizarea datelor	0.5%
Protecție socială	0.5%
Migrație	0.5%
Sport	0.5%
Coerența datelor	0.5%
NS/NR	56.4%

Domenii și/sau indicatori statistici care în opinia utilizatorilor ar fi utili pentru activitatea lor, dar, la moment, BNS nu le abordează sau produce deloc sau insuficient

Sunt satisfăcut de tot ce este pus la dispoziție de către BNS	29.0%
Nivel de trai	1.7%
Statistica în toate ramurile industriei	1.7%
Sănătate	1.7%
Statistica justiției	1.7%
Salarizare	1.5%
Protecție socială	1.5%
Finanțe	1.5%
Forța de muncă	1.5%
Învățământ	1.5%
Investiții	1.2%
Știință	1.0%
Antreprenoriat	1.0%
Populație	1.0%
Preturi de achiziții	1.0%
Statistica regională	1.0%
Indicatorii macroeconomici în dinamică	1.0%
Agricultura	1.0%
Mărfuri și servicii	0.7%
Geografie și mediu înconjurător	0.7%
Migrația tinerilor	0.7%
Despre cerere și oferta	0.7%
Cultură	0.7%
Sport	0.7%
Statistici despre tineret	0.7%
Migrația forței de muncă	0.5%
Conturi naționale	0.5%
APL	0.5%
Îmbătrânirea populației	0.5%
Preturi	0.5%
Volumul vânzărilor	0.5%
Activitatea economică a întreprinderilor	0.5%
Necesarul de specialiști în domeniul transporturilor	0.5%
Construcții	0.5%

Plante medicinale si aromate	0.2%
Imigrație	0.2%
Prelucrarea metodelor	0.2%
Politic	0.2%
Mass media	0.2%
Publicitate	0.2%
Turism	0.2%
Detalii pentru UTAG	0.2%
Reușite școlare	0.2%
Copii lăsați fără îngrijirea părinților migranți	0.2%
Asistența socială	0.2%
Numărul beneficiarilor de pensii de invaliditate	0.2%
Gospodării țărănești	0.2%
Sursele de poluare	0.2%
Vânzări auto	0.2%
Acces la date primare	0.2%
Proprietate intelectuală	0.2%
Populația economic activă pe raioane	0.2%
Numărul salariaților pe raioane	0.2%
Dezvoltare durabila	0.2%
Poligrafie	0.2%
Statistica penitenciarelor	0.2%
Lipsa datelor din anii precedenți	0.2%
Studii clinice	0.2%
Eficiența furnizorilor de materie prima	0.2%
Numărul ONG-urilor	0.2%
Activitatea în rândurile patentarilor	0.2%
Producerea produselor de panificație	0.2%
Locuințe	0.2%
Numărul de utilizatori a presei scrise	0.2%
Numărul studiilor de piață	0.2%
Numărul de familii per localitate	0.2%
Rapoarte in domeniul telecomunicațiilor	0.2%
Exodul specialiștilor	0.2%
Comerț cu produse agro-alimentare	0.2%
Statistica internațională la nivelul fiecărui stat european	0.2%
Suprafața UAT	0.2%
Numărul producătorilor	0.2%
Pierderile economice materiale, umane după calamități	0.2%
Registru național de maladii	0.2%
Acționari ai băncilor	0.2%
Pierderile organizațiilor	0.2%
NȘ/NR	46.1%

Anexa 2. Boxa 1. Opiniile jurnaliștilor privind necesitățile de date statistice

- *de exemplu eu aș vrea să văd pe statistici informația despre cât detergent consumă moldovenii, dar în general noi nu avem astfel de statistici.*
- *cum au crescut prețurile în raport cu vânzările, dacă moldovenii în preajma sărbătorilor au cumpărat mai mult sau mai puțin produse alimentare.*
- *ei fac statistici la pasta de dinți și ajung la concluzia că românii nu se spală pe dinți, statistici pe care noi nu le putem face.*
- *de exemplu acum de paști... ar fi interesant dacă moldovenii de paști mănâncă mai multă pască sau pâine, niște lucruri interesante care de sărbători ar prinde la public.*
- *eu am înțeles că sunt informații despre câți utilizatori de internet avem, eu ca jurnalist chiar nu știu, este bine sau nu să investești în astfel de afacere.*
- *numărul turiștilor veniți în țară, nici nu era indicat că a crescut sau nu. Nu sunt nicăieri nici o cifră concretă câți străini au venit în Moldova sau 30% sau cazat iar ceilalți au stat pe la prieteni.*
- *eu ultima dată am solicitat numărul persoanelor care utilizează internetul, respectiv nu am primit un răspuns clar. Am sunat la minister și nici ei nu mi-au dat o informație clară. Așa cum noi trăim în Republica Moldova, țara tuturor neamurilor, o știam pe o doamnă care ne-a instruit la seminar, într-adevăr m-a ajutat. A zis că poate să-mi dea cifra familiilor care dețin un calculator însă nu știi dacă ei utilizează sau nu internetul.*